

**ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ – ΣΥΝΤΑΞΗ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ
ΦΑΚΕΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020**

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 2

**«Φάκελος για την εκπόνηση του προγράμματος
LEADER για την προγραμματική περίοδο 2014-2020»**

**Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 91 – 114 74 ΑΘΗΝΑ / Τηλ. 210 6423188, 6450212 Fax 210 6460847
www.acronym.gr , info@acronym.gr**

ΙΟΥΛΙΟΣ 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΑΜΟΥ.....	12
2.1 Φυσικό περιβάλλον	12
2.2 Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού.	34
2.3 Οικονομικά στοιχεία.....	44
2.3.1 Γενικά Στοιχεία	56
2.3.2 Ο πρωτογενής τομέας.....	69
2.3.3 Ο δευτερογενής τομέας.....	77
2.3.4 Ο τριτογενής τομέας.....	81
2.3.4.1 Ο κλάδος του τουρισμού	84
2.4 Τεχνική υποδομή – Κοινωνική Υποδομή – Αναπτυξιακές Παρεμβάσεις	106
2.6 Το προσφυγικό ζήτημα.....	142
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	144

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	
ΠΑΑ	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΠΑΑ	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020
ΟΤΔ	Ομάδα Τοπικής Δράσης
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΟΠΣ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης για την 5 ^η προγραμματική περίοδο.
ΕΠΠΕ	Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής του Έργου
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΤΔΕ	Τεχνικό Δελτίο Έργου
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΘΣ	Θεματικός Στόχος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν αποτελεί το πρώτο Παραδοτέο με τίτλο «Έκθεση Απολογισμού» στο πλαίσιο του έργου «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020», ως έχει προδιαγραφεί στην από 16.05.2016 Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Σάμου και της εταιρείας ΑΚΡΩΝΥΜΟ ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.

Ως αναλύεται στην υπ' αριθμ. 2247/3.02.2016 πρόσκληση για την υλοποίηση της πράξης με τίτλο «ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ – ΣΥΝΤΑΞΗ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΦΑΚΕΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020», κατά την εκπόνηση του πρώτου παραδοτέου, ο Σύμβουλος παρείχε ερευνητικές εργασίες για την προετοιμασία του φορέα και στην Π.Ε. Σάμου ως προς τη συμμετοχή στο Πρόγραμμα leader για την προγραμματική περίοδο 2014 – 2020.

Το παρόν παραδοτέο διαρθρώνεται ως εξής:

Στο **πρώτο κεφάλαιο** παρατίθεται η περιγραφή της ακολουθούμενης μεθοδολογίας που αφορά στο τρόπο συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων. Επίσης απολογίζονται οι μέχρι τούδε ενέργειες και προδιαγράφονται όσες θα υλοποιηθούν στη 2^η φάση της μελέτης.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο** παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση της νήσου Σάμου αναφορικά με την κοινωνικοοικονομική εξέλιξη της περιοχής.

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στο παρόν κεφάλαιο, περιγράφονται οι δραστηριότητες και η μεθοδολογία συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων.

(α) Βιβλιογραφική Έρευνα

Η βιβλιογραφική έρευνα (desk research) ως εργαλείο για την εκτέλεση των εργασιών αφορά στον εντοπισμό, συλλογή και ανάλυση ήδη υφιστάμενων εθνικών ερευνών και μελετών που αφορούν την εκπόνηση του προγράμματος leader για τη νήσο Σάμο.

(β) Στατιστικά Δεδομένα

Ο Σύμβουλος συνέλλεξε και επεξεργάστηκε κατάλληλα στατιστικά δεδομένα μέσω του διαδικτύου από βάσεις δεδομένων (π.χ. της ΕΛΣΤΑΤ, του ΟΑΕΔ, Επιμελητηρίων, του Δήμου Σάμου, του ΣΕΤΕ, κ.α.) σχετικά με την υφιστάμενη κοινωνικοοικονομική κατάσταση της νήσου Σάμου.

Στο πλαίσιο της παρούσης δραστηριότητας, ο Σύμβουλος τυποποίησε την επεξεργασία των δεδομένων από τις διάφορες πηγές και ενσωμάτωσε και σχολίασε τα ποσοτικά δεδομένα.

Ειδικότερα συλλέχθηκαν και αξιοποιήθηκαν οι βάσεις δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ για:

- Την εξέλιξη του πληθυσμού.
- Την απασχόληση.
- Το εισόδημα.
- Τα χαρακτηριστικά του πρωτογενούς τομέα.
- Τα χαρακτηριστικά του δευτερογενούς τομέα,

- Τα χαρακτηριστικά του τριτογενούς τομέα.

(γ) Ηλεκτρονική επικοινωνία με στελέχη του Δήμου Σάμου

Μέσω της ηλεκτρονικής επικοινωνίας με τα στελέχη του Δήμου Σάμου του Συμβούλου, συλλέχθηκαν στοιχεία σχετικά με τα υλοποιηθέντα έργα του Δήμου στο πλαίσιο του προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013» αλλά και στοιχεία αναφορικά με τα χαρακτηριστικά του πρωτογενή τομέα. Η επικοινωνία με τα στελέχη του Δήμου συνέβαλε σε μια πιο ολοκληρωμένη και ποιοτική προσέγγιση στη συλλογή των στοιχείων παρακολούθησης της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής παρέμβασης.

(δ) Σύνταξη έκθεσης

Ο Σύμβουλος προέβη στη σύνταξη πρώτης έκθεσης παρουσιάζοντας την υφιστάμενη κατάσταση της υπό εξέταση περιοχής αναφορικά με:

- Το φυσικό περιβάλλον.
- Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού.
- Οικονομικά στοιχεία για την περιοχή της μελέτης και για τον πληθυσμό.
- Χαρακτηριστικά του πρωτογενούς – δευτερογενούς – τριτογενούς τομέα.
- Τεχνική και κοινωνική υποδομή της περιοχής.
- Υφιστάμενες παρεμβάσεις.

Πορεία πράξεων και προγραμματισμός επόμενων ενεργειών

α) Πρόοδος των εργασιών

Κατά τη διάρκεια εκπόνησης του πρώτου παραδοτέου, ο Σύμβουλος συγκέντρωσε στοιχεία για την προετοιμασία της συμμετοχής της Σάμου στο πρόγραμμα LEADER αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής παρέμβασης.

Πιο αναλυτικά, τα στελέχη της ομάδας έργου, πραγματοποίησαν έρευνα σχετικά με την κοινωνικο-οικονομική εξέλιξη της περιοχής, ως ακολούθως:

- Συλλογή στοιχείων για το **φυσικό περιβάλλον** της περιοχής. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκε έρευνα για τους φυσικούς πόρους του νησιού (γεωγραφία, κλίμα, χλωρίδα, πανίδα, κτλ), για τις προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με την εθνική, την ευρωπαϊκή και τη διεθνή νομοθεσία, για τους υδατικούς πόρους και το πολιτισμικό περιβάλλον (παραδοσιακοί οικισμοί, αρχαιολογία, πολιτιστική κληρονομιά, κτλ).
- Έρευνα, συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικά με τα **δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά** χαρακτηριστικά του πληθυσμού, για το διάστημα 2001-2011. Συγκεντρώθηκαν στοιχεία αναφορικά με την πορεία του πληθυσμού της περιοχής, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του (όπως, εκπαίδευση, εργασία, ηλικία, κ.α.), το εισόδημα και την απασχόληση.
- Έρευνα, συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικά με τα χαρακτηριστικά του **πρωτογενούς**, του **δευτερογενούς** και του **τριτογενούς** τομέα. Εξετάστηκαν οι μορφές δραστηριότητας των

ανωτέρω κλάδων στην περιοχή, τα οικονομικά τους μεγέθη και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία.

Επισημαίνεται ότι, η παραπάνω έρευνα αφορά προσχέδιο της σύνταξης του φακέλου για την εκπόνηση του προγράμματος LEADER, για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 καθώς ολοκληρωμένο υπόδειγμα φακέλου θα υποβληθεί στο δεύτερο και τελικό παραδοτέο.

β) Προτεινόμενος προγραμματισμός ενεργειών για την επόμενη περίοδο αναφοράς

Ο προγραμματισμός των εργασιών, για τον επόμενο μήνα εκτιμάται ως ακολούθως:

Κατά την υποβολή του δεύτερου και τελικού παραδοτέου, θα υποβληθεί ολοκληρωμένος φάκελος για την εκπόνηση του προγράμματος LEADER για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, με την ακόλουθη διάρθρωση:

- Γενικά στοιχεία του φορέα.
- Χρηματοοικονομική επάρκεια της Ομάδας Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ).
- Εταιρικό σχήμα των μελών που συμμετέχουν στην ΟΤΔ (ΟΤΑ, επιμελητήρια, σύλλογοι, ΜΚΟ, κτλ).
- Ανθρώπινο δυναμικό του φορέα.
- Προηγούμενη εμπειρία του Φορέα στο πλαίσιο του Άξονα 4- LEADER του ΠΑΑ 2007 – 2013.
- Καθορισμός και τεκμηρίωση της περιοχής παρέμβασης.
- Ανάλυση των αναπτυξιακών αναγκών και του δυναμικού της περιοχής παρέμβασης. Θα παρουσιασθούν τελικά στοιχεία για την κοινωνικοοικονομική εξέλιξη της περιοχής αναφορικά με: i) το φυσικό περιβάλλον, ii) τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού, iii) τα οικονομικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού και της υπό εξέταση περιοχής, iv) τα κύρια χαρακτηριστικά του πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, v) τη χωροταξική οργάνωση της περιοχής της μελέτης, vi) τις τεχνικές και κοινωνικές υποδομές του τόπου καθώς και τις μέχρι σήμερα παρεμβάσεις και τέλος θα

παρουσιάζουν οι προτεινόμενες ενέργειες διαβούλευσης και επιμόρφωσης σχετικά με την προετοιμασία του τοπικού προγράμματος.

2° ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΩΝ ΠΕ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ

2

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΑΜΟΥ

Το παρόν κεφάλαιο αφορά στην παρουσίαση της νήσου Σάμου, από την οποία προκύπτουν η φυσιογνωμία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η κοινωνικο-οικονομική εξέλιξη της περιοχής, με έμφαση στις διαδικασίες κοινωνικού και οικονομικού μετασχηματισμού, καθώς και τις αιτίες που οδήγησαν σε αυτές. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στις επιπτώσεις πρόσφατων διαρθρωτικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων των προηγούμενων περιόδων.

Η περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης βασίζεται σε επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, άλλων επίσημων πηγών, εθνικών και διεθνών, όπως Eurostat, ΕΟΤ, ΣΕΤΕ, ΟΑΕΔ, ΔΟΥ, Επιμελητήρια κ.α., καθώς και σε εκτιμήσεις αξιόπιστων μελετών που είναι διαθέσιμες. Η αναφορά των στοιχείων γίνεται σε επίπεδο Δήμου ή/και σε επίπεδο Δημοτικής/ Τοπικής Κοινότητας όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

2.1 Φυσικό περιβάλλον

ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

➤ Γεωγραφία

Την Π.Ε. Σάμου συνιστά ο Δήμος Σάμου, ο οποίος προήλθε από συνένωση 4 καποδιστριακών δήμων (Βαθέος, Καρλοβασίων, Μαραθοκάμπου, Πυθαγορείου).

Η Σάμος ανήκει στο ανατολικό Αιγαίο και έχει έκταση 477,62 km² (το 8ο μεγαλύτερο νησί στο Αιγαίο) και πληθυσμό 32.977 κατοίκους (απογραφή 2011).

Το μήκος των ακτών της είναι περίπου 159χλμ. Το μέγιστο μήκος του νησιού (από δυτικά προς ανατολικά) είναι 56 χλμ και το μέγιστο πλάτος (από βόρεια προς νότια) 20 χλμ. Τα ψηλότερα βουνά είναι ο Κέρκης (1433 μ. - το υψηλότερο βουνό στο Αιγαίο) και το όρος Άμπελος, με ύψος 1150 μ. Οι ψηλότερες κορυφές του είναι ο Προφήτης Ηλίας (1.060 μ.) και ο Άσπρος Βράχος (1.020 μ.).

Η Σάμος έχει πολλά υδατορέματα και χείμαρρους με άφθονα νερά. Τα περισσότερα από αυτά έχουν τις πηγές τους στο βουνό Καρβούνης. Μερικά από αυτά είναι το ρέμα των Μύλων, ο χείμαρρος Μυτιληνίων, το ρέμα του Πύργου Αμφίλυσσος, της Σαμιοπούλας, των Αγιάδων, των Σπαθαραίων, των Φούρνων, των Καρλοβασίων και το Ποτάμι.

Η Σάμος διαθέτει 4 μεγάλους κόλπους: του Μαραθόκαμπου (ΝΔ), του Τηγανίου (ΝΑ), της Μυρτιάς (Α) και του Βαθέως (ΒΑ). Οι κόλποι Μαραθόκαμπος και Τηγάνι είναι πλάτους 18,5 χλμ. ο καθένας, ενώ ο κόλπος της Μυρτιάς έχει πλάτος 6,5 χλμ. και του Βαθέως 4,5 χλμ.

Εδαφολογικά χαρακτηριστικά¹

Η γεωλογική δομή του νησιού είναι πολύπλοκη και χαρακτηρίζεται από έντονες τεκτονικές δομές. Το δυτικό μέρος αποτελείται από μάρμαρα, σχιστόλιθους, ασβεστόλιθους, φυλλίτες και μεταμορφωμένα βασικά πετρώματα. Το κεντρικό μέρος, αποτελείται από μάρμαρα και σχιστόλιθους. Στα ανατολικά υπάρχουν εκτεταμένες λιμναίες νεογενείς αποθέσεις.

Τα εδάφη του νησιού κατατάσσονται σύμφωνα με την προέλευσή τους στις εξής κατηγορίες: Εδάφη με αργιλώδη υφή, πυριγενούς προέλευσης, σχιστολιθικά πηλώδους υφής, όξινα έως πολύ όξινα (σε μεγάλες εκτάσεις),

¹ Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 2014 – 2020, σελ. 132.

όξινα πυριγενή πετρώματα καθώς και αργιλοπηλώδη εδάφη προερχόμενα από πυριτικά και τριτογενή αλατούχα πετρώματα, εύκολα διαβρώσιμα.

Πίνακας 1: Χαρακτηριστικά μεγέθη του νησιού

Δήμος	Συνολική Έκταση km ²	Μήκος ακτογραμμής km	Δείκτης Πολυπλοκότητας Ακτών περίμετρος) ² / εμβαδόν	Μέγιστο Υψόμετρο (m)	Ανάγλυφο Εδάφους Ποσοστό της έκτασης της νήσου		
					0 - 200 m	200 - 800 m	800 - 1400 m
Δ. Σάμου	477,4	163	56	1.297	48,8%	47,7%	3,5%

➤ Κλίμα

Το κλίμα της Σάμου είναι ήπιο και υγρό το χειμώνα, ενώ το καλοκαίρι είναι ξηρό. Η Σάμος είναι ένα από τα πιο ηλιόλουστα μέρη της Ευρώπης, με περίπου 3.300 ώρες ηλιοφάνειας το χρόνο (ή το 74 % του έτους). Στην επόμενη εικόνα φαίνονται στατιστικά στοιχεία για τη θερμοκρασία, το μέσο ποσοστό σχετικής υγρασίας (%), τη μέση βροχόπτωση και τις ώρες ηλιοφάνειας για κάθε μήνα.

	ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ (°C)					
	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ ΜΕΓΙΣΤΗ	ΜΕΣΗ ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΥΓΡΑΣΙΑ (%)	ΒΡΟΧΗ (mm)	ΗΛΙΟΦΑΝΕΙΑ (ΩΡΕΣ)
Ιανουάριος	10,3	13,4	6,9	70,2	159	155
Φεβρουάριος	10,0	13,2	6,5	68,1	108	170
Μάρτιος	12,1	15,6	7,9	67,5	88	217
Απρίλιος	15,9	19,5	10,5	64,4	42	270
Μάιος	20,6	24,6	14,3	59,1	28	341
Ιούνιος	25,5	29,7	18,6	50,5	6	390
Ιούλιος	28,4	32,5	22,2	43,7	3	434
Αύγουστος	27,9	32,2	22,1	46	3	403
Σεπτέμβριος	24,3	28,6	18,8	51,6	18	330
Οκτώβριος	19,4	23,3	15,0	62,2	42	248
Νοέμβριος	14,5	17,8	10,7	68,6	103	180
Δεκέμβριος	11,9	14,9	8,5	72,6	167	155

Πηγή: Μετεωρολογικός σταθμός Σάμου

➤ Υγρότοποι

Η Σάμος διαθέτει σημαντικό αριθμό υγροτόπων οι οποίοι έχουν δημοσιευτεί στον κατάλογο "Υγροτόπιο" που δημιούργησε ο οργανισμός περιβάλλοντος, WWF Ελλάς:

- Αλυκή Ψιλής Άμμου
- Έλος Μεσοκάμπου
- Έλος Γλυφάδας
- Έλη Λιμνών αεροδρομίου
- Λιμνοδεξαμενή Μυτιληνίων (Ρόγγια)
- Λιμνοδεξαμενή Μαραθοκάμπου
- Δεξαμενή Νεροτρουβιάς

- Δεξαμενή Ιμβράσου
- Εκβολή Ποτάμι Καρλοβασου
- Εκβολή Κερκητείου Ρέματος
- Εκβολή ποταμού Φουρνιώτικου
- Εκβολή ρέματος Ιμβράσου
- Εκβολή Χήσιου Ρέματος

Ορυκτός Πλούτος

Ο ορυκτός πλούτος του νησιού δεν είναι σημαντικός και περιλαμβάνει μικρές εμφανίσεις βωξίτη, αργυρούχου γαληνίτη, γύψου, αμιάντου σμύριδας και αντιολισθηρών υλικών. Επίσης περιλαμβάνει την μοναδική εμφάνιση νίτρου στην Ελλάδα (στη θέση Αγιάδα). Διαθέτει τέσσερα λατομεία αδρανών.

Η αυτοφυής χλωρίδα της Σάμου περιλαμβάνει περίπου 1250 είδη αγγειοφύτων. Ο σημαντικός αυτός αριθμός των ειδών οφείλεται κυρίως στη γεωιστορία, γεωμορφολογία και τη γεωγραφική θέση του νησιού.

Η γεωγραφική θέση του νησιού επιτρέπει σε πολλά είδη να αναπτυχθούν, τα πιο εντυπωσιακά είναι οι ορχιδέες. Εκτός από τις ορχιδέες, μια μεγάλη ποικιλία δέντρων και θαμνών καλύπτουν το νησί. Τα κύρια είδη αυτών των οικοσυστημάτων είναι το είδος *Quercus coccifera* (πουρνάρι), το μαστιχόδεντρο (*Pistacia lentiscus*), η αγριελιά (*Olea oleaster*), η χαρουπιά (*Ceratonia siliqua*), το είδος της ανατολικής Μεσογείου *Pinus halepensis* (τραχεία πεύκη), το είδος *Calicotome Villosa* (ασπάλαθος), το είδος *Capparis spinosa* (κάπαρη), και πολλά ακόμη είδη.

Το νησί διαθέτει πλούσιες δασικές εκτάσεις που υπολογίζονται σε 88.700 στρέμματα, και καλύπτονται από διάφορα είδη φυτών, των οποίων το ύψος, σε πολλά απ' αυτά, ξεπερνά τα πέντε μέτρα.

Τα κυριότερα είδη είναι, τα Πουρνάρια (*Quercus coccifera*), ο Σκίνος (*Pistacia lentiscus*), οι Αγριελιές (*Olea oleaster*), οι Χαρουπιές (*Ceratonia siliqua*), τα Κέδρα (*Juniperus sp.*), τα Πεύκα (*Pinus brutia*), τα Σπάρτα (*Spartium sp.*), τα

Σπάλαθρα (*Kalycotomus* sp.), ο Βάτος (*Robus* sp.), το Αιγόκλημα (*Lonicera* sp.) και άλλα.

Σε μεγαλύτερα υψόμετρα, όπου τα εδάφη είναι απασβεστωμένα, εκτός από τα προηγούμενα, συναντώνται η Κουμαριά (*Arbutus* sp.), η Μυρτιά (*Myrtus*), η Κοκκορεβιθιά (*Pistacia terebinthus*), τα Ρείκια (*Erica verticillata* και *E. arborea*) και άλλα.

Σε πετρώδη, χαλικώδη και άγονα ξηρά εδάφη αναπτύσσονται, αγκαθωτοί, συνήθως φρυγανώδεις ημίθαμνοι, όπως η Αστουβιά (*Poterium spinosum*), το Θρούμπι (*Satureia thymbra*), η Ριγανή (*Origanum* sp.), η Κνούκλα (*Cistus incanus*), η Αφάνα (*Sarcopoterium spinosum*), το Θυμάρι (*Thimus capitatus*), τα Χινοπόδια (*Genista acanthoclada*), Σάλβια ή Λισφακιά (*Salvia* sp) ο Σιδερίτης ή Τσάι του βουνού (*sideritis* sp.) και άλλα.

Στα ρέματα, σε περιοχές που υπάρχουν πηγές, ή όπου υπάρχει υψηλή εδαφική υγρασία, αναπτύσσονται υγρόφιλα δένδρα, με κυρίαρχο τον Πλάτανο (*Platanus orientalis*), αλλά και τη Δάφνη (*Laurus nobilis*), και σε μερικές περιοχές, όπως στο ρέμα των Μυτιληνών, η Ιτιά (*Salix cinerea*). Θάμνοι που συναντώνται σ' αυτές τις περιοχές είναι η Πικροδάφνη (*Nerium oleander*), σε μεγάλη πυκνότητα, η Λυγαριά ή Καναπίτσα (*Vitex agnus-castus*), και από τα αναρριχώμενα, ο Βάτος (*Rubus sanctus*), ο Κισσός (*Hedera helix*), και ο Αρκουδόβατος (*Smilax aspera*).

Πανίδα

Τα πιο σημαντικά είδη θαλάσσιας πανίδας, που παραμένουν στο νησί είναι η φώκια *monachus-monachus* και η χελώνα *caretta-caretta*, που εντοπίζονται στην παράκτια ζώνη του Μικρού και Μεγάλου Σειτάνι. Επίσης σημαντικό ενδιαίτημα για την φώκια *monachus-monachus*, αποτελεί η βραχώδης ακτή και το φαράγγι στον παράκτιο κρημνό της Χαράδρας από το Κακοπέρατο μέχρι το Σειτάνι.

Από θηλαστικά υπάρχουν ο Σκαντζόχοιρος (*Erinaceus concolor*), ο Λαγός (*Lepus europaeus*), και το Τσακάλι (*Canis aureus*), υπάρχουν επίσης είδη της οικογένειας των Μυγαλιδών (*Soricidae*), Νυχτερίδες (*Vespertilionidae*), κάθε είδους τρωκτικά (*Rodentia*) και κουνάβια (*Mustelidae*).

Υπάρχουν λίγες φώκιες (*Monachus monachus*) στη θέση Σαϊτάνι και γι' αυτό η περιοχή προστατεύεται και έχει χαρακτηριστεί ως βιολογικό πάρκο. Η μείωση των πληθυσμών τους, όπως και των δελφινιών, δεν οφείλεται μόνο στην ανθρώπινη παρέμβαση, αλλά κυρίως στην έλλειψη τροφής, λόγω της υπεραλίευσης και της μεγάλης μείωσης των αλιευμάτων.

Το πιο αξιόλογο πτηνό της Σάμου είναι το είδος *Sylvia rueppelli* (Μικρό - Μεγάλο Σεϊτάνι). Συνολικά στη Σάμο έχουν παρατηρηθεί 139 είδη πουλιών, τα κυριότερα είναι το Φοινικόπτερο (*Phoenicopterus ruber*), Κιρκίρι (*Anas crecca*), Βραχοκιρκίνεζο (*Falko tinnuculus*), το γνωστό γεράκ, Πέρδικα (*Alectoris chikar*), Μπεκάτσα (*Scolopax rusticola*), Γλάρος (*Larus cacchinans*), Αγριοπερίστερο (*Colomba livia*), Τρυγόνι (*Streptopelia turtur*), Δεκοχτούρα (*Sireptopelia decaocto*), Κουκουβάγια (*Athene noctua*), Μπούφος (*Bufo bufo*), Χελιδόνι (*Hirudo rustica*), Σουσουράδα (*Motacilla glova feldegg*), Κίσσα (*Corvus glantorius*), Κουρούνα (*Corvus corone*), Κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*), Κότσιφας (*Turbus merula*), Τσίχλα (*Turbus philonelos*), Σπουργίτης (*Passer domesticus*)

Τα πιο αξιόλογα αμφίβια και ερπετά είναι: *Lacerta oertzeni oertzeni* (Μικρό - Μεγάλο Σεϊτάνι & Λίμνη Γλυφάδας Πυθαγορείου), *Natrix natrix persa* (Λίμνη Γλυφάδας Πυθαγορείου). Απ' τα αμφίβια υπάρχουν η Μπράσκα (*Bufo bufo*), ο Φρύνος (*Bufo viridis*), ο Μπακακάς (*Rana ridibunda*), και σε μικρότερους πληθυσμούς ο Δενδροβάτραχος (*Hyla arborea*).

Υπάρχουν οι νεροχελώνες (*Emys orbicularis*, *Mauremys caspica* και *Testudo graeca*) και οι θαλάσσιες χελώνες.

Υπάρχουν πολλών ειδών σαύρες, από τις οποίες οι κυριότερες είναι το Σαμιαμίδι (*Hemidactylus turcicus*) ο Κουρκούδιαλος, (*Laudakia stellio*), ο Χαμαιλέων (*Chamaeleo chamaeleon*), η Σάυρα της Σάμου (*Lacerta anatolica aegaea*), που υπάρχει μόνο στη Σάμο και τις απέναντι περιοχές της Μικράς Ασίας, κ.α.

Προστατευόμενες περιοχές²

Η Σάμος διαθέτει τις κάτωθι προστατευόμενες περιοχές, σύμφωνα με το Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011).

Πίνακας 2: Περιοχές Natura

Τύπος Προστασίας	Κωδικός	Όνομα Περιοχής
Ειδική Ζώνη Διατήρησης	GR4120001	Σάμος: Παραλία Αλυκή
Ειδική Ζώνη Διατήρησης	GR4120002	Σάμος: Όρος Άμπελος (Καρβούνης)
Ειδική Ζώνη Διατήρησης	GR4120003	Σάμος: Όρος Κερκετεύς – Μικρό και Μεγάλο Σεϊτάνι – Δάσος Καστανιάς και Λέκκας, Ακρ. Κατάβασης - Λιμένας
Ειδική Ζώνη Διατήρησης	GR4120007	Σάμος: Αλυκή Ψιλής Άμμου
Ειδική Ζώνη Διατήρησης	GR4120008	Σάμος: Όρος Κέρκης

Επίσης όλο το νησιωτικό σύμπλεγμα των Φούρνων Κορσεών και το θαλάσσιο περιβάλλον του, ανήκει στην περιοχή ειδικής προστασίας διαφόρων ειδών.

Υδατικοί πόροι³

Το Υδατικό Διαμέρισμα Νήσων Αιγαίου περιλαμβάνει τα νησιωτικά συγκροτήματα των Νομών Κυκλάδων, Δωδεκανήσου, Λέσβου, Σάμου και Χίου.

Το έδαφος του συνόλου των νησιών του Υδατικού Διαμερίσματος κατανέμεται σε πεδινό, ορεινό και ημιορεινό, με τα μεγαλύτερα υψόμετρα να συναντώνται στη Σάμο (1.433 m), στη Χίο (1.297 m), στη Ρόδο (1.215 m), στη και στην Κάρπαθο (1.215 m).

Σημαντική υδροφορία υπάρχει στους πορώδεις προσχωματικούς και νεογενείς σχηματισμούς στα μεγάλα νησιά (Ρόδος, Κως, Λήμνος, Χίος, Λέσβος και Σάμος). Στις υδροφορίες που αναπτύσσονται σε πορώδεις σχηματισμούς, απαντώνται φαινόμενα υφαλμύρισης εξαιτίας της υπερεκμετάλλευσης αυτών, σε συνδυασμό με τις χαμηλές βροχοπτώσεις και με τη δυσκολία

² <http://natura2000.eea.europa.eu/#>

http://www.ekby.gr/ekby/el/PP_main_el.html

³ Σχέδιο διαχείρισης Λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος νήσων Αιγαίου.

επαναπλήρωσης των υπόγειων αποθεμάτων. Οι πορώδεις προσχωματικοί και νεογενείς υδροφορείς στα περισσότερα νησιά έχουν μικρή έκταση, λόγω σχετικά μικρής ανάπτυξης των αλλουβιακών και νεογενών σχηματισμών.

Η Σάμος διαθέτει πολύπλοκο υδρογραφικό δίκτυο, που είναι αποτέλεσμα της πετρολογικής της σύστασης και ευνοεί την ανάπτυξη επιφανειακού αποστραγγιστικού δικτύου.

Οι δυνατότητες όμως ανάπτυξης αξιόλογων υπόγειων υδροφόρων οριζόντων είναι μάλλον περιορισμένες. Στους προσχωματικούς σχηματισμούς υπάρχουν αρκετοί φρεάτιοι υδροφόροι ορίζοντες, οι οποίοι διαθέτουν νερό καλής ποιότητας και εκφορτίζονται με πηγές και γεωτρήσεις.

Σε διάφορες περιοχές του νησιού (Μάννα, Τσακαλάκη, Παλιόμυλοι, Φλέβες) εμφανίζονται αναβλύσεις πηγαίων υδάτων με κυμαινόμενη παροχή και τοπικό ενδιαφέρον.

Σε ορισμένες περιοχές παρατηρείται υφαλμύρωση του υδροφόρου ορίζοντα λόγω ανάμιξης με θαλασσινό νερό (Μεσόκαμπος, Ηραίο, κ.α.).

Πίνακας 3: Αναλυτικό ισοζύγιο Σάμου

	Έκτασ η km ²	Ύψος βροχής mm	Σύνολο βροχόπτωσης hm ³	Πραγματική εξατμισοδιαπο νή Hm ³	Ποσοστό έκτασης υδροπερατο ύ σχηματισμού	Υπόγειο δυναμικ ό hm ³	Επίγει α ροή hm ³
Σάμο ς	476	603	287	177,94	70%	21,8	87,26

Νερά Κολύμβησης⁴

Σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρεία Προστασία της φύσης, η Σάμος διαθέτει δύο παραλίες χαρακτηρισμένες με γαλάζια σημαία⁵:

⁴ Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ΕΠ «Κρήτης – Νήσων Αιγαίου» 2007-2013

⁵ <http://webmail.eepf.gr/el/blueflags-2016-greek-beaches-marinas>

- Δόρυσσα/Ποτοκάκι
- Γλυκόριζα

➤ Πολιτισμικό περιβάλλον

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 591/Β/15-5-2002 οι οικισμοί Βαθύ, Βουρλιώτες, Πυθαγόρειο, Πύργος, Παγώνδας, Μαυρατζαίοι, Μαραθόκαμπος, Νεοχώρι, Κουμείκα, Σκουρέικα, Παλαιό Καρλόβασι, Ταμπάκινα, Λέκκα και Σταυρινήδες έχουν χαρακτηριστεί ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

Ο οικισμός του Άνω Βαθέος (Βαθύ) είναι από τους παλιότερους οικισμούς και χαρακτηρίζεται για την μοναδική του γραφικότητα καθώς και για την ξεχωριστή αρχιτεκτονική, διαφορετική από αυτή του υπόλοιπου νησιού της Σάμου.

Ο οικισμός του Κοκκαρίου έχει χαρακτηριστεί ως παραδοσιακός σύμφωνα με το ΦΕΚ 510/Δ/12-9-1980.

Σημαντικά στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου, είναι τα διατηρητέα κτίρια που υπάρχουν σ αυτόν, όπως το Δημαρχείο Σάμου, η Πορφυριάδα σχολή στο Καρλόβασι και η Κεντούριος Αστική σχολή στον Μαραθόκαμπο. Χαρακτηριστικό δείγμα σύγχρονης αρχιτεκτονικής, είναι το κτίριο του ΞΕΝΙΑ, στο οποίο το κέλυφος και η τοιχογραφία του Φασιανού έχουν κριθεί διατηρητέα, με το Φ.Ε.Κ 427/Α.Α.Π ./31-12-2012.

Θεωρείται κέντρο πολιτισμού διαθέτοντας σημαντικά έργα και μνημεία, τα οποία οι επισκέπτες μπορούν να συναντήσουν στους αρχαιολογικούς χώρους και στα μουσεία, όπως: Αρχαιολογικό Μουσείο, Εκκλησιαστικό Μουσείο, Ιστορικό Αρχείο, Μουσείο Οίνου και Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη. Υπάρχουν ακόμη: Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στους Μυτιληνιούς, Λαογραφικό Μουσείο του Πνευματικού Ιδρύματος Δημητρίου, Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο στο Πυθαγόρειο, Μουσείο Βυρσοδεψίας και Λαογραφικό Μουσείο στο Καρλόβασι, αλλά και μικρότερα λαογραφικά και ιστορικά μουσεία σε αρκετά χωριά. Ο νεότερος πολιτισμός της Σάμου αποτυπώνεται στην αρχιτεκτονική της, στους

παραδοσιακούς οικισμούς με ιδιαίτερες εκκλησίες, στα μεγαλοπρεπή νεοκλασικά κτίρια καθώς και στα εργοστάσια βυρσοδεψίας και καπνού⁶.

Η τοπική αρχιτεκτονική είναι συνδυασμός της παράδοσης και νεότερων στοιχείων από τη βιοτεχνία, του εμπορίου και του τουρισμού. Ξεχωριστά νεοκλασικά κτίρια συναντώνται κυρίως στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα του νησιού, το Βαθύ και το Καρλόβασι. Χαρακτηριστικά κτίσματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής αρχιτεκτονικής αποτελούν οι ναοί, τα μοναστήρια, τα φρούρια, τα κάστρα και τα οχυρωματικά έργα.

Η παραδοσιακή Σαμιώτικη αρχιτεκτονική αξιοποιεί τις ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες και την αφθονία φυσικών δομικών υλικών, δημιουργώντας κτίρια με στοιχεία βιοκλιματικού σχεδιασμού. Ο πλούτος αρχιτεκτονικών στοιχείων οφείλεται στο πάντρεμα παράδοσης και κουλτούρας από Ελλάδα, Ανατολή και Ευρώπη. Σύγχρονες επιρροές, κυρίως από το μοντέρνο κίνημα, έκαναν την εμφάνισή τους στη Σάμο από τα τέλη του 1960.

Μνημεία Ενταγμένα στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO

Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διαθέτει 3 μνημεία τα οποία είναι ενταγμένα στον κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, εκ των οποίων τα δύο (2) είναι στη Σάμο:

- Τμήμα του οικισμού του Πυθαγόρειου Σάμου (χρονολογία ένταξης 1990), στο οποίο υφίσταται το αρχαίο οχυρωμένο λιμάνι - τηγάνι, η ελληνιστική και ρωμαϊκή αγορά διακοσμημένη με θαυμάσια ψηφιδωτά δάπεδα και το εντυπωσιακότερο τεχνικό έργο της αρχαιότητας που έφτασε ως τις μέρες μας, το Ευπαλίνειο υδραγωγείο.
- Ο Αρχαιολογικός χώρος του Ηραίου της Σάμου (χρονολογία ένταξης 1992).

⁶ <http://samos2021.eu>

ΠΕ ΙΚΑΡΙΑΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα Ικαρίας αποτελείται από τον Δήμο Ικαρίας, με έδρα τον Άγιο Κήρυκο, ο οποίος προήλθε από τη συνένωση 3 Δήμων (Αγίου Κηρύκου, Ευδήλου και Ραχών) και από τον Δήμο Φούρνων Κορσεών

A) Δήμος Ικαρίας

Φυσικό περιβάλλον

➤ Γεωγραφία⁷

Η Ικαρία έχει έκταση 255,4 τ.χλμ. (το 6^ο σε έκταση νησί του Αιγαίου) και πληθυσμό 8.423 κατοίκους (απογραφή 2011).

Το μήκος των ακτών της είναι 107 χλμ, το μεγαλύτερό της μήκος (δυτικό και ανατολικό) είναι 42 χλμ. και το μεγαλύτερο πλάτος 10 χλμ. περίπου, στο δυτικό τμήμα.

Σε όλο το νησί επικρατεί η οροσειρά του Αθέρα με ψηλότερες κορυφές τη Φάρδη (1.042 μ.), τη Μέλισσα (1.031 μ.), την Ερυφή (1.026 μ.) και τον Υψωνά (697 μ.). Πεδιάδες ουσιαστικά δεν υπάρχουν εκτός από κάποιες κοιλάδες που σχηματίζουν οι χείμαρροι Χαλκιάς, Κάμπος κλπ.

Στην Ικαρία ανήκουν και τα νησάκια Αγρίδιο, Αλατσονήσι, Ανδρών ή Μεγάλος Ανθρωποφάγος, Κεδρό ή Μικρός Ανθρωποφάγος, Κατεργάκια, Μακρονήσι, Μόνος, Πλάκα ή Πλατύ.

Εδαφολογικά χαρακτηριστικά

Η γεωλογική δομή της Ικαρίας αποτελείται από κρυσταλλοσχιστώδη μεταμορφωμένα πετρώματα (σχιστόλιθους, μάρμαρα και σιπολίνες). Στο νησί γενικά και ειδικότερα στην περιοχή του Αγίου Κηρύκου έχουν εντοπιστεί κοιτάσματα μεταλλευμάτων σιδήρου.

⁷ Στρατηγικό σχέδιο Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

Το νησί χαρακτηρίζεται από έντονο φυσικό ανάγλυφο με ορεινό χαρακτήρα διαθέτοντας πολλές λαγκαδιές, οροπέδια και λεκανοπέδια.

Πίνακας 4: Χαρακτηριστικά μεγέθη του νησιού

Δήμος	Συνολική Έκταση km ²	Μήκος ακτογραμμής km	Δείκτης Πολυπλοκότητας Ακτών (περίμετρος) ² /εμβαδόν	Μέγιστο Υψόμετρο (m)	Ανάγλυφο Εδάφους Ποσοστό της έκτασης της νήσου		
					0 - 200 m	200 - 800 m	800 - 1400 m
Δ. Ικαρίας	255,40	107	45	584	87,3%	12,7%	-

➤ Κλίμα

Το κλίμα της Ικαρίας λόγω γεωγραφικής θέσης αλλά και της επίδρασης της θάλασσας χαρακτηρίζεται ως μεσογειακό, θαλάσσιου χαρακτήρα, με ήπιο χειμώνα και παρατεταμένο, ξηροθερμικό καλοκαίρι διάρκειας 5μήνου. Η καλοκαιρινή περίοδος χαρακτηρίζεται από ελάχιστες βροχοπτώσεις, μικρή υγρασία, υψηλές θερμοκρασίες και υψηλής εντάσεως ανέμους.

Με βάση στοιχεία του μετεωρολογικού σταθμού Ικαρίας, η μέση ετήσια θερμοκρασία ανέρχεται σε 19,8 C ενώ το μέσο ετήσιο ύψος βροχής ανέρχεται σε 631,80 χιλιοστά. Οι ημέρες βροχής κυμαίνονται από 65 - 80 το χρόνο, με πιο βροχερό μήνα τον Δεκέμβριο και λιγότερο βροχερό τον Ιούλιο. Η μέση ετήσια υγρασία φτάνει το 50% - 75% με μέγιστη κατά το μήνα Δεκέμβριο και ελάχιστη τον Ιούλιο και Αύγουστο. Η νέφωση εμφανίζεται συχνότερα από Νοέμβριο έως και Απρίλιο. Αντίθετα, η ηλιοφάνεια μεγιστοποιείται κατά την περίοδο Μαΐου - Σεπτεμβρίου.

Από πλευράς ανέμων, η Ικαρία βρίσκεται στην περιοχή με το υψηλότερο δυναμικό της Ελλάδας και θεωρείται εκ των καλυτέρων της Ευρώπης. Οι άνεμοι

που πνέουν στο νησί είναι κυρίως βόρειοι (με συχνότητα εμφάνισης 30,5%) και

βορειοανατολικοί (με ποσοστό εμφάνισης 15,5%) που πνέουν ιδιαίτερα κατά το

καλοκαίρι. Οι νότιοι (ποσοστό 14,8%) και οι νοτιοδυτικοί παρατηρούνται περισσότερο το χειμώνα. Λιγότερο συχνοί είναι οι Ανατολικοί (με συχνότητα μόλις 1,9%) και οι νοτιοανατολικοί.

Ορυκτός Πλούτος

Η Ικαρία διαθέτει αποθέματα σχιστολιθικών πλακών, που εξορύσσονται και εξάγονται ωστόσο η εξόρυξη πραγματοποιείται χωρίς έλεγχο. Διαθέτει μαρμαροφόρα κοιτάσματα, ένα μικρό λατομείο μαρμάρου στον Κάμπο, κοιτάσματα σιδήρου στον Αγ. Κήρυκο, τα οποία παλαιότερα είχαν υποστεί εκμετάλλευση και έχουν εντοπιστεί κοιτάσματα γρανίτη στην περιοχή του Ξυλοσύρτη χωρίς όμως να έχουν αξιοποιηθεί.

Χλωρίδα⁸

Η χλωρίδα της Ικαρίας αποτελείται από 92 οικογένειες, 401 γένη και 829 είδη. Περίπου, το 1/3 των ειδών ανήκουν στις οικογένειες: Leguminosae, Compositae και Gramineae. Η ενδημική χλωρίδα αποτελείται από 42 είδη (5%): 15 είδη είναι αποκλειστικά ενδημικά της Ικαρίας, 14 είδη είναι ενδημικά των νησιών του Αιγαίου και 13 είδη είναι ενδημικά της Ελλάδος. Μεγίστης σημασίας θεωρείται η παρουσία του τοπικού ενδημικού φυτού της Ικαρίας *Iberis runemarkii* σε περιορισμένο πληθυσμό στην περιοχή της Πλαγιάς και στην Παναγιά Αγίου Κηρύκου και η παιώνια (*Paeonia mascula cariensis*).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το δασικό οικοσύστημα του Ράντη που εκτείνεται κεντρικά στην οροσειρά του Αθέρα. Η έκτασή του φτάνει συνολικά τα 25.000 στρέμματα και αναπτύσσεται σε υψόμετρο 550 - 650 m, με κύριο πυρήνα το δάσος Αριάς (*Quercus ilex*) που καλύπτει έκταση 8.000 στρεμμάτων.

Πανίδα

⁸ Στρατηγική μελέτη Περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 2014-2020 και Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ικαρίας 2011-2014

Στο νησί της Ικαρίας, συναντάται η συνήθης πανίδα του νησιωτικού χώρου, όπως ο λαγός, η πέρδικα (υπό προστασία) κ.α., ενώ υπάρχουν δύο περιοχές με θαλάσσιες χελώνες (Γιαλισκάρι) και φώκιες (Φανάρι). Στον Άγιο Νικόλα συγκεντρώνονται διάφορα είδη πτηνών, όπως, *Falco biarmicus feldeggii*, *Falco peregrinus brookei*, *Falco peregrinus peregrinus*, *Hieraaetus*. Επίσης στο νησί απαντάται το σπάνιο αμφίβιο *Iacerta ortzeni ortzeni* (Όρος Αιθέρας και περιοχή Πλαγιάς, Άγιος Νικόλαος).

Τα ερπετά στο δάσος είναι κυρίως σαύρες των ειδών *Hemidactylus turcicus* (Σαμιαμίδι), *Ablepharus kitaibelli* (Αβλέφαρος), *Lacerta oertzeni* (Τούρκικη σαύρα) και *Ophisops elegans* (Οφίσωψ) καθώς και το φίδι *Coluber caspius* (Έφιος). Περιμετρικά του δάσους παρατηρήθηκαν τα είδη *Agama stellio* (κροκοδειλάκι) και *Cyrtodactylus kotschy* (Κυρτοδάκτυλος).

➤ Προστατευόμενες περιοχές⁹

Η Ικαρία διαθέτει τις κάτωθι προστατευόμενες περιοχές, σύμφωνα με το Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011):

Πίνακας 4: Προστατευόμενες Περιοχές Ικαρίας

Τύπος Προστασίας	Κωδικός	Όνομα Περιοχής
ΕΖΔ	GR4120004	Ικαρία – Φούρνοι και Παράκτια Ζώνη
ΖΕΠ	GR4120005	Νήσος Ικαρία (Νοτιοδυτικό Τμήμα)

➤ Υδατικοί πόροι¹⁰

Το νησί δέχεται σημαντικές βροχοπτώσεις οι οποίες κατεισδύουν και συγκρατούνται από αδιαπέρατους σχηματισμούς ωστόσο λόγω έλλειψης

⁹ <http://natura2000.eea.europa.eu/#>

¹⁰ Στρατηγικό σχέδιο Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

δικτύου συλλογής νερού παρατηρείται ανεπάρκεια νερού σε περιόδους αιχμής. Οι υδροφόροι ορίζοντες είναι σε ποικίλα βάθη.

Τα λουτρά της Ικαρίας είναι γνωστά για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες. Οι ιαματικές πηγές της χαρακτηρίζονται σαν ανερχόμενες ρηξιγενείς αλιπηγές και κατατάσσονται μεταξύ των ισχυρότερων ραδιούχων πηγών του κόσμου. Η ραδιενέργειά τους οφείλεται στο ραδόνιο και κυμαίνεται από 19,2 μονάδες Mache (πηγή της Λευκάδας) έως 521,4 μονάδες Mache (πηγή Απόλλωνα).

Οι θερμοπηγές της Ικαρίας είναι 9 και αναβλύζουν σε διάφορα σημεία των ακτών του νησιού.

Από αυτές οι πηγές Θερμό και Χλιο - Θερμό βρίσκονται δυτικά του Αγ. Κηρύκου και σε απόσταση 2.500 μ. και 1.800 μ. αντίστοιχα στην περιοχή Λευκάδας.

Η πηγή Ασκληπιού βρίσκεται στην πόλη του Αγ. Κηρύκου. Πέντε πηγές του Σπηλαίου, του Παμφίλη, του Κράτσα, της Αρτέμιδος και του Απόλλωνος βρίσκονται στην περιοχή των Θερμών.

Πίνακας 6: Αναλυτικό ισοζύγιο Ικαρίας

	Έκταση km ²	Ύψος βροχής mm	Σύνολο βροχόπτωσης mm ³	Πραγματική εξατμισοδιαπονή ή mm ³	Ποσοστό έκτασης υδροπερατού ή σχηματισμού	Υπόγειο δυναμικό ή mm ³	Επίγειο απορροή mm ³
Ικαρία	255	603	153,8	95,36	40%	1,3	57,14

Υγρότοποι

Η Ικαρία αποτελεί σημαντική αξία ως βιότοπος διαθέτοντας σημαντικό αριθμό υγροτόπων, φαραγγιών, ποταμιών, κλπ.

Πίνακας 7: Υγρότοποι

Όνομα περιοχής	Κωδικός	Κατηγορία	Θέση	Έκταση (m ²)	Συσχετιζόμενες Περιοχές Natura
Εκβολή ποταμού Χάλαρη (Να)	Y412ΙΚΑ001	Εκβολή	Παράκτιος	19.905,50	GR4120005 GR4120004

Όνομα περιοχής	Κωδικός	Κατηγορία	Θέση	Έκταση (m ²)	Συσχετιζόμενες Περιοχές Natura
Υγρότοπος Κάμπου (Εκβολή ποταμού Βουτσιδέ)	Y412ΙΚΑ002	Εκβολή	Παράκτιος	34.443,20	-
Υγρότοπος Μεσακτής (Εκβολή ποταμού Μύρσωνα)	Y412ΙΚΑ003	Εκβολή	Παράκτιος	25.458,40	-
Έλος Λιβάδι (Εκβολή ποταμού Χάρακα)	Y412ΙΚΑ004	Εκβολή	Παράκτιος	32.679,80	-

Φαράγγια – Χαράδρες – Καταρράκτες

Η Ικαρία διαθέτει αρκετά ποτάμια, χαράδρες, μικρούς καταρράκτες και φαράγγια.

Το πλέον γνωστό είναι το φαράγγι του Χάλαρη στη Β. Ικαρία. Πρόκειται για έναν τόπο ιδιαίτερης σημασίας και σύμφωνα με το Ινστιτούτο «Αρχιπέλαγος» αποτελεί ένα πλούσιο οικοσύστημα εσωτερικών υδάτων καθώς και έναν από τους σημαντικότερους φυσικούς δρυμούς που έχουν απομείνει στο Αιγαίο. Ανήκει στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000.

Στο φαράγγι Χάλαρη υπάρχει και ο καταρράκτης «Ράτσο» (Άνω Χάλαρη). Το φαράγγι στηρίζει μια ξεχωριστή βιοποικιλότητα καθώς και πληθυσμούς από πολλά προστατευόμενα είδη ενώ λειτουργεί ως σταθμός για δεκάδες προστατευόμενα είδη πουλιών.

Οι ακραίες καιρικές συνθήκες το 2010 επηρέασαν αρνητικά το φυσικό περιβάλλον του φαράγγιου και ειδικότερα στις εκβολές του ποταμού στην περιοχή ΝΑ Ικαρίας.

Επιπλέον φαράγγια που θεωρούνται αξιοποιήσιμα, είναι:

- Το φαράγγι Αυγολιμή.
- Το «Διπλόρυακο» του Καταφυγίου.
- Το φαράγγι του Ρυάκα

Νερά Κολύμβησης

Το μήκος των ακτών της Ικαρίας είναι 107 χλμ. και διαθέτει έναν κόλπο στη νότια μεριά του νησιού (περιοχή Αγριομέλισσα).

➤ **Πολιτισμικό περιβάλλον¹¹**

Η Ικαρία διαθέτει ιδιαίτερη αρχιτεκτονική ομορφιά, η οποία μαζί με τους αρχαιολογικούς χώρους, τα βυζαντινά και νεότερα μνημεία της, τα μοναστήρια και τις εκκλησίες συνθέτουν την ιστορία της και τη θρησκευτική της παράδοση.

Χαρακτηρισμένοι είναι οι ακόλουθοι οικισμοί, για τους οποίους υπάρχουν και περιορισμοί στους όρους δόμησης:

- Λαγκάδα Δ.Ε. Ραχών(ΦΕΚ510/Δ/80 και ΦΕΚ961/12-9-2003)
- Πέζι Δ.Ε. Ραχών (ΦΕΚ510/Δ/80 και ΦΕΚ961/12-9-2003)
- ΑΚαμάτρα Δ.Ε. Ευδήλου (ΦΕΚ961/12-9-2003)

Αρχαιολογικοί χώροι

- Ταυροπόλιον (Νας)
- Κάμπος
- Πύργος του Δράκανου
- Κάστρο του Κοσκινά
- Γεωμετρικοί Τάφοι
- Βράχος του Ίκαρη
- Λόφος της Αγίας Ειρήνη

Μουσεία

- Αρχαιολογικό Μουσείο Αγίου Κηρύκου
- Λαογραφικό Μουσείο Αγίου Κηρύκου
- Λαογραφικό Μουσείο Αγίου Πολύκαρπου

¹¹ <http://visitikaria.gr> , Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Ικαρίας 2011-2014

- Λαογραφικό Μουσείο Βρακάδων
- Λαογραφικό Μουσείο Περδικιού
- Μουσείο Μίκη Θεοδωράκη
- Μουσείο Ξυλόγλυπτης Τέχνης
- Τοπική Αρχαιακή Συλλογή Ικαρίας
- Αρχαιολογικό Μουσείου Κάμπου

Εκκλησίες - Μοναστήρια

Στην Ικαρία, υπάρχει σημαντικός αριθμός ναών και εξωκλησιών, τα οποία είναι διάσπαρτα στους κυριότερους οικισμούς αλλά και σε απομονωμένες περιοχές. Μερικά από τα πιο σημαντικά είναι:

- Ευκτήριο Αρχαγγέλου
- Ιερά Μονή Αγίου Ονούφριου
- Ιερά Μονή Ευαγγελισμού
- Ιερά Μονή Ευαγγελισμού Μουντέ
- Ιερά Μονή Ευαγγελίστριας Μαυριανού
- Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής
- Ιερός Ναός Αγίας Σοφίας
- Ιερός Ναός Αγίου Κηρύκου
- Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου
- Ιερός Ναός Αγίου Παύλου
- Ναός Αγίας Ειρήνης
- Μονή Οσίας Θεοκτίστης
- Εξωκλήσι Σκεπαστής

Σπήλαια

Η Ικαρία λόγω μορφολογίας διαθέτει πλήθος σπηλαίων με αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Έχουν καταγραφεί πάνω από 37 σπήλαια και σπηλαιιοβάραθρα ωστόσο κανένα από αυτά δεν έχει αξιοποιηθεί και δεν είναι προσβάσιμα για

τους επισκέπτες. Δεν έχουν γίνει σπηλαιολογικές έρευνες, γεγονός που θα συνέβαλλε στην προβολή της ιστορίας του νησιού.

- Δρακοσπήλαιο
- Σπήλαιο Ιερό
- Σπήλαιο Ραός Χούτρα
- Σπήλαιο Σεμνή
- Σπήλαιο της Χάλαρης ή Παραθύρι
- Σπήλαιο του Καταφυγίου
- Σπήλαιο «Φωλιά της φώκας»
- Σπήλαιο Μάτια ή Δίστομο
- Σπήλαιο Αλάμα

B) ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ

Γεωγραφία¹²

Ο Δήμος Φούρνων Κορσεών είναι ένα νησιωτικό συγκρότημα και αποτελείται από τα νησιά Φούρνοι και Θύμαινα έχει συνολική έκταση 45,2 τ.χλμ. και πληθυσμό 1.459 κατοίκους (απογραφή 2011). Η θέση τους είναι δυτικά-νοτιοδυτικά της Σάμου και ανατολικά της Ικαρίας. Τα κυριότερα νησιά είναι η Θύμαινα, το Θυμαινονήσι, το Αλαφονήσι (ή Αλατσονήσι), κεντρικά: οι Φούρνοι, το Διαπόρι (ή Κισιρία), νότια: το Στρογγυλό, το Πλατύ (ή Πλάκα), το Μακρύ (ή Μακρονήσι), και ανατολικά: ή Ανθρώ (ή Ανθρωποφάς), ο μικρός Ανθρωποφάς, η Κεδρό (ή Μικρή Ανθρωποφάς), η Αγριδιό (ή Πρασονήσι), ο Άγιος Μηνάς, ο μικρός Άγιος Μηνάς, και το Πλακάκι.

¹² Στρατηγικό σχέδιο Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

Εδαφολογικά χαρακτηριστικά

Η γεωλογική δομή των Φούρνων αποτελείται από πετρώματα τα οποία είναι κυρίως παλαιοζωϊκά μεταμορφωμένα (μάρμαρα, σχιστόλιθους, ασβεστόλιθους και δολομίτες).

Τα εδάφη του συμπλέγματος νησιών είναι αυτόχθονα ή αλλουβιακά, μετρίου βάθους, αναβαθμιδωμένα στις περισσότερες περιοχές με ξερολιθιές.

Πίνακας 8: Χαρακτηριστικά μεγέθη του νησιού

Δήμος	Συνολική Έκταση km ²	Μήκος ακτογραμμής km	Δείκτης Πολυπλοκότητας Ακτών περιμέτρος) ² /εμβαδόν	Μέγιστο Υψόμετρο (m)	Ανάγλυφο Εδάφους Ποσοστό της έκτασης της νήσου		
					0 - 200 m	200 - 800 m	800 - 1400 m
Δ. Φούρνων	45,20	74	121	182	100,0%	-	-

Κλίμα

Το κλίμα των Φούρνων χαρακτηρίζεται από ήπιο χειμώνα και δροσερό καλοκαίρι.

Στους Φούρνους και στην Ικαρία έχει υπολογιστεί η μεγαλύτερη μέση ετήσια ηλιοφάνεια με 2.915 ώρες.

Χλωρίδα¹³

Η χλωρίδα της περιοχής αποτελείται από πολλά είδη αρωματικών φυτών, με κυρίαρχα το θυμάρι, το θρούμπι, τη φασκομηλιά, το ρέικι, το σχίνο, την

¹³ Στρατηγική μελέτη Περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 2014-2020 και Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Ικαρίας 2011-2014

κουμαριά και το φίδα. Συναντώνται επίσης ελαιώνες. Έντονη είναι η παρουσία του μανδραγόρα, ο οποίος σπάνια παρατηρείται σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

Πανίδα

Οι Φούρνοι είναι περιοχή ενταγμένη σε προστατευόμενο καθεστώς, γεγονός που δικαιολογείται από την βιοποικιλότητα των ειδών που απαντώνται στο νησί. Τα πιο αξιόλογα είδη πανίδας που συναντώνται στην περιοχή, είναι: α) θηλαστικά: *Monachus monachus*, β) πτηνά: *Calonectis diomedea*, *Ciconia ciconia*, *Circaetus gallicus*, *Falco eleonora*, *Falco peregrinus brookei*, *Falco peregrinus peregrinus*, *Gyrus fulvus*, *Haliaeetus fasciatus*, *Hydrobates pelagicus*, *Ixobrychus minutus*, *Lanius minor*, *Milvus migrans aegypticus*, *Nycticorax nycticorax*, *Pandion haliaetus*, *Pelecanus onocrotalus*, *Pernis ptilorhynchus*, γ) αμφίβια-ερπετά: *Agama stellio dani*, *Cytodactylus kotschy modestus*, *Eirenis modestus modestus*, *Ophisops elegans macrodactylus*.

Το νησί είναι τόπος αναπαραγωγής πουλιών (μαυροπετρίτης, σπιζαετός και η νησιωτική πέρδικα) και συμπεριλαμβάνεται στις 196 σημαντικές περιοχές για τα πουλιά. Επίσης είναι σημαντικός τόπος για τα μεταναστευτικά πτηνά, κυρίως τους ερωδιούς.

Προστατευόμενες περιοχές¹⁴

Η Ικαρία διαθέτει τις κάτωθι προστατευόμενες περιοχές, σύμφωνα με το Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/2011):

Πίνακας 9: Προστατευόμενες Περιοχές

Τύπος Προστασίας	Κωδικός	Όνομα Περιοχής
ΖΕΠ	GR4120006	Νήσος Φούρνοι και Νησίδες Θύμαινα, Αλατονήσι, Θυμαϊνάκι, Στρογγυλό, Πλάκα, Μακρονήσι, Μικρός και Μεγάλος Ανθρωποφάγος, Άγιος Μηνάς

¹⁴ <http://natura2000.eea.europa.eu/#>

Υδατικοί πόροι¹⁵

Το νησί των Φούρνων όπως και η Ικαρία δέχεται σημαντικές βροχοπτώσεις. Στο μεγαλύτερο μέρος των Φούρνων αναπτύσσεται ένας σημαντικός υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας και κάποια επιφανειακά νερά σε χείμαρρο.

Πίνακας 10: Αναλυτικό ισοζύγιο Φούρνων

	Έκταση km ²	Ύψος βροχής mm	Σύνολο βροχόπτωσης hm ³	Πραγματική εξατμισοδιαπνοή Hm ³	Ποσοστό έκτασης υδροπερατού σχηματισμού	Υπόγειο δυναμικό hm ³	Επίγεια ροή hm ³
Φούρνοι	30	603	18,1	11,22	100%	0,5	6,38

Πολιτισμικό περιβάλλον

Στους Φούρνους Κορσεών διασώζεται η Ακρόπολη των ελληνιστικών χρόνων στον Λόφο του Αγίου Γεωργίου (Φ.Ε.Κ 15/8/21-1-91), ενώ άλλοι σημαντικοί χώροι βρίσκονται στο Πετροκοπιό (1991), στη Χρυσομηλιά (1996) και στο Καμάρι (1996).

2.2 Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού

ΠΕ ΣΑΜΟΥ

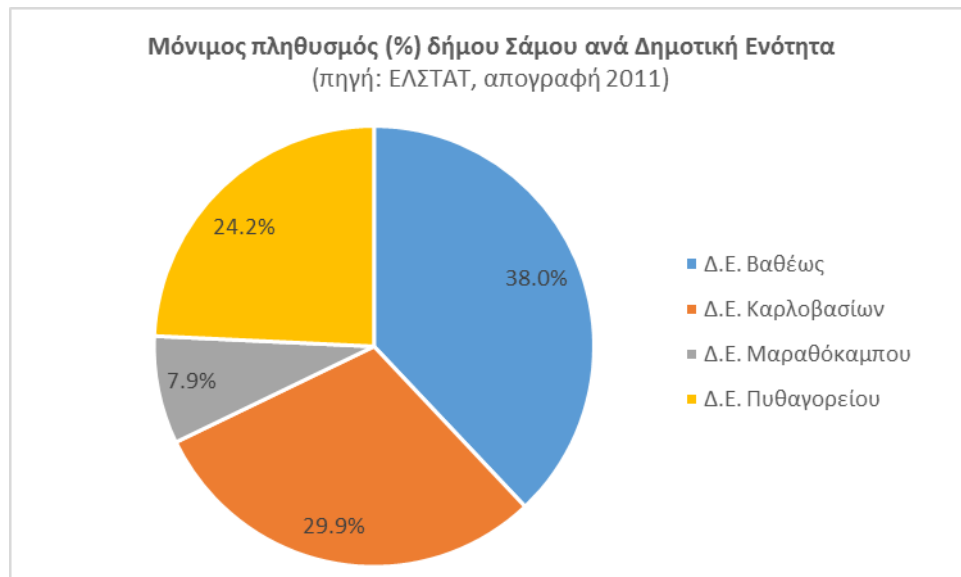
➤ ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου Σάμου ανέρχεται σε 32.977 (από 34.000 το 2001) καταγράφοντας μείωση κατά περίπου 3% (ή 1.023 άτομα), αισθητά

¹⁵ Στρατηγικό σχέδιο Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου

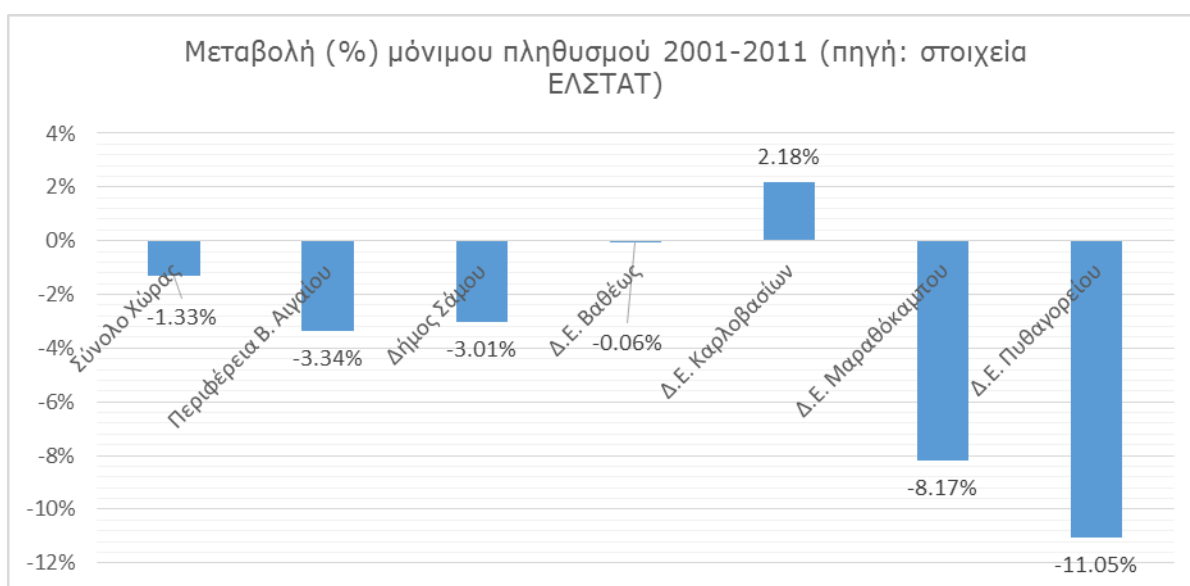
μεγαλύτερη σε σχέση με τη μείωση στη χώρα (-1,33%), αλλά ελαφρώς μικρότερη σε σχέση με τη μείωση στην περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (-3,34%). Μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων του δήμου Σάμου η Δ.Ε. Βαθέως είναι η μεγαλύτερη σε πληθυσμό με 12.517 μόνιμους κατοίκους (ή 38%) και ακολουθούν το Καρλόβασι με 9.855 (ή 29,9%), το Πυθαγόρειο με 7.996 (ή 24,2%) και ο Μαραθόκαμπος με 2.609 (ή 7,9%).

Διάγραμμα 1

Σε σχέση με την απογραφή του 2001, στο Καρλόβασι καταγράφεται αύξηση του μόνιμου πληθυσμού κατά περίπου 2,2% (ή 210 άτομα), στο Βαθύ οριακή μείωση κατά 0,06% (ή 8 άτομα) ενώ στο Μαραθόκαμπο και στο Πυθαγόρειο σημαντική μείωση κατά 8,17% (ή 232 άτομα) και 11,05% (ή 993 άτομα) αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2

Σε σύνολο τριάντα πέντε (35) δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων του δήμου Σάμου στις είκοσι εννέα (29) καταγράφεται μείωση του μόνιμου πληθυσμού και στις έξι (6) αύξηση (Βαθύ με 6,21%, Κοκκάρι με 8,83%, Παλαιόκαστρο με 2,91%, Καρλόβασι με 13,91%, Κοντακαίικα με 5,71% και Παγώνδα με 7,47%). Οι κοινότητες με τη μεγαλύτερη μείωση του πληθυσμού είναι Κοσμαδαίων (48,8%), Σταυρινήδων (40%), Πανδρόσου (34,13%), Καλλιθέας (32%) και Πλατάνου (31,49%).

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού του δήμου Σάμου, τόσο συνολικά όσο και σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων και δημοτικών/τοπικών κοινοτήτων.

Πίνακας 11: Εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού στη νήσο Σάμου

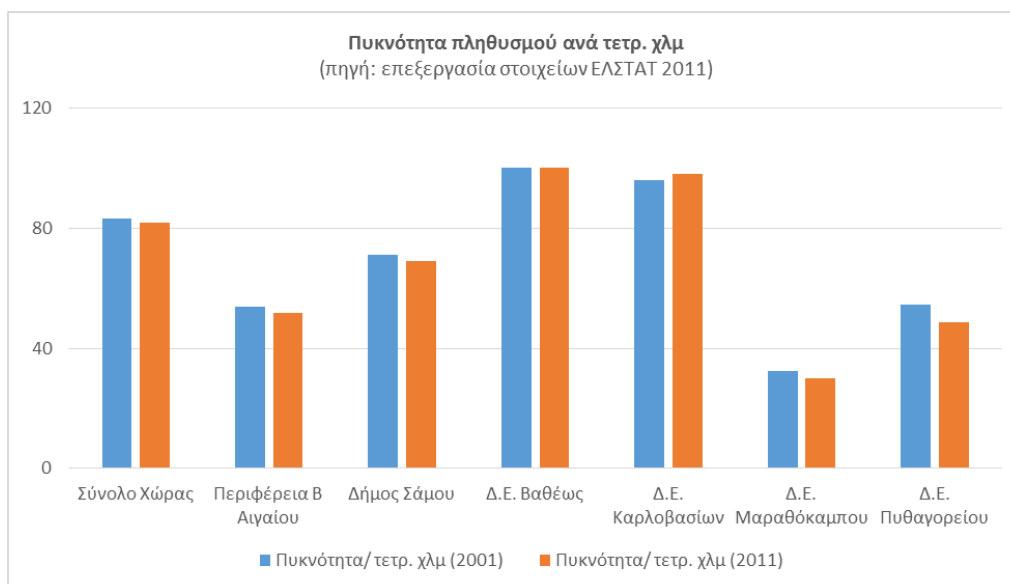
Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

ΠΕΡΙΟΧΗ	Μόνιμος Πληθυσμός				Μεταβολή 2001-2011	
	2001	% στο σύνολο του δήμου Σάμου	2011	% στο σύνολο του δήμου Σάμου	Πληθυσμός	%
Σύνολο Χώρας	10.961.758		10.816.286		-145.472	-1,33%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	206.121		199.231		-6.890	-3,34%
Δήμος Σάμου	34.000		32.977		-1.023	-3,01%
Δημοτική Ενότητα Βαθέως	12.525	36,84%	12.517	37,96%	-8	-0,06%
Δημοτική Κοινότητα Βαθέως	2.963	8,71%	3.147	9,54%	184	6,21%
Δημοτική Κοινότητα Σαμίων	6.348	18,67%	6.251	18,96%	-97	-1,53%
Τοπική Κοινότητα Αγίου Κωνσταντίνου	385	1,13%	369	1,12%	-16	-4,16%
Τοπική Κοινότητα Αμπέλου	357	1,05%	309	0,94%	-48	-13,45%
Τοπική Κοινότητα Βουρλιωτών	605	1,78%	501	1,52%	-104	-17,19%
Τοπική Κοινότητα Κοκκαρίου	974	2,86%	1.060	3,21%	86	8,83%
Τοπική Κοινότητα Μανολατών	136	0,40%	131	0,40%	-5	-3,68%
Τοπική Κοινότητα Παλαιοκάστρου	687	2,02%	707	2,14%	20	2,91%
Τοπική Κοινότητα Σταυρινήδων	70	0,21%	42	0,13%	-28	-40,00%
Δημοτική Ενότητα Καρλοβασίων	9.645	28,37%	9.855	29,88%	210	2,18%
Δημοτική Κοινότητα Καρλοβασίων	6.030	17,74%	6.869	20,83%	839	13,91%
Τοπική Κοινότητα Αγίων Θεοδώρων	143	0,42%	123	0,37%	-20	-13,99%
Τοπική Κοινότητα Δρακαίων	137	0,40%	112	0,34%	-25	-18,25%
Τοπική Κοινότητα Καστανέας	217	0,64%	164	0,50%	-53	-24,42%
Τοπική Κοινότητα Κονταϊκών	413	1,21%	350	1,06%	-63	-15,25%
Τοπική Κοινότητα Κοντακαϊκών	910	2,68%	962	2,92%	52	5,71%
Τοπική Κοινότητα Κοσμοδαίων	178	0,52%	91	0,28%	-87	-48,88%
Τοπική Κοινότητα Λέκας	532	1,56%	419	1,27%	-113	-21,24%
Τοπική Κοινότητα Πλατάνου	578	1,70%	396	1,20%	-182	-31,49%
Τοπική Κοινότητα Υδρούσσης	507	1,49%	369	1,12%	-138	-27,22%
Δημοτική Ενότητα Μαραθόκαμπου	2.841	8,36%	2.609	7,91%	-232	-8,17%
Δημοτική Κοινότητα Μαραθόκαμπου	1.993	5,86%	1.900	5,76%	-93	-4,67%
Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας	200	0,59%	136	0,41%	-64	-32,00%
Τοπική Κοινότητα Κουμαϊκών	417	1,23%	376	1,14%	-41	-9,83%
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου	79	0,23%	62	0,19%	-17	-21,52%
Τοπική Κοινότητα Σκουραικών	152	0,45%	135	0,41%	-17	-11,18%
Δημοτική Ενότητα Πυθαγορείου	8.989	26,44%	7.996	24,25%	-993	-11,05%
Δημοτική Κοινότητα Μυτιληνίων	2.462	7,24%	2.107	6,39%	-355	-14,42%
Δημοτική Κοινότητα Παγώνδου	1.298	3,82%	1.395	4,23%	97	7,47%
Δημοτική Κοινότητα Πυθαγορείου	1.711	5,03%	1.500	4,55%	-211	-12,33%
Δημοτική Κοινότητα Χώρας	1.422	4,18%	1.340	4,06%	-82	-5,77%
Τοπική Κοινότητα Κουμαραδαίων	155	0,46%	130	0,39%	-25	-16,13%
Τοπική Κοινότητα Μαυρατζαίων	402	1,18%	301	0,91%	-101	-25,12%
Τοπική Κοινότητα Μεσογείου	138	0,41%	109	0,33%	-29	-21,01%
Τοπική Κοινότητα Μύλων	265	0,78%	248	0,75%	-17	-6,42%
Τοπική Κοινότητα Πανδρόσου	167	0,49%	110	0,33%	-57	-34,13%
Τοπική Κοινότητα Πύργου	559	1,64%	419	1,27%	-140	-25,04%
Τοπική Κοινότητα Σπαθαράων	410	1,21%	337	1,02%	-73	-17,80%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού 2011

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011, η πληθυσμιακή πυκνότητα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο στο δήμο Σάμου είναι 69 (από 71,2 το 2001) αισθητά μικρότερη σε σχέση με τη χώρα (81,97) αλλά υψηλότερη σε σχέση με την περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (51,94).

Διάγραμμα 3

Μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων οι περισσότεροι πυκνοκατοικημένες είναι οι Δ.Ε. Βαθέως (100 / τετρ. χλμ) και Καρλοβασίου (98,2 / τετρ. χλμ) ενώ περισσότερο αραιοκατοικημένες είναι οι Δ.Ε. Πυθαγορείου (48,6 / τετρ. χλμ) και Μαραθόκαμπου (29,9 / τετρ. χλμ).

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά η πληθυσμιακή πυκνότητα στο δήμο Σάμου τόσο συνολικά όσο και σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων και δημοτικών/τοπικών κοινοτήτων.

Πίνακας 12: Πληθυσμιακή πυκνότητα

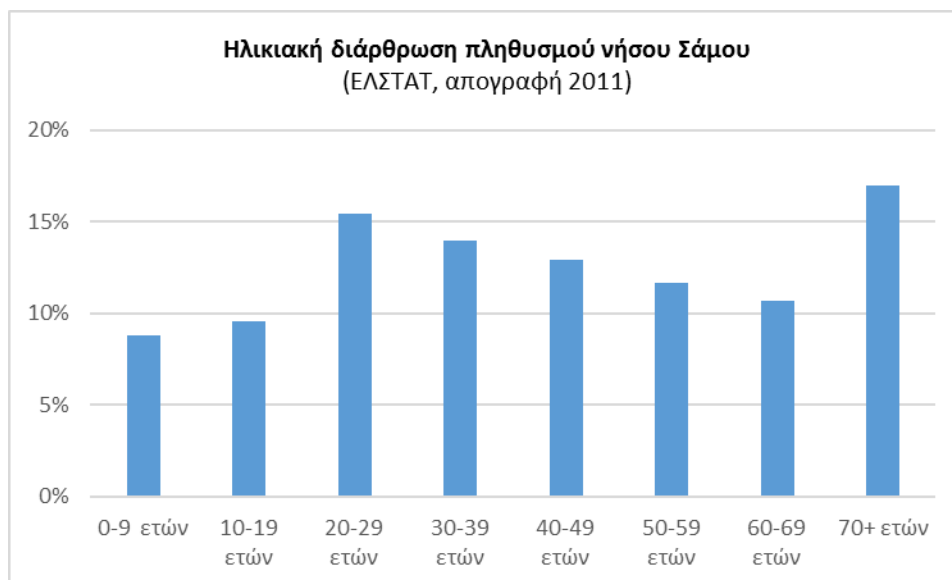
Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

Περιοχή	Επιφάνεια σε τετρ. χλμ	Πυκνότητα / τετρ. χλμ (2001)	Πυκνότητα / τετρ. χλμ (2011)
Σύνολο Χώρας	131.957	83,1	81,97
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	3.836	53,7	51,94
Δήμος Σάμου	477,6	71,2	69,0
Δημοτική Ενότητα Βαθέως	125,2	100,1	100,0
Δημοτική Κοινότητα Βαθέως	44,3	66,9	71,0
Δημοτική Κοινότητα Σαμίων	9,6	660,2	650,1
Τοπική Κοινότητα Αγίου Κωνσταντίνου	1,3	291,4	279,3
Τοπική Κοινότητα Αμπέλου	12,2	29,3	25,4
Τοπική Κοινότητα Βουρλιωτών	18,6	32,5	26,9
Τοπική Κοινότητα Κοκκαρίου	11,9	82,0	89,3
Τοπική Κοινότητα Μανολατών	5,5	24,5	23,6
Τοπική Κοινότητα Παλαιοκάστρου	20,6	33,3	34,3
Τοπική Κοινότητα Σταυρινήδων	2,6	27,2	16,3
Δημοτική Ενότητα Καρλοβασίων	100,3	96,1	98,2
Δημοτική Κοινότητα Καρλοβασίων	21,5	281,0	320,1
Τοπική Κοινότητα Αγίων Θεοδώρων	2,9	49,5	42,6
Τοπική Κοινότητα Δρακαίων	10,2	13,5	11,0
Τοπική Κοινότητα Καστανέας	6,1	35,4	26,7
Τοπική Κοινότητα Κονταϊκών	6,9	60,0	50,9
Τοπική Κοινότητα Κοντακαϊκών	8,4	108,7	114,9
Τοπική Κοινότητα Κοσμαδαίων	13,4	13,3	6,8
Τοπική Κοινότητα Λέκας	5,7	92,6	72,9
Τοπική Κοινότητα Πλατάνου	11,6	49,9	34,2
Τοπική Κοινότητα Υδρούσης	14,1	36,0	26,2
Δημοτική Ενότητα Μαραθόκαμπου	87,3	32,6	29,9
Δημοτική Κοινότητα Μαραθοκάμπου	47,9	41,6	39,7
Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας	17,6	11,4	7,7
Τοπική Κοινότητα Κουμαϊκών	8,8	47,2	42,6
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου	6,5	12,2	9,6
Τοπική Κοινότητα Σκουραϊκών	6,2	24,5	21,8
Δημοτική Ενότητα Πυθαγορείου	164,7	54,6	48,6
Δημοτική Κοινότητα Μυτιληνίων	35,2	69,9	59,8
Δημοτική Κοινότητα Παγώνδου	33,8	38,5	41,3
Δημοτική Κοινότητα Πυθαγορείου	5,3	323,6	283,7
Δημοτική Κοινότητα Χώρας	10,9	130,5	123,0
Τοπική Κοινότητα Κουμαραδαίων	8,8	17,6	14,8
Τοπική Κοινότητα Μαυρατζαίων	7,8	51,2	38,3
Τοπική Κοινότητα Μεσογείου	14,4	9,6	7,6
Τοπική Κοινότητα Μύλων	10,6	25,0	23,4
Τοπική Κοινότητα Πανδρόσου	10,9	15,3	10,1
Τοπική Κοινότητα Πύργου	12,2	45,8	34,4
Τοπική Κοινότητα Σπαθαράων	15,9	25,7	21,2

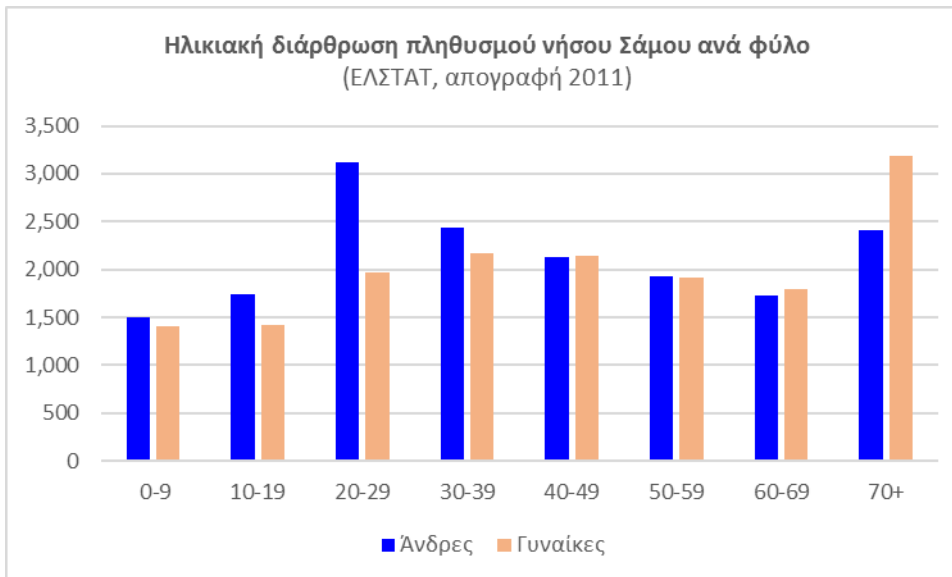
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού 2011

Στα κάτωθι διαγράμματα αποτυπώνεται η ηλικιακή διάρθρωση του δήμου Σάμου.

Διάγραμμα 4

Διάγραμμα 5

Ο δείκτης γήρανσης του δήμου Σάμου (3,13) είναι αισθητά υψηλότερος από το μέσο όρο της χώρας (2,6) και κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα με την περιφέρεια (3,05).

Πίνακας 13: Δείκτες Γήρανσης, Εξάρτησης και Αντικατάστασης 2011

Περιοχή	Δείκτες		
	Γήρανσης	Εξάρτησης	Αντικατάστασης ¹⁶
Σύνολο Χώρας	2,60	0,93	1,52
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	3,05	0,99	1,63
Δήμος Σάμου	3,13	0,95	1,58

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Τα στοιχεία που αφορούν την οικογενειακή κατάσταση του πληθυσμού του Δήμου Σάμου, συμβαδίζουν με μικρές αποκλίσεις με το μέσο όρο της χώρας και της Περιφέρειας, οι άγαμοι αποτελούν το 38,44%, οι έγγαμοι το 50,28%, οι χήροι/ες το 8,12% και οι διαζευγμένοι το 3,46%.

Πίνακας 14: Οικογενειακή Κατάσταση 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Οικογενειακή Κατάσταση			
		Άγαμοι	Έγγαμοι	Χήροι	Διαζευγμένοι
Σύνολο Χώρας	10.816.286	4.227.476	5.436.265	820.527	332.018
% του Πληθυσμού της Χώρας		39,08%	50,26%	7,59%	3,07%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	73.921	102.799	17.160	5.351
% του Πληθυσμού της ΠΒΑ		37,10%	51,60%	8,61%	2,69%
Δήμος Σάμου	32.977	12.577	16.580	2.677	1.143
% του Πληθυσμού του Δήμου Σάμου		38,44%	50,28%	8,12%	3,46%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Στο δήμο Σάμο καταγράφονται 13.976 νοικοκυριά με μέσο μέγεθος 2,24 άτομα και 9.088 πυρηνικές οικογένειες.

¹⁶ Ο δείκτης αντικατάστασης εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται ως ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15-24 προς τα άτομα ηλικίας 55-64, δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην παραγωγική διαδικασία και αυτών που αναμένονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία.

Πίνακας 15: Αριθμός Νοικοκυριών και Οικογένειων 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Νοικοκυριά - Οικογένειες		
		Αριθμός Νοικοκυριών	Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού	Αριθμός Πυρηνικών Οικογενειών
Σύνολο Χώρας	10.816.286	4.134.540	2,55	3.021.425
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	79.464	2,41	55.785
Δήμος Σάμου	32.977	13.976	2,24	9.088

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Το 92,99% του πληθυσμού του δήμου Σάμου έχει Ελληνική υπηκοότητα και το 7,01% υπηκοότητα λοιπών χωρών.

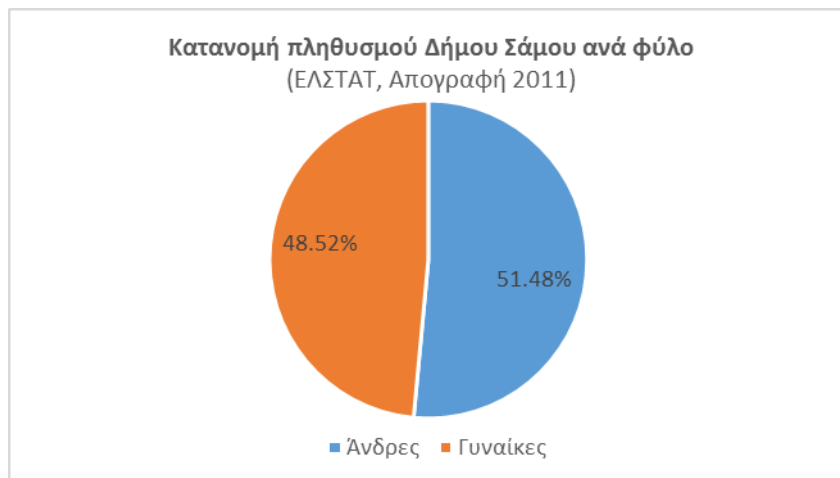
Πίνακας 16: Πληθυσμός ανά Υπηκοότητα 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Υπηκοότητα	
		Ελληνική	Λοιπών Χωρών
Σύνολο Χώρας	10.816.286	9.904.286	912.000
% του Πληθυσμού της Χώρας		91,57%	8,43%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	186.897	12.334
% του Πληθυσμού της ΠΒΑ		93,81%	6,19%
Δήμος Σάμου	32.977	30.665	2.312
% του Πληθυσμού του Δήμου Σάμου		92,99%	7,01%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, το 51,48% του πληθυσμού του δήμου Σάμου είναι άνδρες και το 48,52% γυναίκες.

Διάγραμμα 6

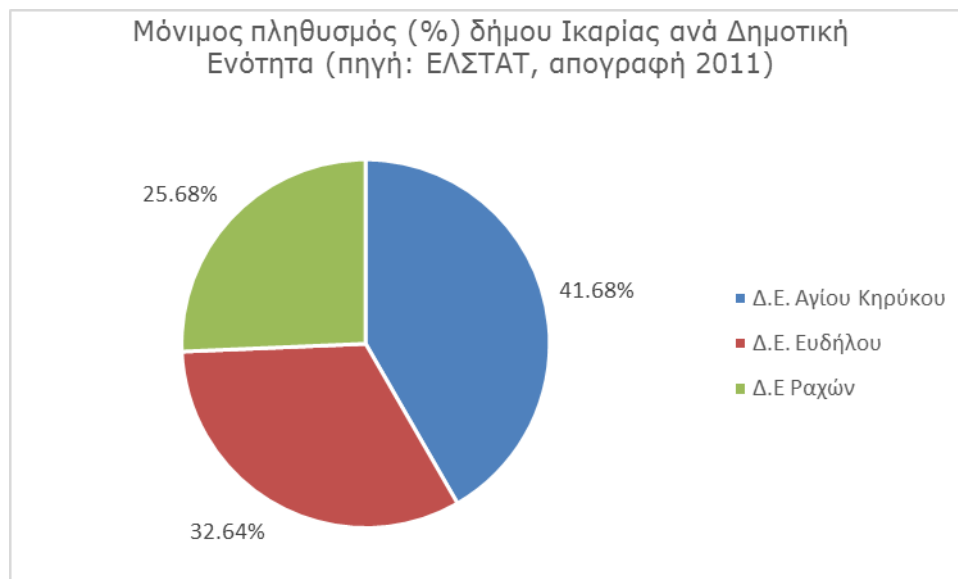
ΠΕ ΙΚΑΡΙΑΣ

➤ Α) ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου Ικαρίας ανέρχεται σε 8.423 (από 8.354 το 2001) καταγράφοντας αύξηση κατά περίπου 0,8% (ή 69 άτομα).

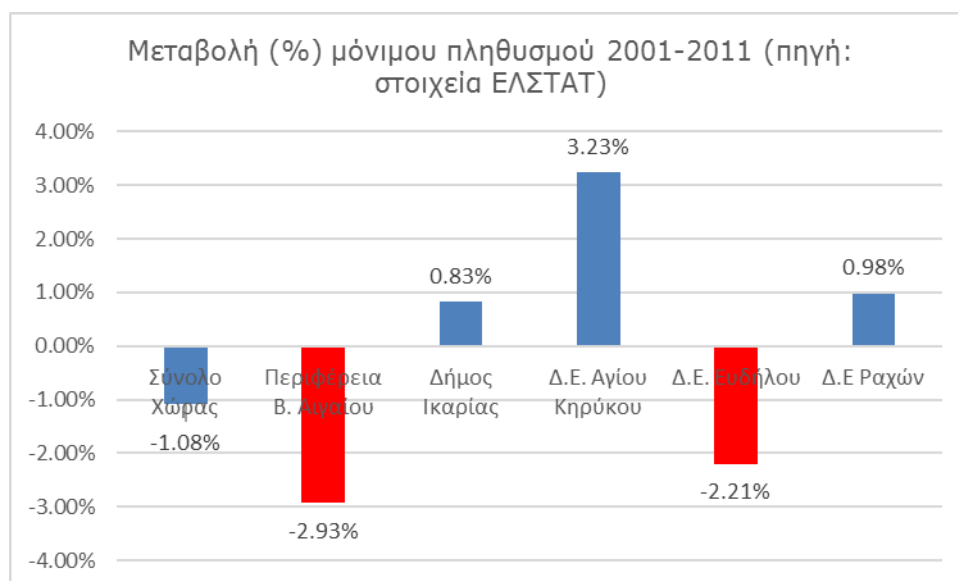
Μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων του δήμου Ικαρίας, η Δ.Ε. Αγίου Κηρύκου είναι η μεγαλύτερη σε πληθυσμό με 3.511 μόνιμους κατοίκους (ή 41,68%) και ακολουθούν η Δ.Ε. Ευδήλου με 2.749 (ή 32,64%), και οι Ράχες με 2.163 (ή 25,68%).

Διάγραμμα 7

Σε σχέση με την απογραφή του 2001, στον Άγιο Κήρυκο καταγράφεται αύξηση του μόνιμου πληθυσμού κατά περίπου 3,23% (ή 110 άτομα), στις Ράχες μικρή αύξηση κατά 0,98% (ή 21 άτομα) ενώ στον Εύδηλο μείωση κατά 2,21% (ή 62 άτομα).

Διάγραμμα 8

Σε σύνολο δώδεκα (12) δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων του δήμου Ικαρίας στις εννέα (9) καταγράφεται μείωση του μόνιμου πληθυσμού και στις τρεις (3) αύξηση (Άγιος Κήρυκος με 9,93%, Εύδηλος με 2,67%, και Άγ. Πολύκαρπος με 20,54%). Οι κοινότητες με τη μεγαλύτερη μείωση του πληθυσμού είναι Χρυσοστόμου (31,48%), Καρκιναγρίου (18,08%) και Περδικίου (14,14%).

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού του δήμου Ικαρίας, τόσο συνολικά όσο και σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων και δημοτικών/τοπικών κοινοτήτων.

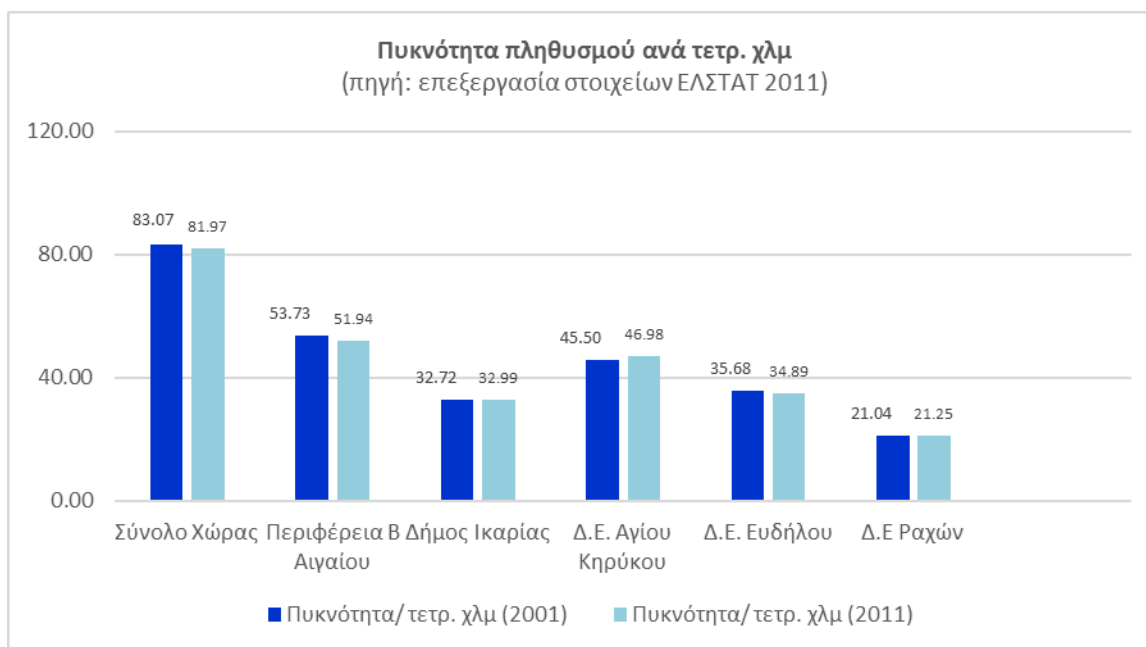
Πίνακας 17: Εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού στην Ικαρία

ΠΕΡΙΟΧΗ	Μόνιμος Πληθυσμός				Μεταβολή 2001-2011	
	2001	% στο σύνολο του δήμου Ικαρίας	2011	% στο σύνολο του δήμου Ικαρίας	Πληθυσμός	%
Σύνολο Χώρας	10,934,097		10,816,286		-117,811	-1.08%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	205,235		199,231		-6,004	-2.93%
Δήμος Ικαρίας	8354		8423		69	0.83%
Δ.Ε. Αγίου Κηρύκου	3401	40.71%	3511	41.68%	110	3.23%
Δ.Κ. Αγίου Κηρύκου	2688	32.18%	2955	35.08%	267	9.93%
Τ.Κ. Περδικίου	389	4.66%	334	3.97%	-55	-14.14%
Τ.Κ. Χρυσοστόμου	324	3.88%	222	2.64%	-102	-31.48%
Δ.Ε. Ευδήλου	2811	33.65%	2749	32.64%	-62	-2.21%
Δ.Δ. Ευδήλου	748	8.95%	768	9.12%	20	2.67%
Δ.Δ. Αρεθούσης	189	2.26%	178	2.11%	-11	-5.82%
Δ.Δ. Δάφνης	518	6.20%	516	6.13%	-2	-0.39%
Δ.Δ. Καραβοστάμου	504	6.03%	499	5.92%	-5	-0.99%
Δ.Δ. Μαγγανίτου	187	2.24%	180	2.14%	-7	-3.74%
Δ.Δ. Φραντάτου	665	7.96%	608	7.22%	-57	-8.57%
Δ.Ε. Ραχών	2142	25.64%	2163	25.68%	21	0.98%
Δ.Δ. Ραχών	1171	14.02%	1125	13.36%	-46	-3.93%
Δ.Δ. Αγίου Πολυκάρπου	628	7.52%	757	8.99%	129	20.54%
Δ.Δ. Καρκιναγρίου	343	4.11%	281	3.34%	-62	-18.08%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού 2011

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011, η πληθυσμιακή πυκνότητα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο στο δήμο Ικαρίας είναι 32,99 (από 32,72 το 2001). Στο επόμενο διάγραμμα αποτυπώνεται η εξέλιξη της πυκνότητας του πληθυσμού από το 2001 στο 2011 συνολικά και ανά δημοτική ενότητα.

Διάγραμμα 9

Μεταξύ των δημοτικών ενοτήτων η πιο πυκνοκατοικημένη είναι η Δ.Ε Αγίου Κηρύκου (46,98 / τετρ. χλμ) και ακολουθεί η Δ.Ε. Ευδήλου (34,89 / τετρ. χλμ). Η περισσότερο αραιοκατοικημένη είναι η Δ.Ε. Ραχών με 21,25 / τετρ. χλμ.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά η πληθυσμιακή πυκνότητα στον δήμο Ικαρίας τόσο συνολικά όσο και σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων και δημοτικών/τοπικών κοινοτήτων.

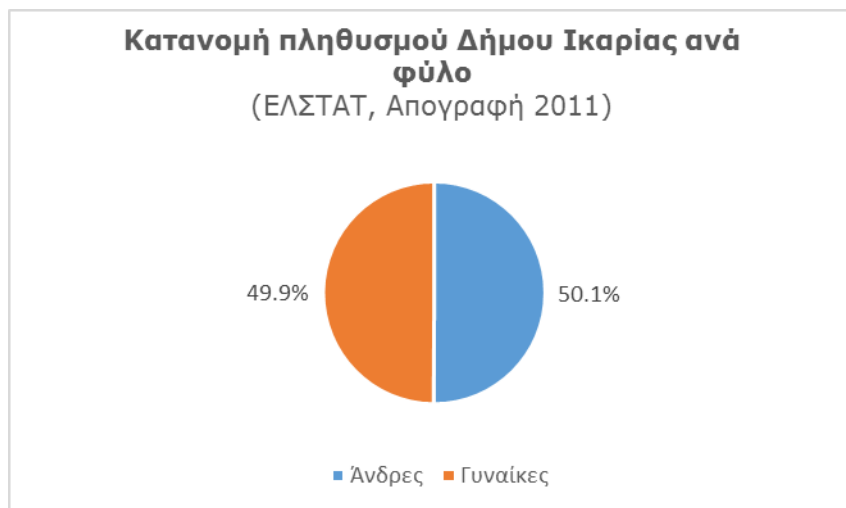
Πίνακας 18: Πληθυσμιακή πυκνότητα

ΠΕΡΙΟΧΗ	Επιφάνεια σε τετρ. χλμ	Πυκνότητα / τετρ. χλμ (2001)	Πυκνότητα / τετρ. χλμ (2011)
Σύνολο Χώρας	131,957	82.86	81.97
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	3,836	53.50	51.94
Δήμος Ικαρίας	255.33	32.72	32.99
Δ.Ε. Αγίου Κηρύκου	74.74	45.50	46.98
Δ.Κ Αγίου Κηρύκου	33.34	80.62	88.63
Τ.Κ. Περδικίου	27.68	14.05	12.07
Τ.Κ Χρυσοστόμου	13.72	23.62	16.18
Δ.Ε. Ευδήλου	78.79	35.68	34.89
Δ.Δ.Ευδήλου	8.4	89.05	91.43
Δ.Δ.Αρεθούσης	9.85	19.19	18.07
Δ.Δ.Δάφνης	19.9	26.03	25.93
Δ.Δ.Καραβοστάμου	8.45	59.64	59.05
Δ.Δ.Μαγγανίτου	14.8	12.64	12.16
Δ.Δ.Φραντάτου	17.5	38.00	34.74
Δ.Ε Ραχών	101.8	21.04	21.25
Δ.Δ.Ραχών	44.7	26.20	25.17
Δ.Δ.Αγίου Πολυκάρπου	20.21	31.07	37.46
Δ.Δ.Καρκιναγρίου	36.9	9.30	7.62

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού 2011

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, το 49,9% του πληθυσμού του δήμου Ικαρίας είναι άνδρες και το 50,1% γυναίκες.

Διάγραμμα 10

Δήμος Φούρνων - Κορσεών

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου Φούρνων Κορσεών ανέρχεται σε 1.459 (από 1.487 το 2001) καταγράφοντας μείωση κατά περίπου 1,9% (ή 28 άτομα).

Πίνακας 19: Μόνιμος πληθυσμός στον δήμο Φούρνων

ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ	Μόνιμος πληθυσμός	Ποσοστό
Άγιος Ιωάννης Θερμαστής	1	0.07%
Άγιος Μηνάς	3	0.21%
Δαφνολιές	2	0.14%
Θύμαινα	136	9.32%
Καμάρι	14	0.96%
Καμπί Φούρνων	15	1.03%
Καμπί Χρυσομηλέας	50	3.43%
Κεραμειδού	7	0.48%
Μπαλί	6	0.41%
Πλαγιά	1	0.07%
Φούρνοι	1,120	76.76%
Χρυσομηλέα	104	7.13%
	1,459	100.00%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού 2011

Η περιοχή με τον μεγαλύτερο πληθυσμό είναι οι Φούρνοι με 1.120 (ή 76,76% κατοίκους και ακολουθεί η Θύμαινα με 136 κατοίκους (ή 9,32%).

Στις περιοχές Αλατονήσι, Ανθρωποφάς, Κισηριά, Μακρονήσι Μικρός Ανθρωποφάς, Πλάκα, Πλακάκι, Στρογγυλό, Πετροκάραβο, Θυμαινάκι δεν υπάρχουν μόνιμοι κάτοικοι.

Σε σχέση με την απογραφή του 2001, η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στην περιοχή Καμάρι 250% (ή 10 άτομα) και στο Καμπί Φούρνων 50% (ή 5 άτομα). Η μεγαλύτερη μείωση καταγράφεται στον Άγιο Ιωάννη Θερμαστή 97,3% (ή 36 άτομα) και στις Δαφνολιές 88,24% (ή 15 άτομα).

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται αναλυτικά η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού του δήμου Φούρνων.

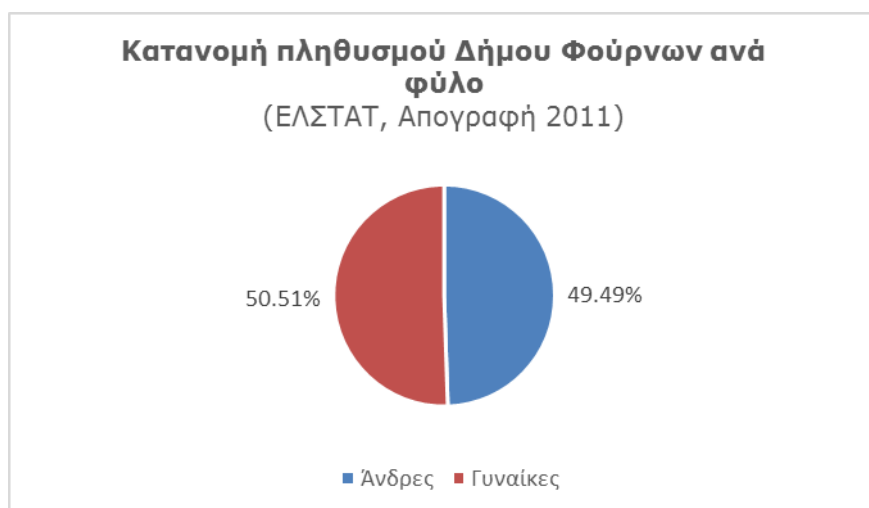
Πίνακας 20: Εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού στον δήμο Φούρνων

ΠΕΡΙΟΧΗ	Μόνιμος Πληθυσμός				Μεταβολή 2001-2011 (%)
	2001	% στο σύνολο του δήμου Φούρνων	2011	% στο σύνολο του δήμου Φούρνων	
Δήμος Φούρνων Κορσεών	1,487		1,459		-1.88%
Άγιος Ιωάννης Θερμαστής	37	2.49%	1	0.07%	-97.30%
Άγιος Μηνάς	3	0.20%	3	0.21%	0.00%
Δαφνολιές	17	1.14%	2	0.14%	-88.24%
Θύμαινα	151	10.15%	136	9.32%	-9.93%
Καμάρι	4	0.27%	14	0.96%	250.00%
Καμπί Φούρνων	10	0.67%	15	1.03%	50.00%
Καμπί Χρυσομηλέας	40	2.69%	50	3.43%	25.00%
Κεραμειδού	12	0.81%	7	0.48%	-41.67%
Μπαλί	35	2.35%	6	0.41%	-82.86%
Πλαγιά	2	0.13%	1	0.07%	-50.00%
Φούρνοι	1,080	72.63%	1,120	76.76%	3.70%
Χρυσομηλέα	96	6.46%	104	7.13%	8.33%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή πληθυσμού 2011

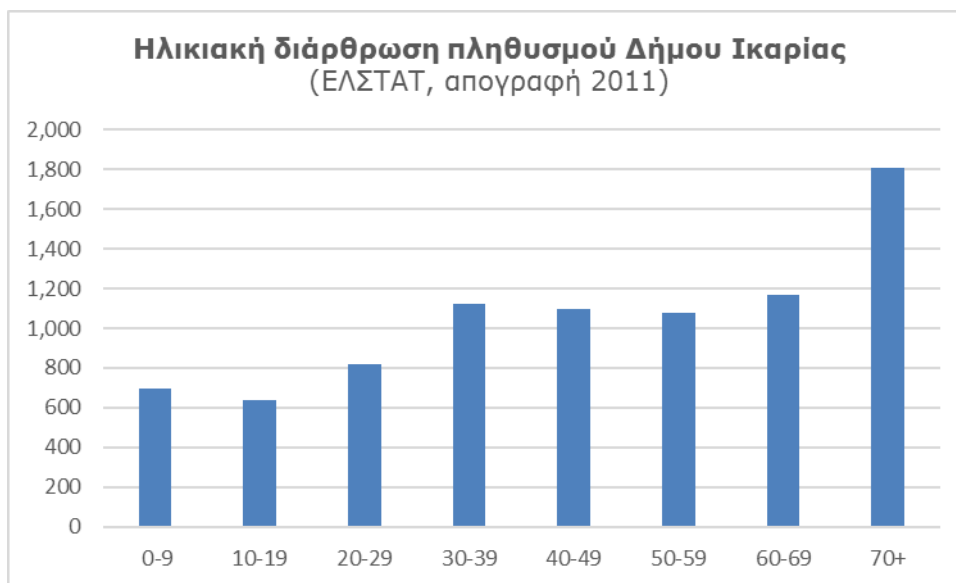
Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, το 50,51% του πληθυσμού του δήμου Φούρνων είναι άνδρες και το 49,49% είναι γυναίκες.

Διάγραμμα 11

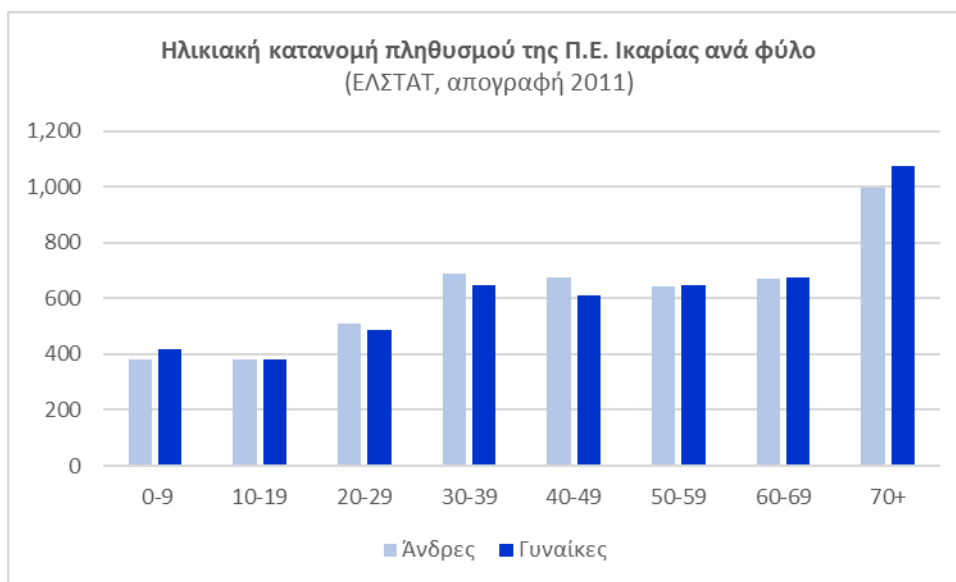

Στα κάτωθι διαγράμματα αποτυπώνεται η ηλικιακή διάρθρωση της Π.Ε. Ικαρίας (Δήμος Ικαρίας και Δήμος Φούρνων).

Διάγραμμα 12

Διάγραμμα 5

Ο δείκτης γήρανσης του δήμου Ικαρίας (4,27) και του Δήμου Φούρνων (4,25) είναι αισθητά υψηλότερος από το μέσο όρο της χώρας αλλά και της Περιφέρειας.

Πίνακας 21: Δείκτες Γήρανσης, Εξάρτησης και Αντικατάστασης 2011

Περιοχή	Δείκτες		
	Γήρανσης	Εξάρτησης	Αντικατάστασης ¹⁷
Σύνολο Χώρας	2,60	0,93	1,52
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	3,05	0,99	1,63
Δήμος Ικαρίας	4,27	1,23	1,24
Δήμος Φούρνων Κορσεών	4,25	1,10	1,06

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Τα στοιχεία που αφορούν την οικογενειακή κατάσταση του πληθυσμού των Π.Ε. Σάμου και Ικαρίας, γενικά συμβαδίζουν με μικρές αποκλίσεις με τον μέσο όρο της Περιφέρειας και της Χώρας. Η μεγαλύτερη απόκλιση εντοπίζεται στο ποσοστό των διαζευγμένων, ψηλότερο είναι το ποσοστό στον Δήμο Σάμου (3,46%) και στον Δήμο Ικαρίας (3,63) σε σχέση με την Περιφέρεια (2,69%) και χαμηλότερο στον Δήμο Φούρνων (1,65%).

Πίνακας 22: Οικογενειακή Κατάσταση 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Οικογενειακή Κατάσταση			
		Άγαμοι	Έγγαμοι	Χήροι	Διαζευγμένοι
Σύνολο Χώρας	10.816.286	4.227.476	5.436.265	820.527	332.018
% του Πληθυσμού της Χώρας		39,08%	50,26%	7,59%	3,07%
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	73.921	102.799	17.160	5.351
% του Πληθυσμού της ΠΒΑ		37,10%	51,60%	8,61%	2,69%
Δήμος Σάμου	32.977	12.577	16.580	2.677	1.143

¹⁷ Ο δείκτης αντικατάστασης εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται ως ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15-24 προς τα άτομα ηλικίας 55-64, δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην παραγωγική διαδικασία και αυτών που αναμένονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία.

% του Πληθυσμού του Δήμου Σάμου		38,14%	50,28%	8,12%	3,46%
Δήμος Ικαρίας	8.423	2.956	4.422	739	306
% του Πληθυσμού του Δήμου Ικαρίας		35,09%	52,50%	8,77%	3,63%
Δήμος Φούρνων Κορσεών	1.459	484	815	136	24
% του Πληθυσμού του Δήμου Φούρνων Κορσεών		33,17%	55,86%	9,32%	1,65%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των νοικοκυριών, το μέσο μέγεθος νοικοκυριού και ο αριθμός των πυρηνικών οικογενειών, συνολικά και ανά δήμο.

Πίνακας 23: Αριθμός Νοικοκυριών και Οικογένειων 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Νοικοκυριά - Οικογένειες		
		Αριθμός Νοικοκυριών	Μέσο Μέγεθος Νοικοκυριού	Αριθμός Πυρηνικών Οικογενειών
Σύνολο Χώρας	10.816.286	4.134.540	2,55	3.021.425
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	79.464	2,41	55.785
Δήμος Σάμου	32.977	13.976	2,24	9.088
Δήμος Ικαρίας	8.423	3.609	2,30	2.398
Δήμος Φούρνων Κορσεών	1.459	581	2,47	427

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

Το 92,99% του πληθυσμού του δήμου Σάμου έχει Ελληνική υπηκοότητα και το 7,01% υπηκοότητα λοιπών χωρών.

Πίνακας 24: Πληθυσμός ανά Υπηκοότητα 2011

Περιοχή	Σύνολο Μόνιμου Πληθυσμού	Υπηκοότητα	
		Ελληνική	Λοιπών Χωρών
Σύνολο Χώρας	10.816.286	9.904.286	912.000
% του Πληθυσμού της Χώρας		91,57%	8,43%

Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	199.231	186.897	12.334
% του Πληθυσμού της ΠΒΑ		93,81%	6,19%
Δήμος Σάμου	32.977	30.665	2.312
% του Πληθυσμού του Δήμου Σάμου		92,99%	7,01%
Δήμος Ικαρίας	8.423	8.005	418
% του Πληθυσμού του Δήμου Ικαρίας		95,03%	4,96%
Δήμος Φούρνων Κορσεών	1.459	1.441	18
% του Πληθυσμού του Δήμου Φούρνων Κορσεών		98,76%	1,23%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Μόνιμος Πληθυσμός

2.3 Οικονομικά στοιχεία

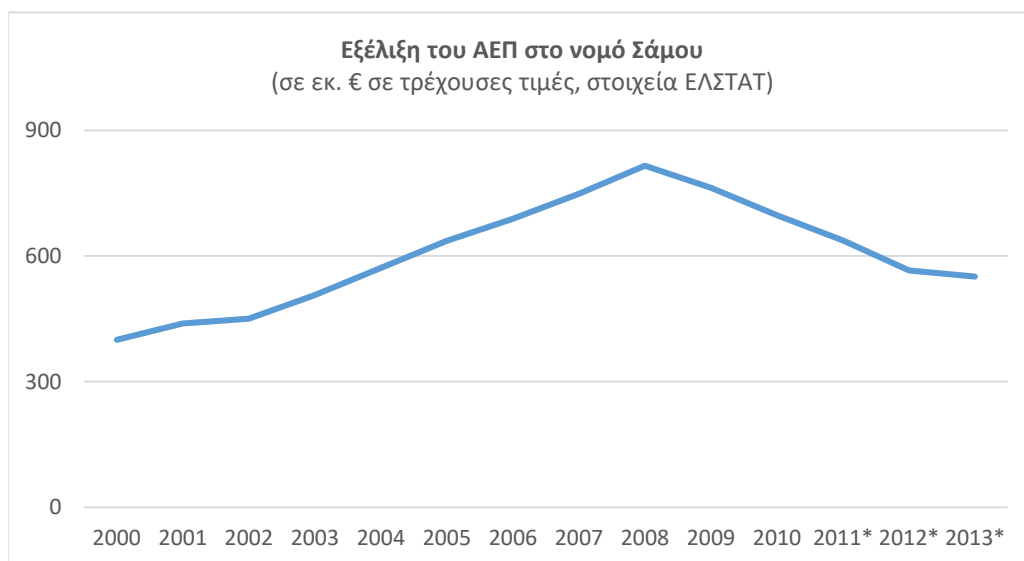
2.3.1 Γενικά Στοιχεία

ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ (ΠΕ ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕ ΙΚΑΡΙΑΣ)

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2013, το ΑΕΠ στο νομό Σάμου ανήλθε σε 551 εκ. ευρώ (από 439 εκ. ευρώ το 2001) και αντιστοιχεί στο 21,5% του ΑΕΠ της περιφέρειας (από 21,69% το 2001) ή στο 0,31% του ΑΕΠ της χώρας (από 0,29% το 2001).

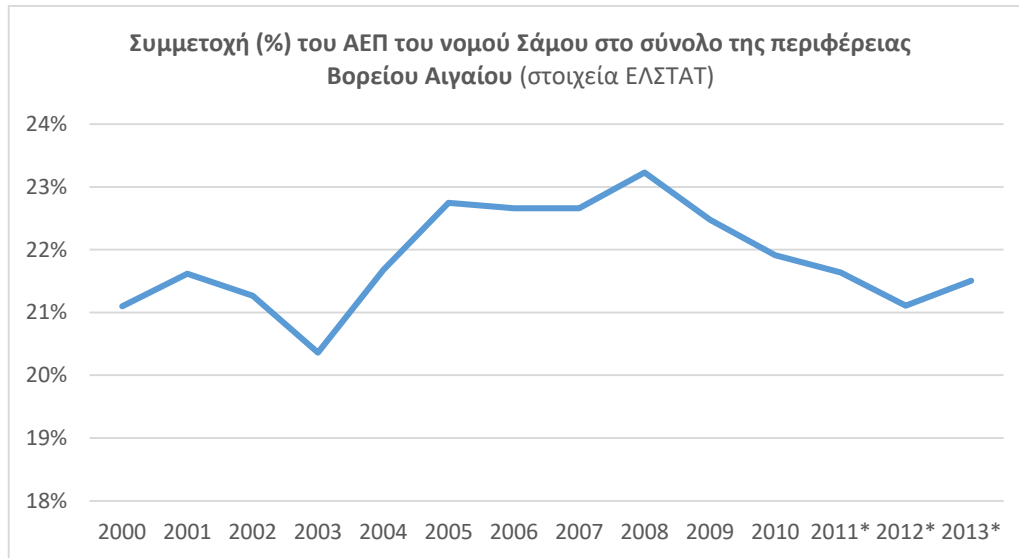
Η σωρευτική μείωση του ΑΕΠ στο νομό Σάμου από την έναρξη της οικονομικής κρίσης (ήτοι για την περίοδο 2008-2013) ανέρχεται σε 32,45% και είναι αισθητά μεγαλύτερη από τη μείωση στο ΑΕΠ της περιφέρειας (27,03%) και της χώρας (25,46%).

Διάγραμμα 13

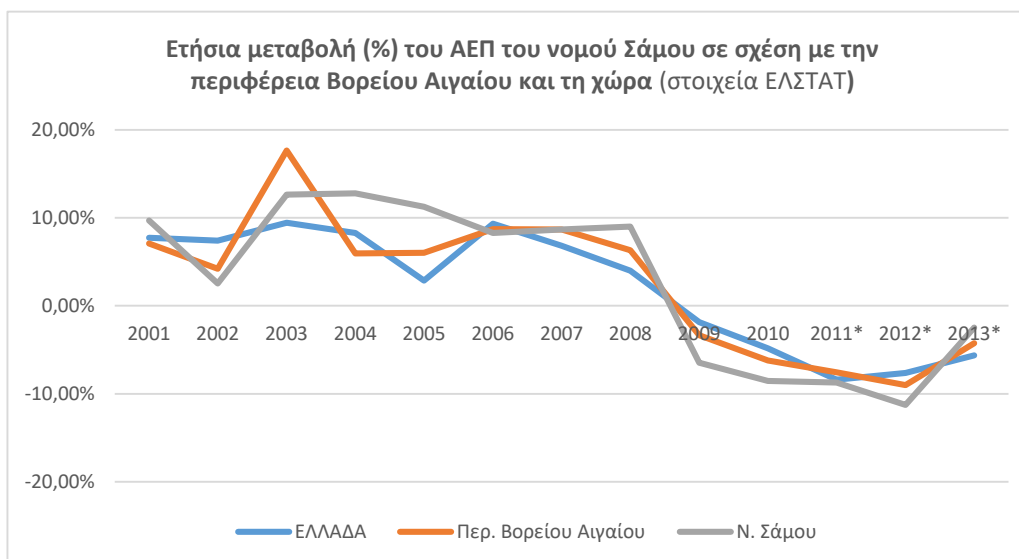
* Προσωρινά στοιχεία

Διάγραμμα 14

* Προσωρινά στοιχεία

Διάγραμμα 15

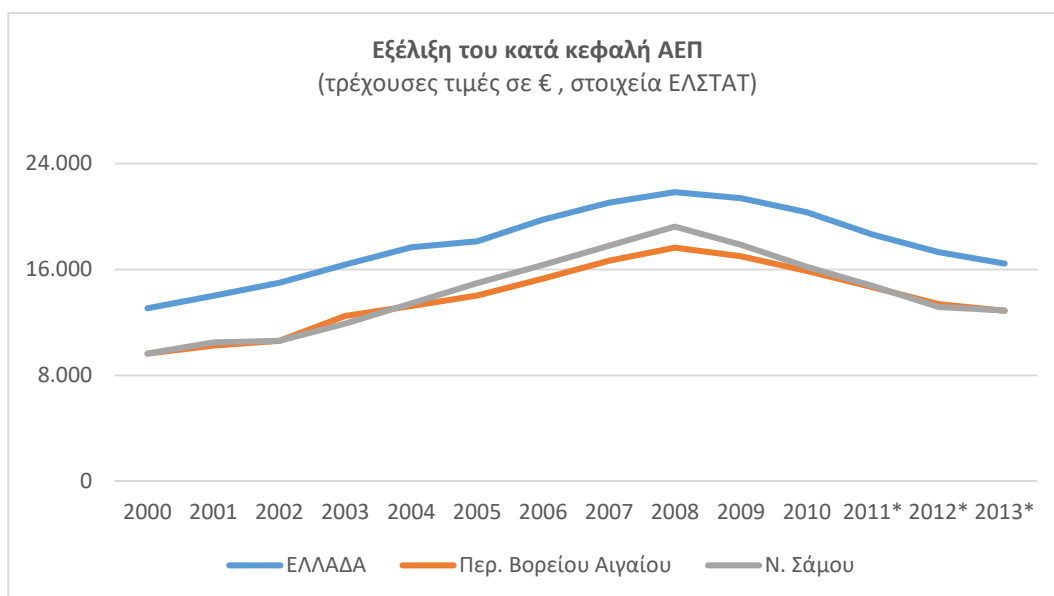

* Προσωρινά στοιχεία

Σύμφωνα με τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2013 το κατά κεφαλή ΑΕΠ στο νομό Σάμου ανέρχεται σε 12.905 ευρώ ελαφρώς πάνω από το κ.κ. ΑΕΠ στην περιφέρεια (12.881 ευρώ) και αισθητά κάτω από κ.κ. ΑΕΠ στη χώρα (16.451 ευρώ).

Σε σχέση με το 2008, η μείωση του κ.κ. ΑΕΠ στο νομό Σάμου ανήλθε σε 32,98% αισθητά μεγαλύτερη από τη μείωση στην περιφέρεια (27,01%) και χώρα (24,69%).

Διάγραμμα 16

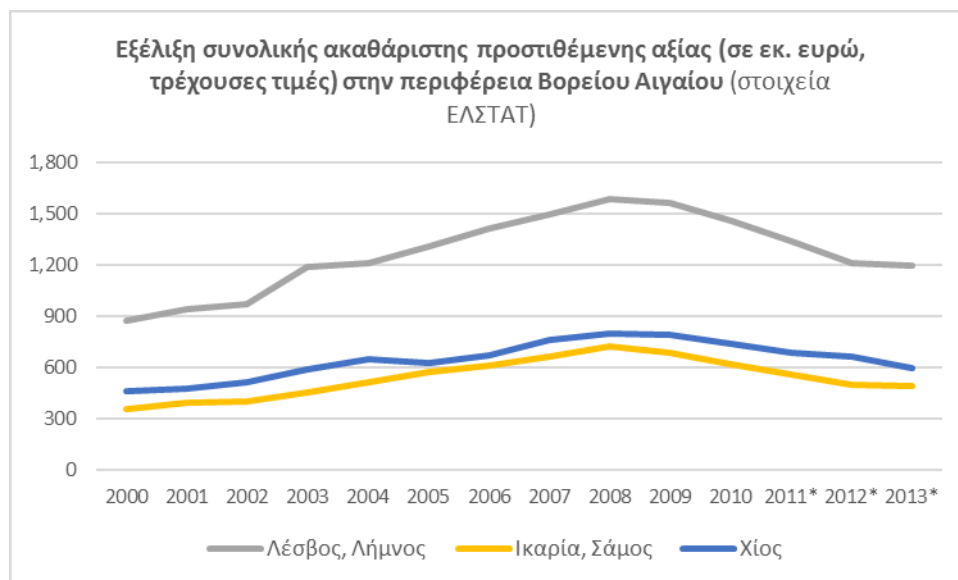
* Προσωρινά στοιχεία

Σύμφωνα με τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2013, η συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ¹⁸) για το νομό Σάμου ανέρχεται σε 489 εκ. ευρώ η οποία αντιστοιχεί στο 21,5% της περιφέρειας.

Σε σχέση με το 2008, η μείωση της ΑΠΑ στο νομό Σάμου ανήλθε σε 32,2% αισθητά μεγαλύτερη από τη μείωση στην περιφέρεια (26,76%) και τη χώρα (25,18%).

¹⁸ Πρόσθετη Αξία αγαθών σε όλα τα στάδια παραγωγής.

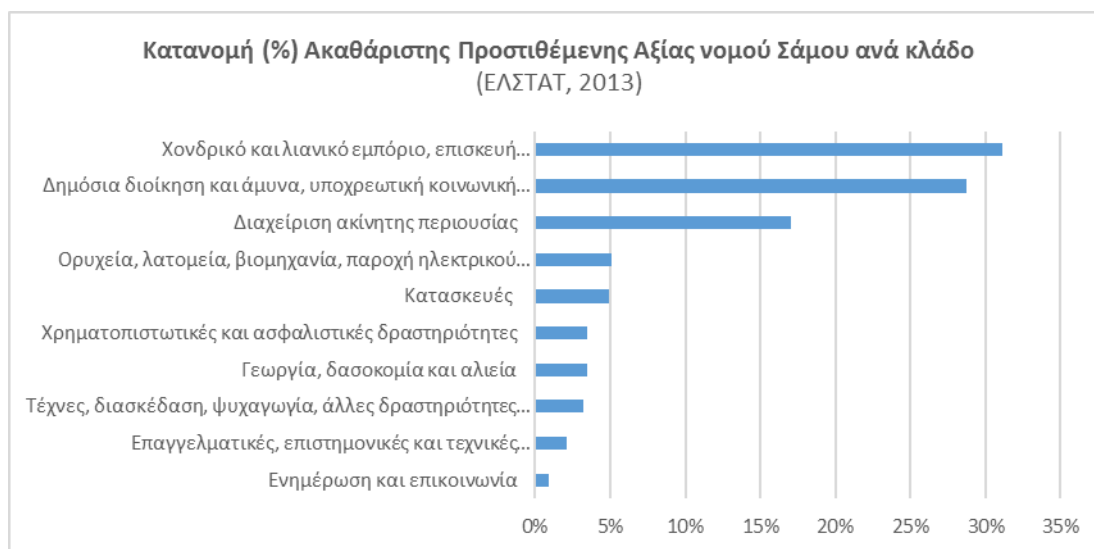
Διάγραμμα 17

*Προσωρινά στοιχεία

Στο κάτωθι διάγραμμα αποτυπώνεται η κατανομή της ΑΠΑ του νομού Σάμου ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Διάγραμμα 18

Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη της ΑΠΑ του νομού Σάμου ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

Πίνακας 25: Εξέλιξη Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στο νομό Σάμου ανά κλάδο (σε εκ. ευρώ)

Κλάδοι	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	19,1	18,3	17,8	22,3	20,9	22,4	24,1	19,2	16,6	18,5	18,8	16,3	18,1	16,8
Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	13,7	15,6	21,7	23,8	28,9	31,8	41,1	40,3	35,9	43,7	27,6	29,0	26,2	24,8
<i>εκ των οποίων Μεταποίηση</i>	<i>8,0</i>	<i>9,6</i>	<i>13,2</i>	<i>16,3</i>	<i>21,2</i>	<i>24,0</i>	<i>29,4</i>	<i>28,3</i>	<i>25,1</i>	<i>22,3</i>	<i>19,1</i>	<i>21,0</i>	<i>20,1</i>	<i>19,4</i>
Κατασκευές	24,2	34,5	30,6	28,9	55,1	34,0	64,5	49,0	26,6	32,9	33,7	16,0	22,3	24,0
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	153,9	166,4	157,0	181,9	185,7	232,9	236,7	275,4	330,9	263,2	213,9	179,9	157,4	152,1
Ενημέρωση και επικοινωνία	6,1	6,2	8,3	8,8	9,6	12,6	12,3	12,5	8,2	7,1	7,1	5,4	4,7	4,2
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	11,9	10,6	11,7	13,3	17,0	17,5	18,2	17,8	16,9	20,3	21,2	18,9	14,9	17,1
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	37,6	40,2	45,2	45,8	48,5	55,8	53,9	65,3	75,6	79,2	89,5	84,0	90,7	83,5
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	11,0	11,7	11,1	13,2	15,2	13,3	15,5	16,2	19,1	17,5	14,2	12,5	11,1	10,4
Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	68,0	75,3	78,8	99,1	116,2	132,1	127,5	150,8	175,3	186,0	176,0	183,5	137,5	140,4
Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών	11,9	11,8	19,3	17,9	18,9	18,8	16,7	14,0	15,9	14,0	14,4	14,0	16,6	15,7
Σύνολο	357,5	390,8	401,5	454,9	516,0	571,1	610,5	660,5	721,1	682,4	616,4	559,7	499,6	488,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

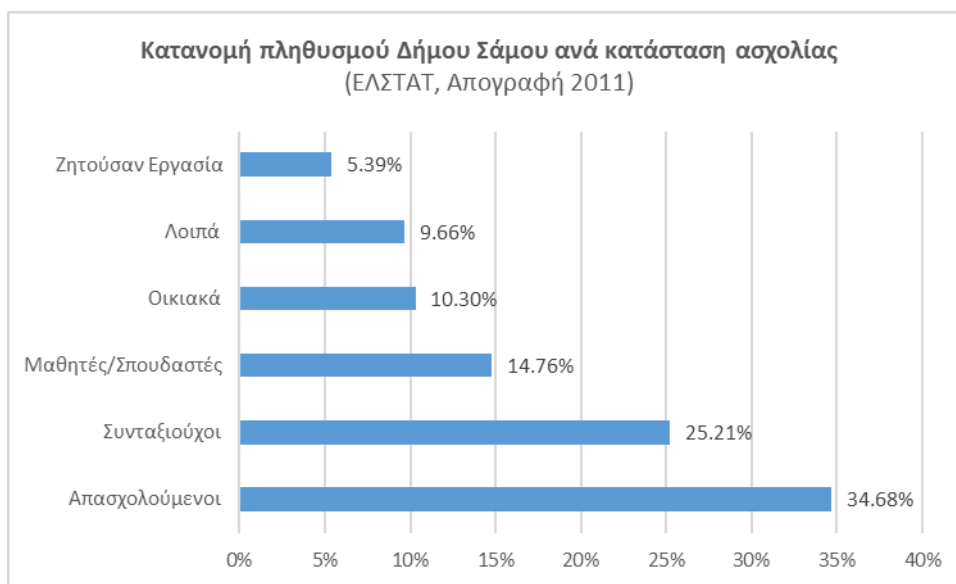
* Προσωρινά στοιχεία

Από τα παραπάνω στοιχεία γίνεται φανερό ότι τα έτη 2000-2008 υπάρχει σημαντική αύξηση της ΑΠΑ ενώ την περίοδο 2009-2013 είναι αισθητή η καθοδική της πορεία. Η μεγαλύτερη αύξηση εντοπίζεται στον τομέα των κατασκευών το έτος 2004, της τάξης του 90,88% και ακολουθεί ο κλάδος των ορυχείων σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 30,25%, το ίδιο έτος. Ο κλάδος των κατασκευών παρουσιάζει και την μεγαλύτερη μείωση της τάξης του 52,48%, το έτος 2011.

Στα κάτωθι διαγράμματα αποτυπώνεται η σύνθεση του πληθυσμού ανά κατάσταση ασχολίας και επάγγελμα.

Α. ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

Διάγραμμα 19

Διάγραμμα 20

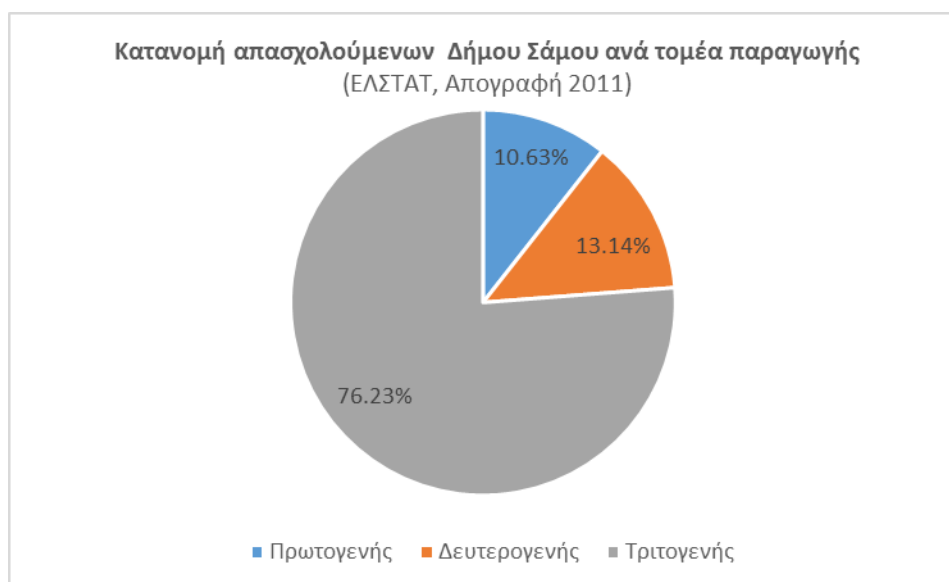

Η πλειοψηφία των απασχολούμενων στον Δήμο Σάμου ανήκει στον τομέα των υπηρεσιών και των πωλήσεων (3.701 άτομα), ακολουθεί η κατηγορία των επαγγελματιών (1.444 άτομα) και οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (1.405 άτομα).

Διάγραμμα 21

Διάγραμμα 22

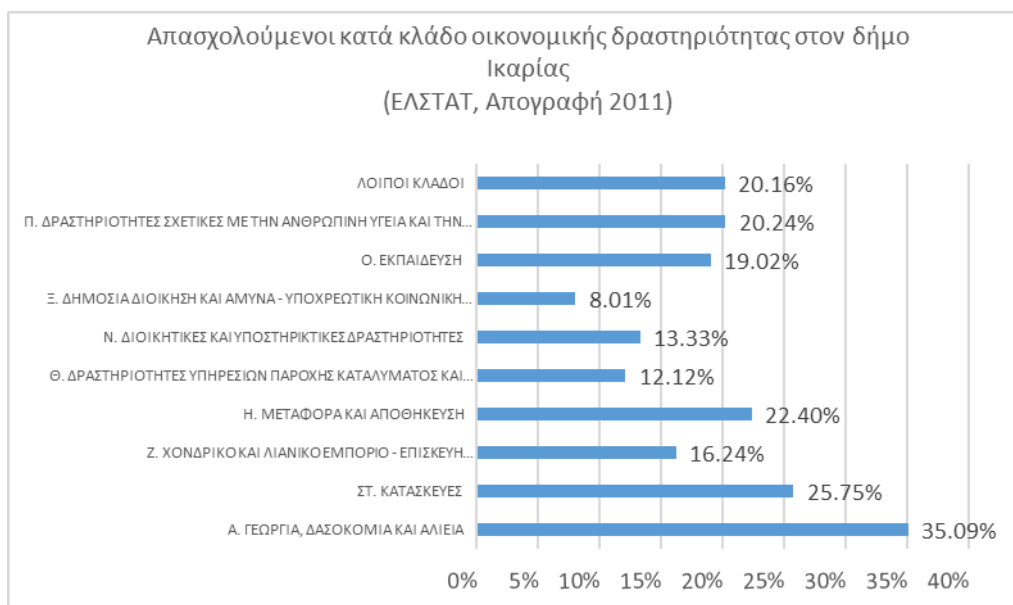

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός στο Δήμο Σάμου ανέρχεται σε 13.213 άτομα (ή 40,07% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού) από 12.481 το 2001 (ή 36,71% του συνολικού μόνιμου πληθυσμού).

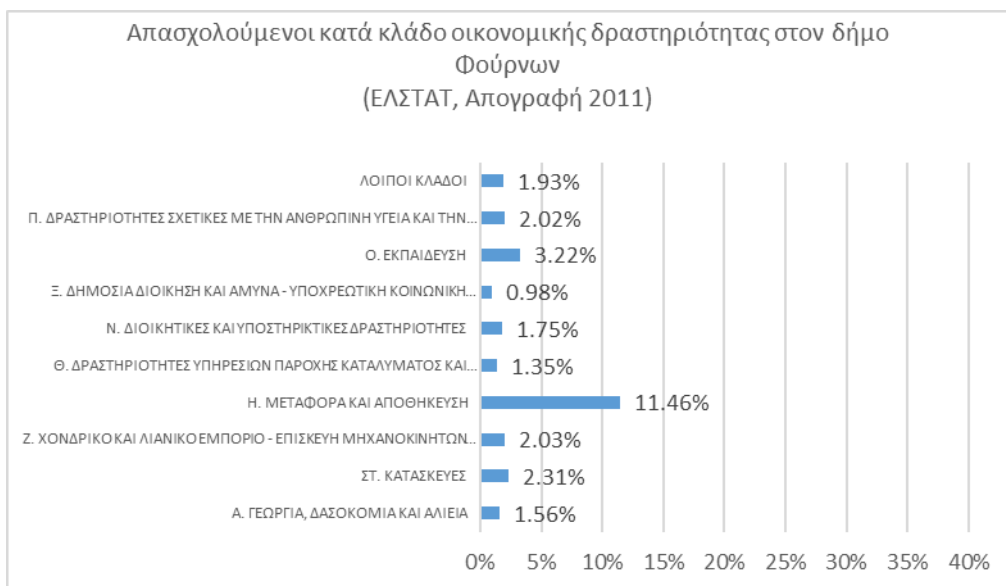
Β. ΔΗΜΟΙ ΙΚΑΡΙΑΣ ΚΑΙ ΦΟΥΡΝΩΝ

Απασχολούμενοι κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Διάγραμμα 23

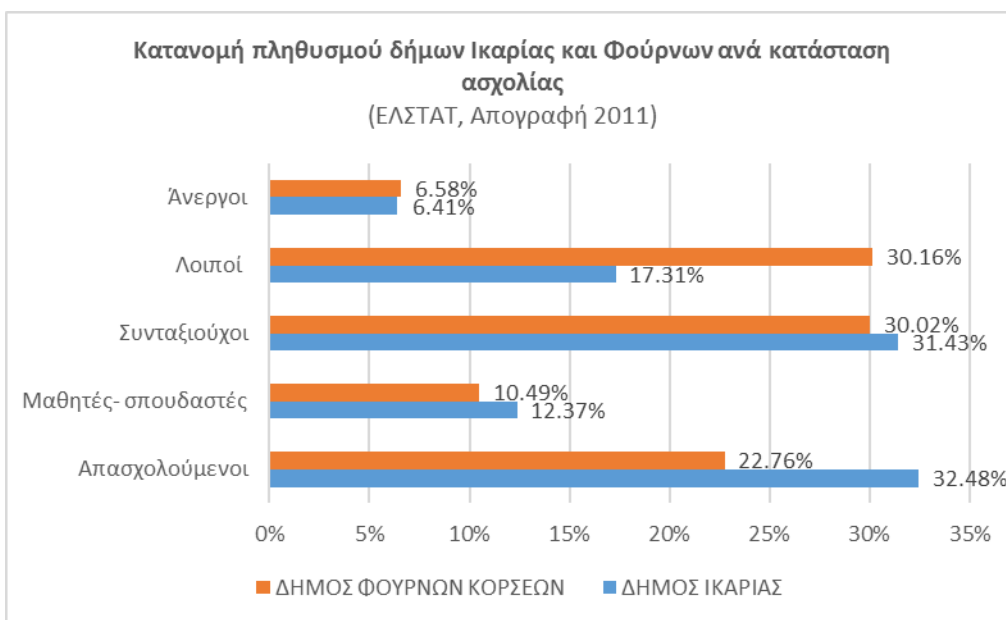

Διάγραμμα 24

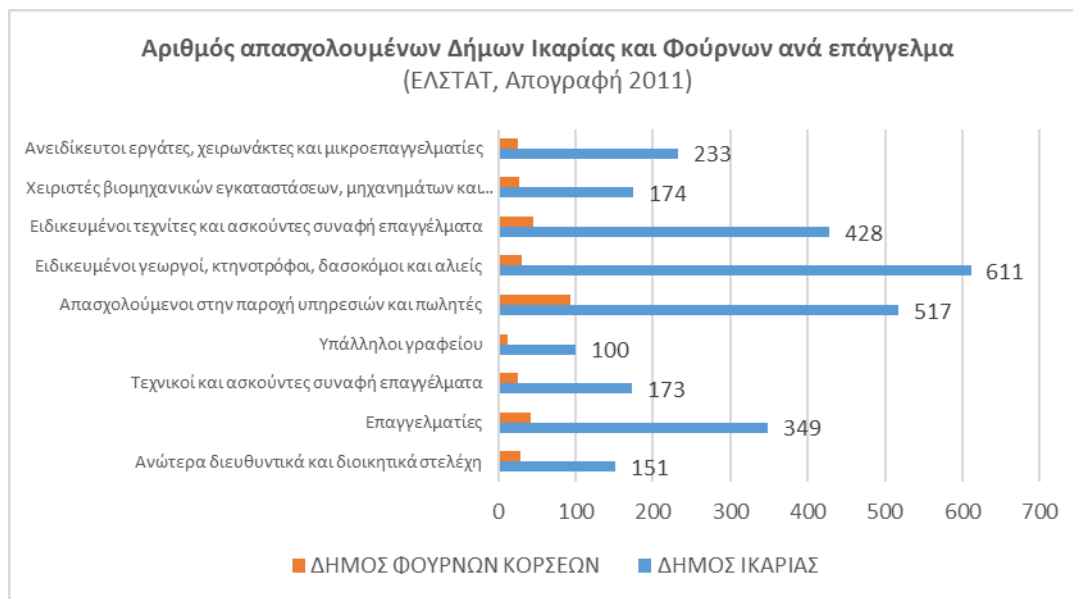

Στα κάτωθι διαγράμματα αποτυπώνεται η σύνθεση του πληθυσμού ανά κατάσταση ασχολίας και επάγγελμα.

Διάγραμμα 25

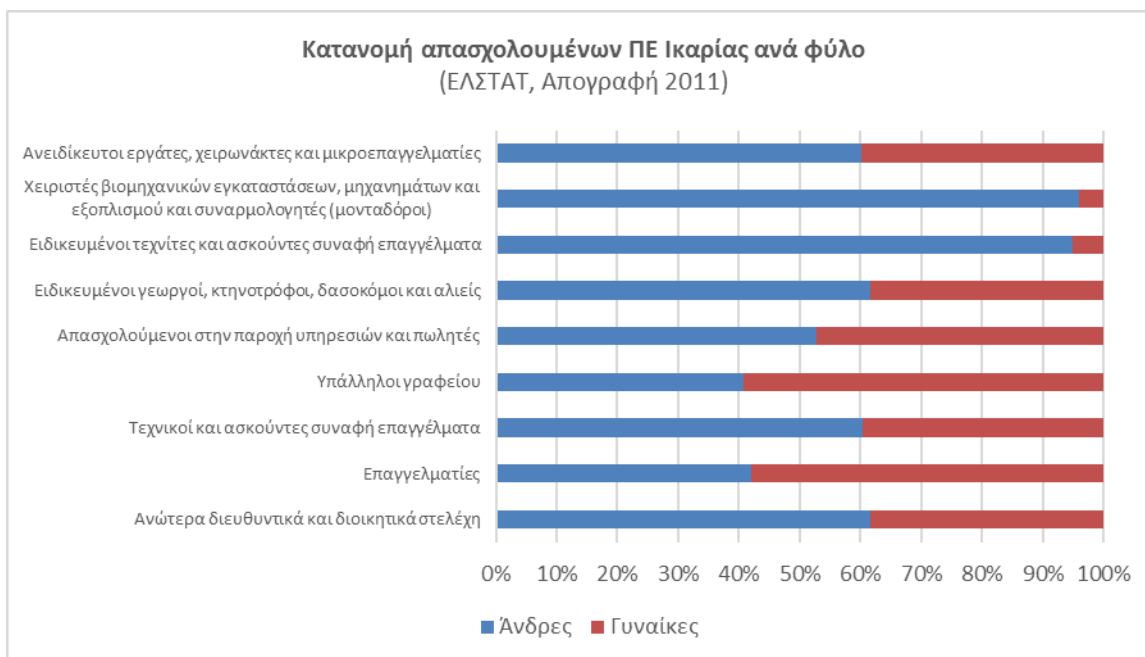

Διάγραμμα 26

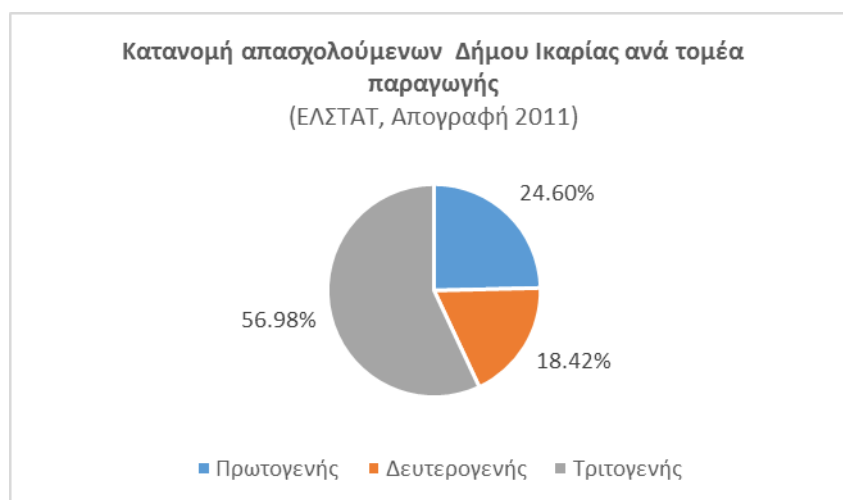

Η πλειοψηφία των απασχολούμενων στον Δήμο Ικαρίας ανήκει στον τομέα των ειδικευμένων γεωργών, κτηνοτρόφων, δασοκόμων και αλιέων (611 άτομα) ενώ στον δήμο Φούρνων η πλειοψηφία ανήκει στον τομέα της παροχής υπηρεσιών και πωλήσεων (94 άτομα).

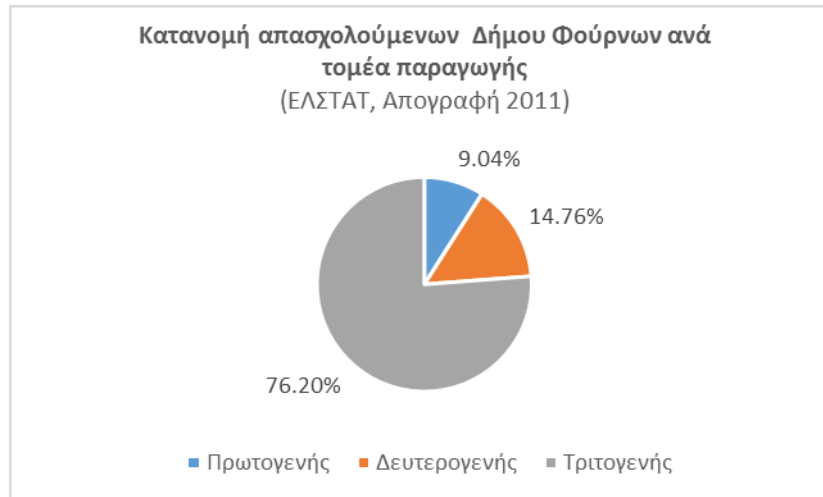
Διάγραμμα 27

Διάγραμμα 28

Διάγραμμα 29

2.3.2 Ο πρωτογενής τομέας (ΠΕ Σάμου και Ικαρίας)

Στις ΠΕ Σάμου και Ικαρίας καλλιεργούνται ως επί το πλείστον ελαιόδεντρα, οπωροφόρα (κυρίως πορτοκαλιές) και αμπέλια, απ' όπου προέρχεται το περίφημο σαμιώτικο κρασί. Επίσης, παράγεται πολύ καλής ποιότητας μέλι και τυροκομικά προϊόντα. Αξιόλογη είναι και η παραγωγή πιστοποιημένων βιολογικών προϊόντων (φρούτα, κηπευτικά, λάδι, κρασί, ξηροί καρποί και βότανα).

Πίνακας 26: Αγροτικά προϊόντα ΠΕ Σάμου και Ικαρίας

Εθνικά Προϊόντα	Παραδοσιακά Προϊόντα	Τοπικά Προϊόντα
• Ελαιόλαδα και Ελιές • Τυροκομικά Προϊόντα από αιγοπρόβριο γάλα • Κρασιά Σάμου • Αιγοπρόβριο κρέας • Μέλι • Προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας • Ορχιδέα Σάμου • Τοπικά Γλυκά	• Εσπεριδοειδή • Αρωματικά φυτά	• Κηπευτικά και Μποστανικά • Ανθοκομικά είδη •

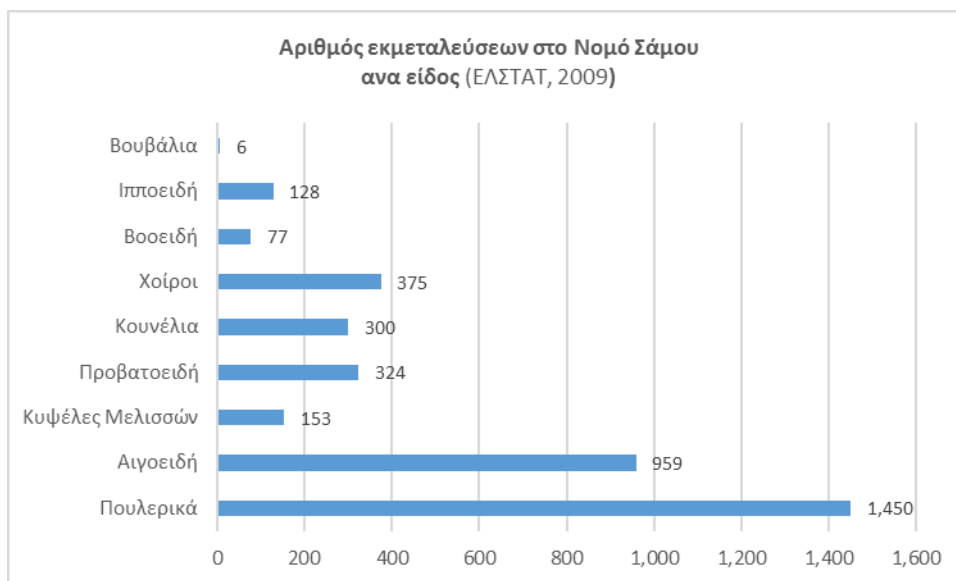
Στο Δήμο Σάμου τα προϊόντα Π.Ο.Π. (Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης) και Π.Γ.Ε. (Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης), είναι τα ακόλουθα.

Πίνακας 27: ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντα

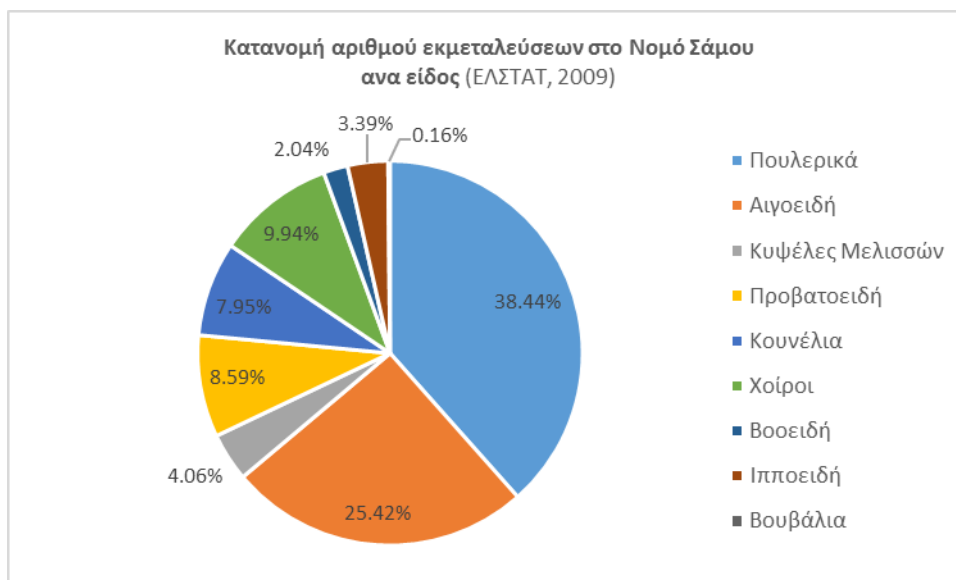
Κατηγορία	Ονομασία προϊόντος	Πιστοποίηση	Περιοχή παραγωγής
Ελαιόλαδα	Σάμος	ΠΓΕ	Νήσος Σάμου
Οίνοι	Σάμος	ΟΠΕ	Τμήμα της Σάμου(Ν. Σάμου)

Στα κάτωθι διαγράμματα αποτυπώνεται η κτηνοτροφική παραγωγή του Νομού Σάμου.

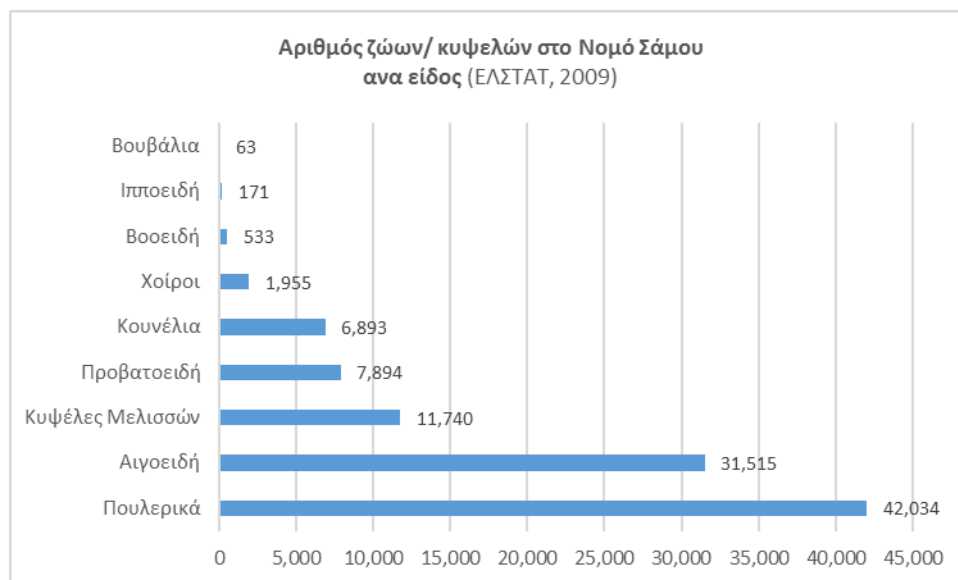
Διάγραμμα 30

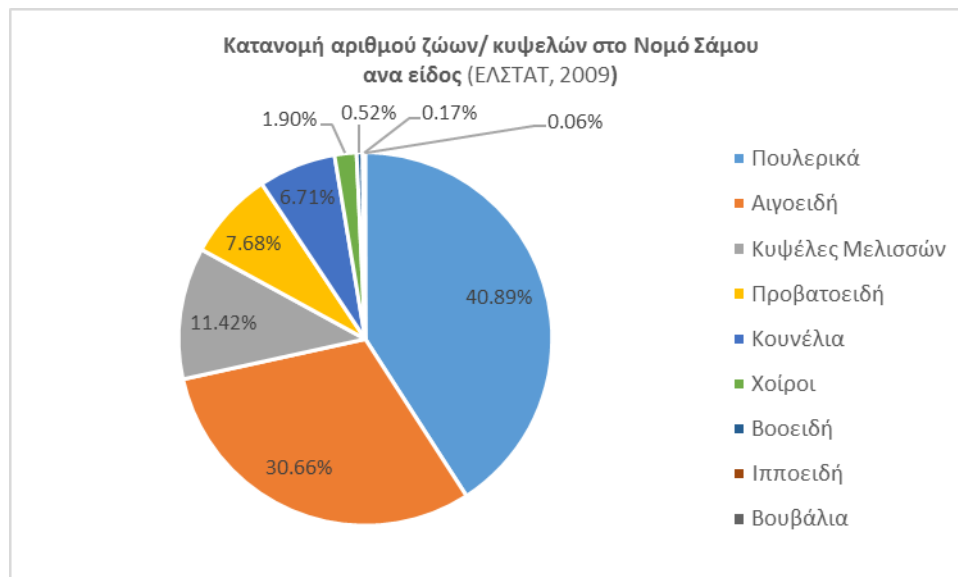
Διάγραμμα 31

Διάγραμμα 32

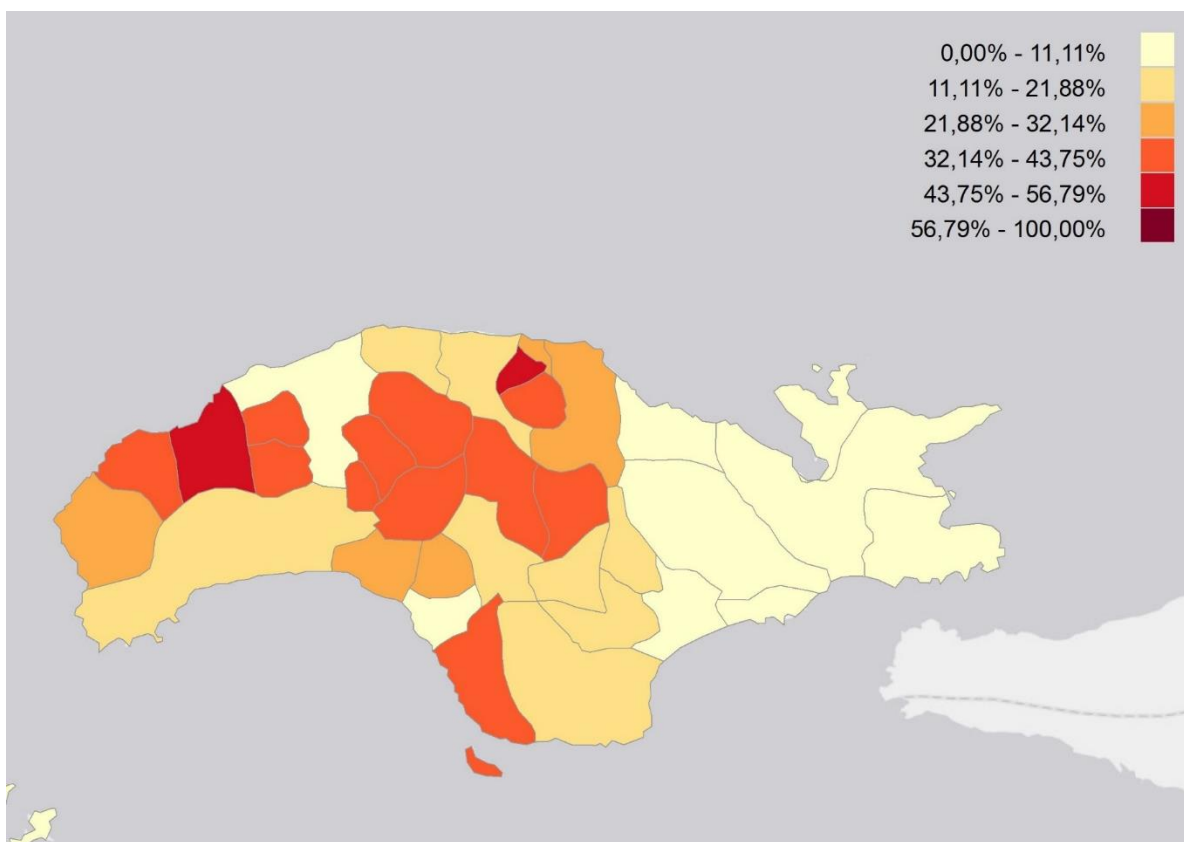
Διάγραμμα 33

Στην Περιφερειακή Ενότητα Σάμου σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, στον πρωτογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 1.215 άτομα (ή το 10,63% του συνόλου των απασχολουμένων) από 1.878 το 2001 (ή το 16,57% του συνόλου των απασχολουμένων).

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα καταγράφονται στη δυτική Σάμο και κυρίως στις τοπικές κοινότητες Κοσμαδαίων (54,17%), Σταυρινήδων (46,15%), Καστανέας (43,75%) και Σπαθαλαίων (42,86%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στην ανατολική Σάμο και στις κοινότητες Καρλοβασίων και Σκουραιίκων.

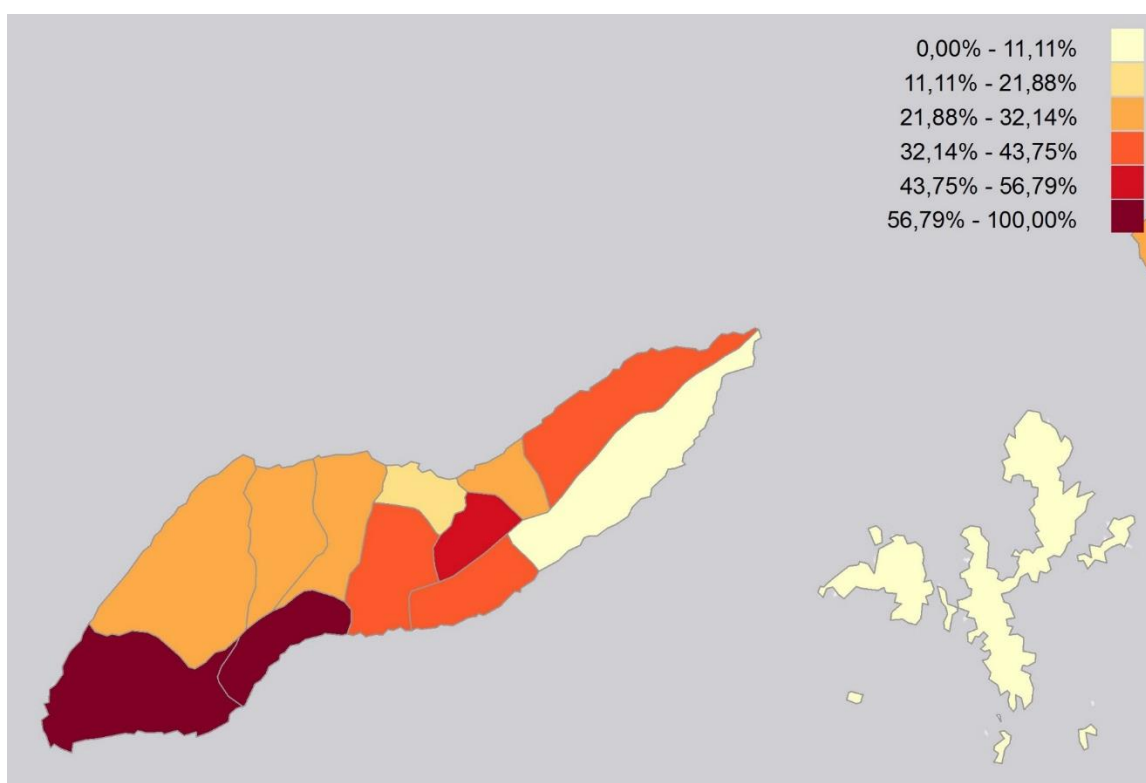
Χάρτης 1: Ποσοστό (%) απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

Στην περιφερειακή ενότητα Ικαρίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, στον πρωτογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 703 άτομα (ή το 22,91% του συνόλου των απασχολουμένων) από 835 το 2001 (ή το 30,11% του συνόλου των απασχολουμένων).

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα καταγράφονται στις τοπικές κοινότητες Μαγγανίτου (58,54%) και Καρκιναγρίου (57,14%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Αγίου Κηρύκου (8,39%) και Ευδήλου (12,93%). Στον δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα ανέρχεται σε 8,36%.

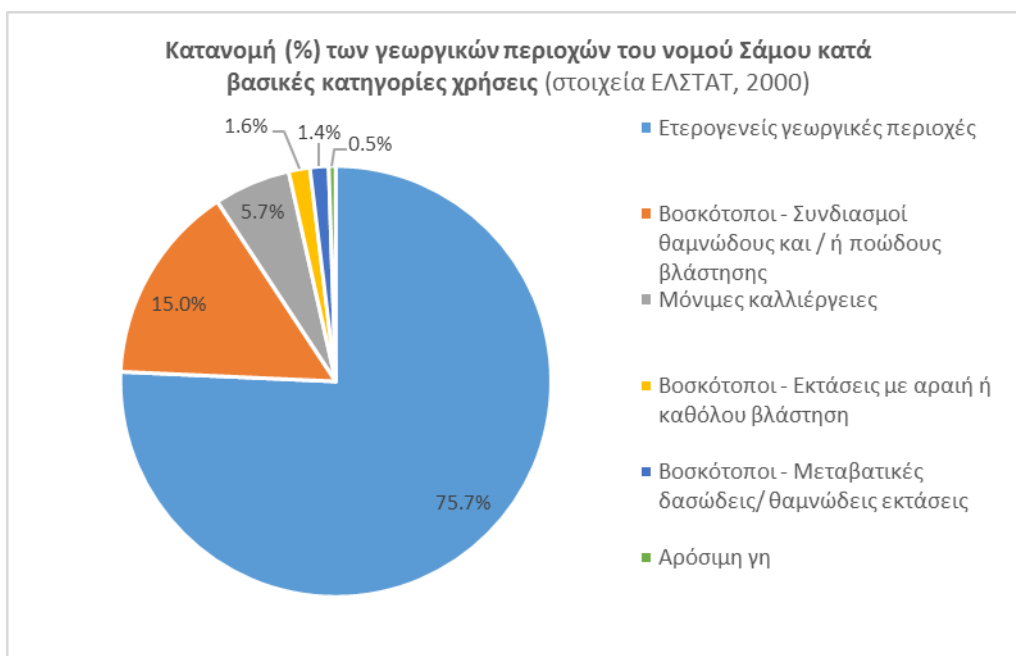
Χάρτης 2: Ποσοστό (%) απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

Χρήσεις αγροτικής γης

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής Γεωργίας - Κτηνοτροφίας 1999/2000 της ΕΛΣΤΑΤ το σύνολο των εκτάσεων του νομού Σάμου ανέρχεται 780,6 χιλ. στρέμματα από τις οποίες τα 306,4 χιλ. στρέμματα (ή το 39,25%) είναι γεωργικές περιοχές. Από το σύνολο των γεωργικών περιοχών το 75,7% είναι ετερογενείς, το 18% βοσκότοποι, το 5,7% μόνιμες καλλιέργειες και το 0,5% αρόσιμη γη.

Διάγραμμα 34

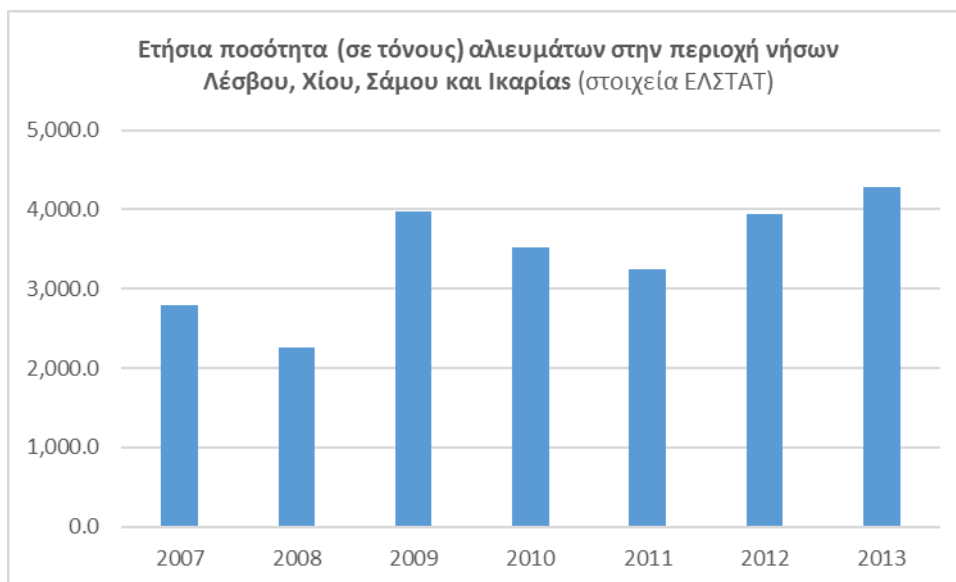
Αλιεία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, Γενικής Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Σάμου τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής τμήμα Αλιείας οι καταχωρημένοι επαγγελματίες αλιείς στη Σάμο είναι 250 άτομα και τα αλιευτικά σκάφη 220. Τα κυριότερα είδη ψαριών που αλιεύονται είναι μπαρμπούνια, κουτσομούρες,

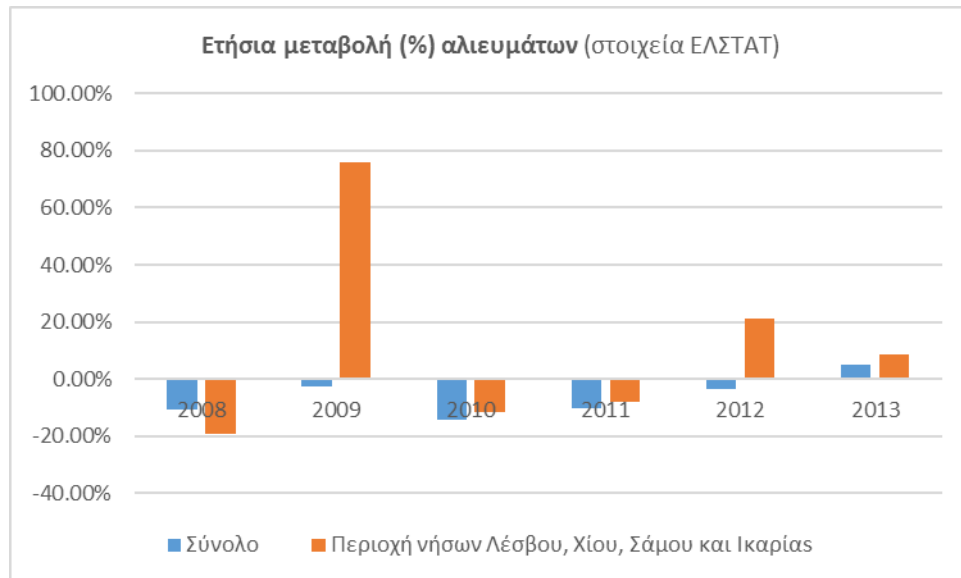
σαρδέλες, μαρίδες, κολιοί, μένουλες, πεσκανδρίτσες, μελανούρια, σκάροι, σκορπιοί, κεφαλάδες και γαλέοι.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2013, η ποσότητα αλιευμάτων στην περιοχή των νήσων Λέσβου, Χίου, Σάμου και Ικαρίας ανήλθε σε 4.287 τόνους (από 3.945 το 2012) που αντιστοιχεί στο 6,74% της συνολικής ποσότητας στη χώρα.

Διάγραμμα 35

Διάγραμμα 36

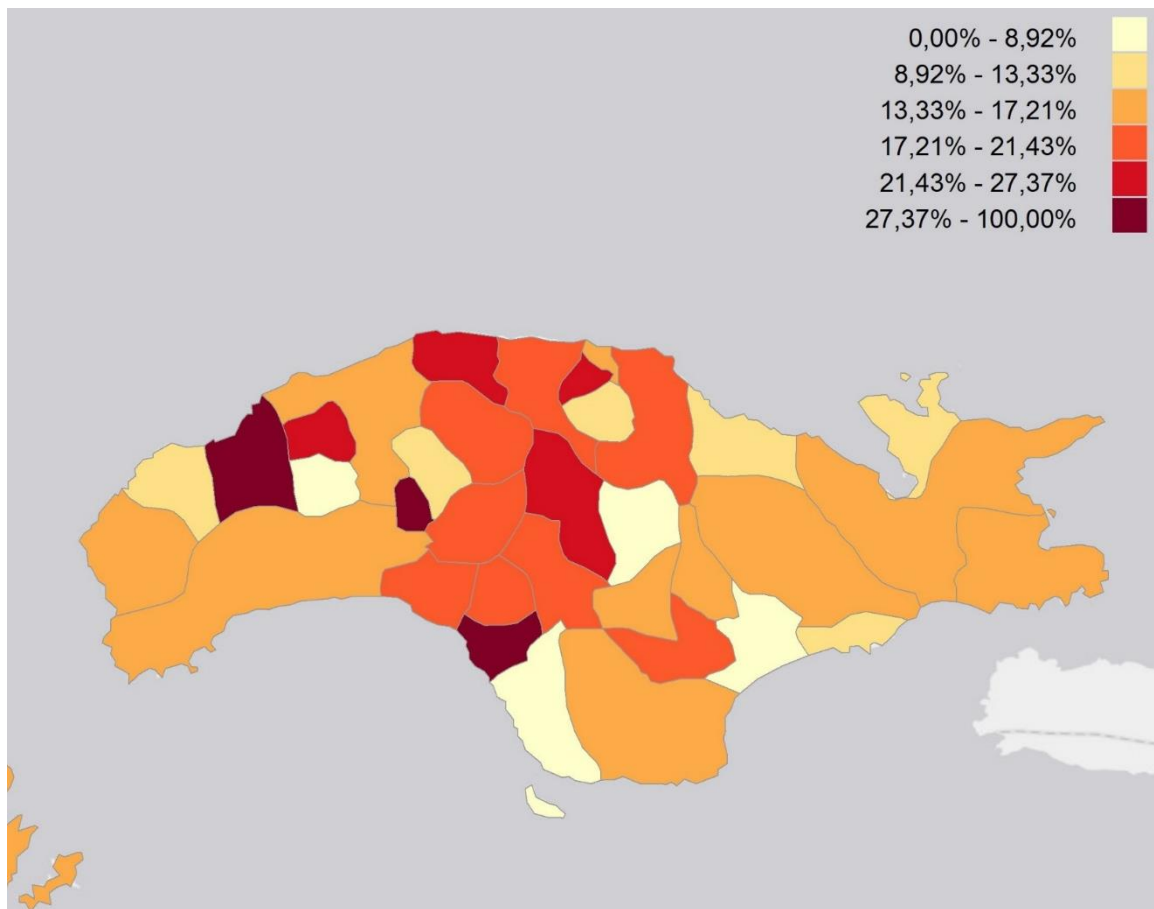

2.3.3 Ο δευτερογενής τομέας

Στην Περιφερειακή Ενότητα Σάμου σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 στο δευτερογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 1.503 άτομα (ή το 13,14% του συνόλου των απασχολούμενων) από 2.092 το 2001 (ή το 18,46% του συνόλου των απασχολούμενων).

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα καταγράφονται στις κοινότητες Κοσμάδαιων (33,33%), Σκουραϊκών (28,13%), Αγίων Θεοδώρων (27,78%), Κοντακαϊκών (25,79%), Σταυρινήδων (23,08%), Λέκας (22,79%) και Μεσογείου (22,58%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Πανδρόσου (3,23%), Σπαθαριών (7,14%), Καστανέας (8,33%) και Χώρας (8,75%).

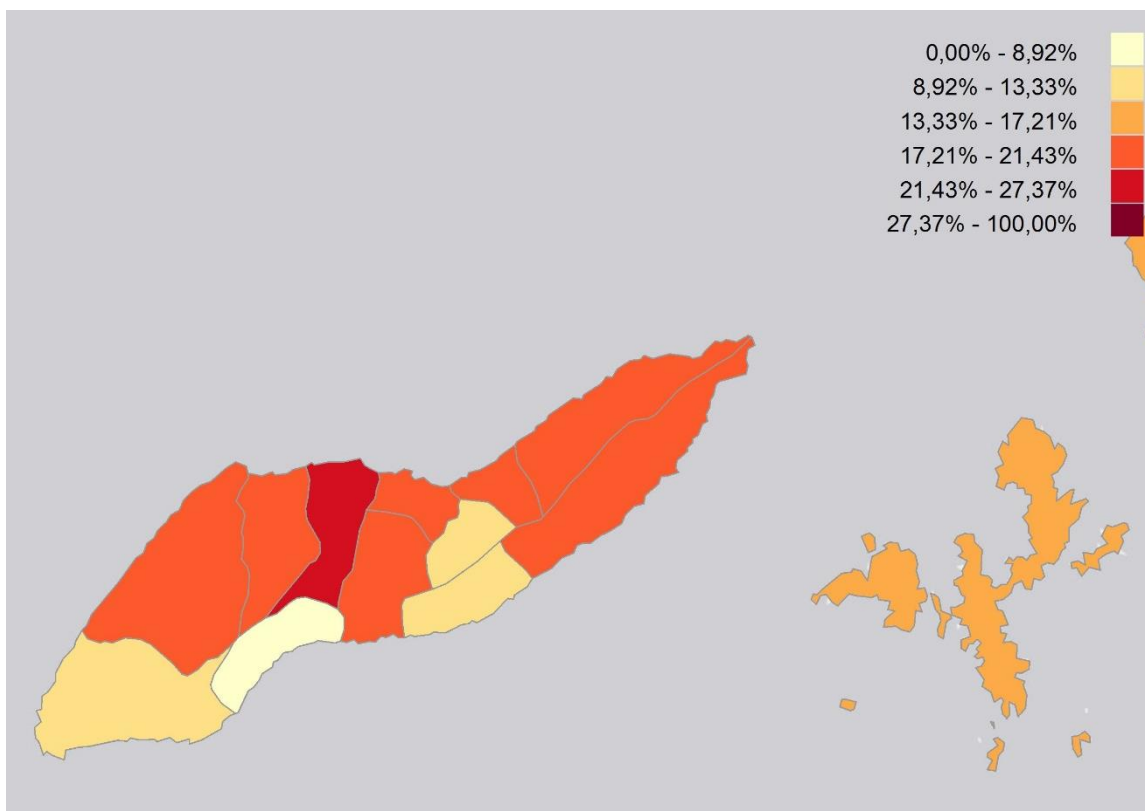
Χάρτης 3: Ποσοστό (%) απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

Στην περιφερειακή ενότητα Ικαρίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 στο δευτερογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 553 άτομα (ή το 18,02% του συνόλου των απασχολουμένων) από 559 το 2001 (ή το 20,16% του συνόλου των απασχολουμένων).

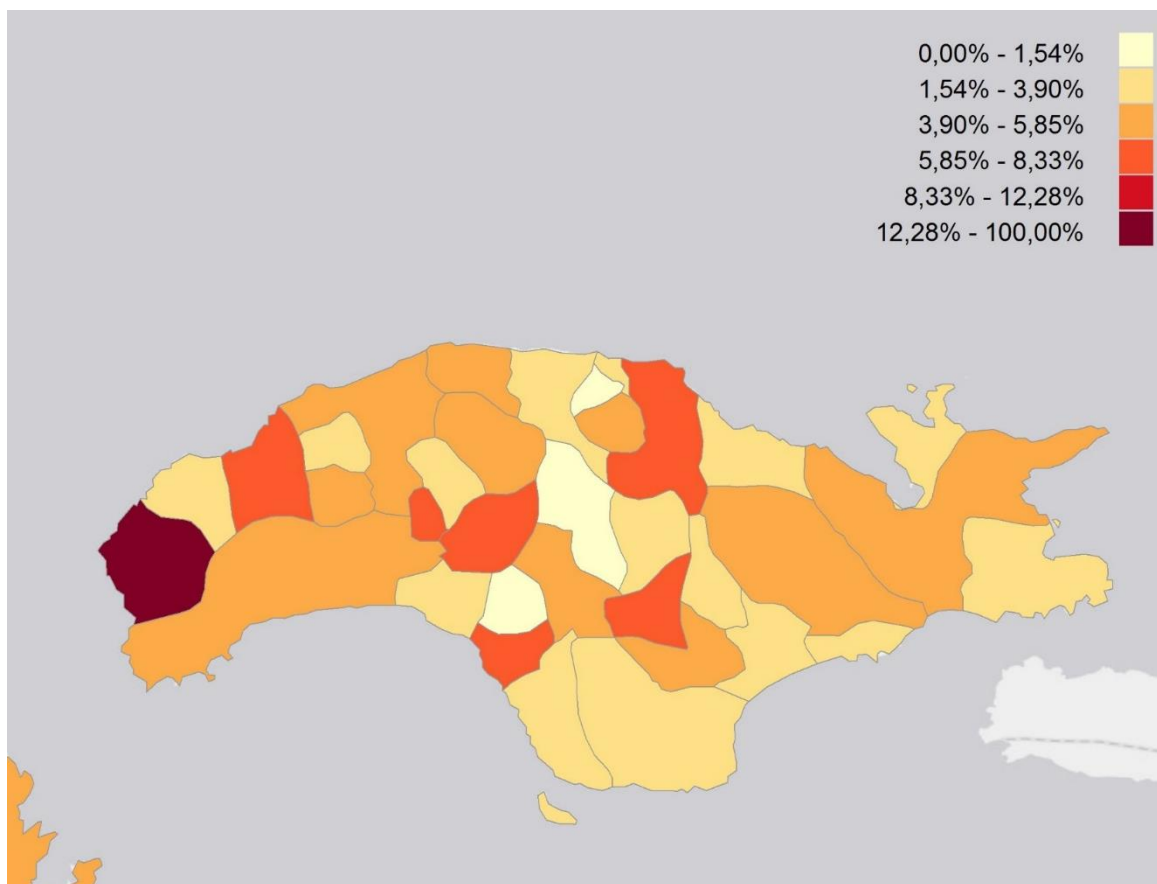
Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα καταγράφεται στην τοπική κοινότητα Φραντάτου (25,33%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Μαγγανίτου (0%), Αρεθούσης (12,9%), Καρκιναγρίου (13,19%) και Χρυσοστόμου (13,33%). Στο δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα ανέρχεται σε 15,09%.

Χάρτης 4: Ποσοστό (%) απασχολούμενων στο δευτερογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

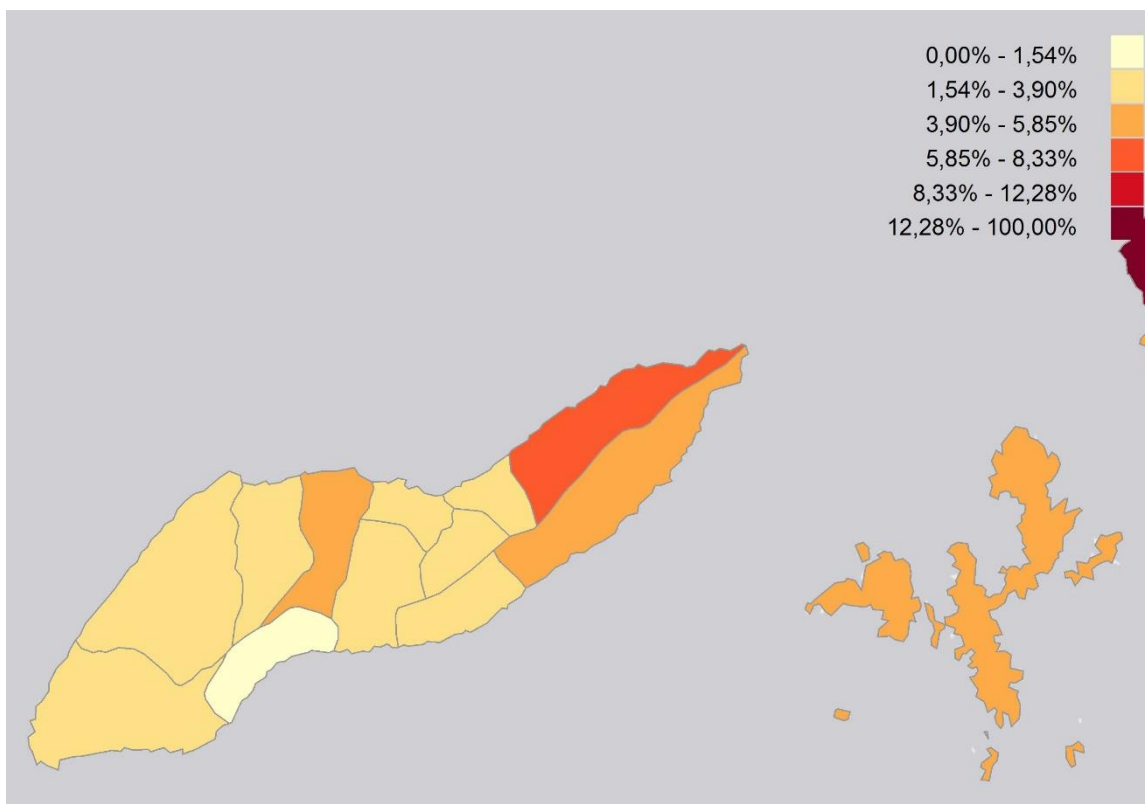
Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων της ΠΕ Σάμου τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στη μεταποίηση καταγράφονται στις κοινότητες Καλλιθέας (12,5%), Κοσμαδαίων (8,33%), Βουρλιωτών (7,58%), Κουμαραδαίων (7,5%), Πλατάνου (6,77%) και Σκουραιίκων (6,25%) ενώ στις κοινότητες Σταυρινήδων, Μεσογείου και Νεοχωρίου δεν καταγράφονται απασχολούμενοι στη μεταποίηση.

Χάρτης 5: Ποσοστό (%) απασχολούμενων στη μεταποίηση (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων στον δήμο Ικαρίας το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στη μεταποίηση καταγράφεται στην τοπική κοινότητα Περδικίου (6,9%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Μαγγανίτου (0%) και Δάφνης (1,96%). Στο δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στη μεταποίηση ανέρχεται σε 4,58%.

Χάρτης 6: Ποσοστό (%) απασχολούμενων στη μεταποίηση (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

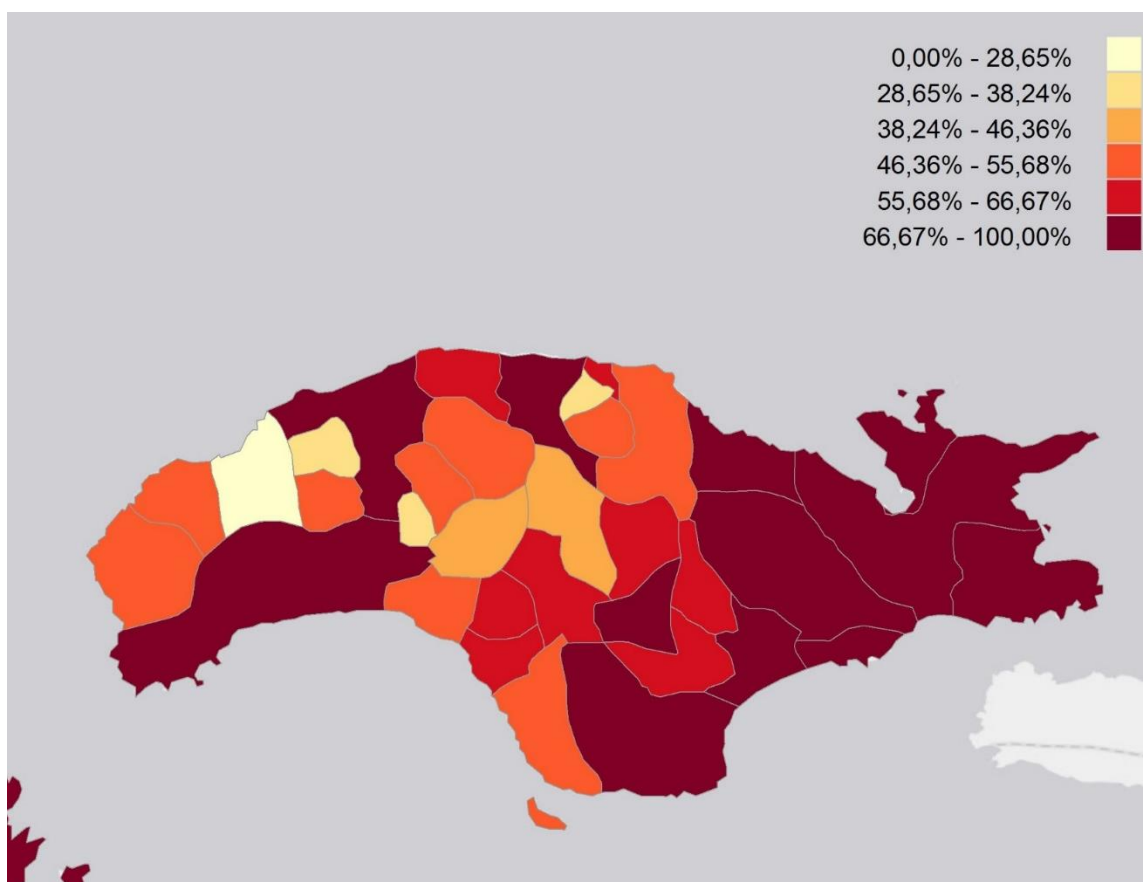

2.3.4 Ο τριτογενής τομέας

Στην Περιφερειακή Ενότητα Σάμου σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 στον τριτογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 8.717 άτομα (ή το 76,23% του συνόλου των απασχολούμενων) από 7.036 το 2001 (ή το 62,1% του συνόλου των απασχολούμενων).

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στο τριτογενή τομέα καταγράφονται στη δυτική Σάμο με ποσοστά που αγγίζουν ή ξεπερνούν το 80% και στις κοινότητες Καρλοβασίων (75,89%), Μαραθοκάμπου (67,19%) και Αμπέλου (67,02%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Κοσμάδαιων (12,5%), Σταυρινήδων (30,77%), Αγίων Θεοδώρων (36,11%) και Λέκας (38,24%).

Χάρτης 7: Ποσοστό (%) απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

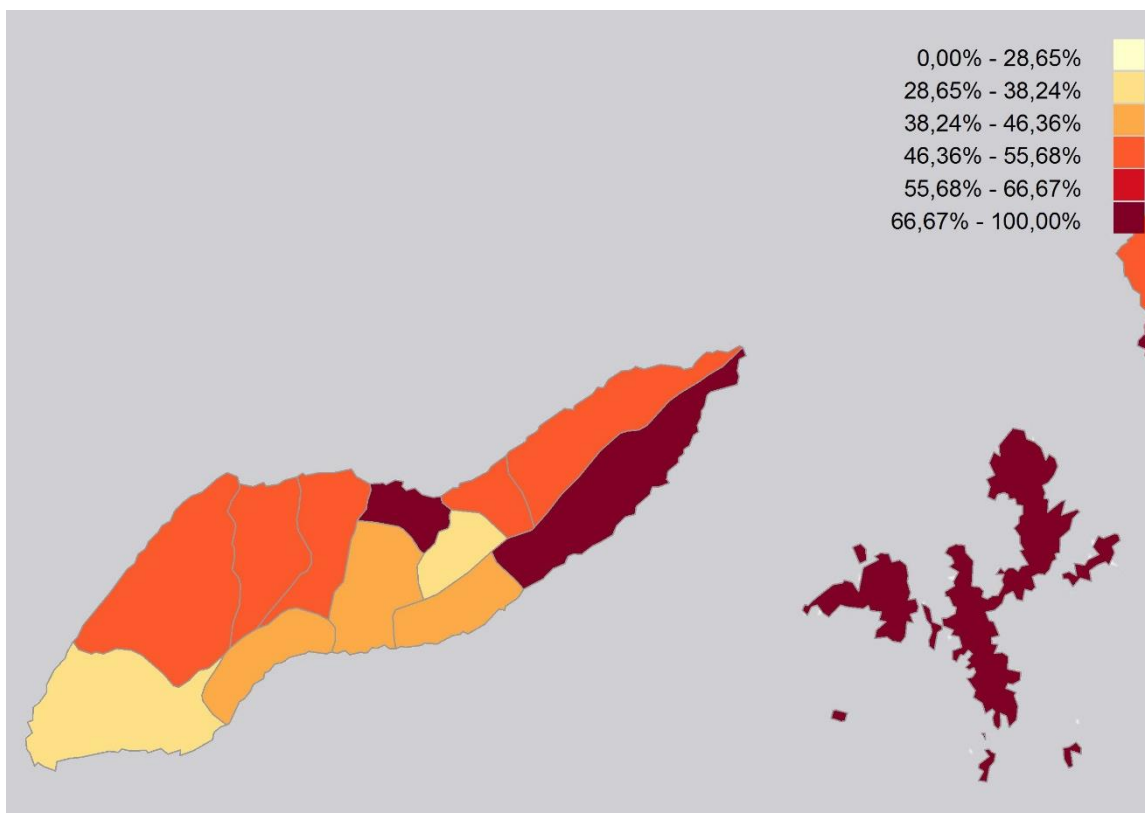

Στην περιφερειακή ενότητα Ικαρίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 στον τριτογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 1.812 άτομα (ή το 59,06% του συνόλου των απασχολούμενων) από 1.379 το 2001 (ή το 49,73% του συνόλου των απασχολούμενων).

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στο τριτογενή τομέα καταγράφονται στις τοπικές κοινότητες Αγίου Κηρύκου (72,07%) και Ευδήλου (68,71%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Καρκιναγρίου (29,67%) και

Αρεθούσης (35,48%). Στο δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στο τριτογενή τομέα ανέρχεται σε 76,55%.

Χάρτης 8: Ποσοστό (%) απασχολουμένων στο τριτογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

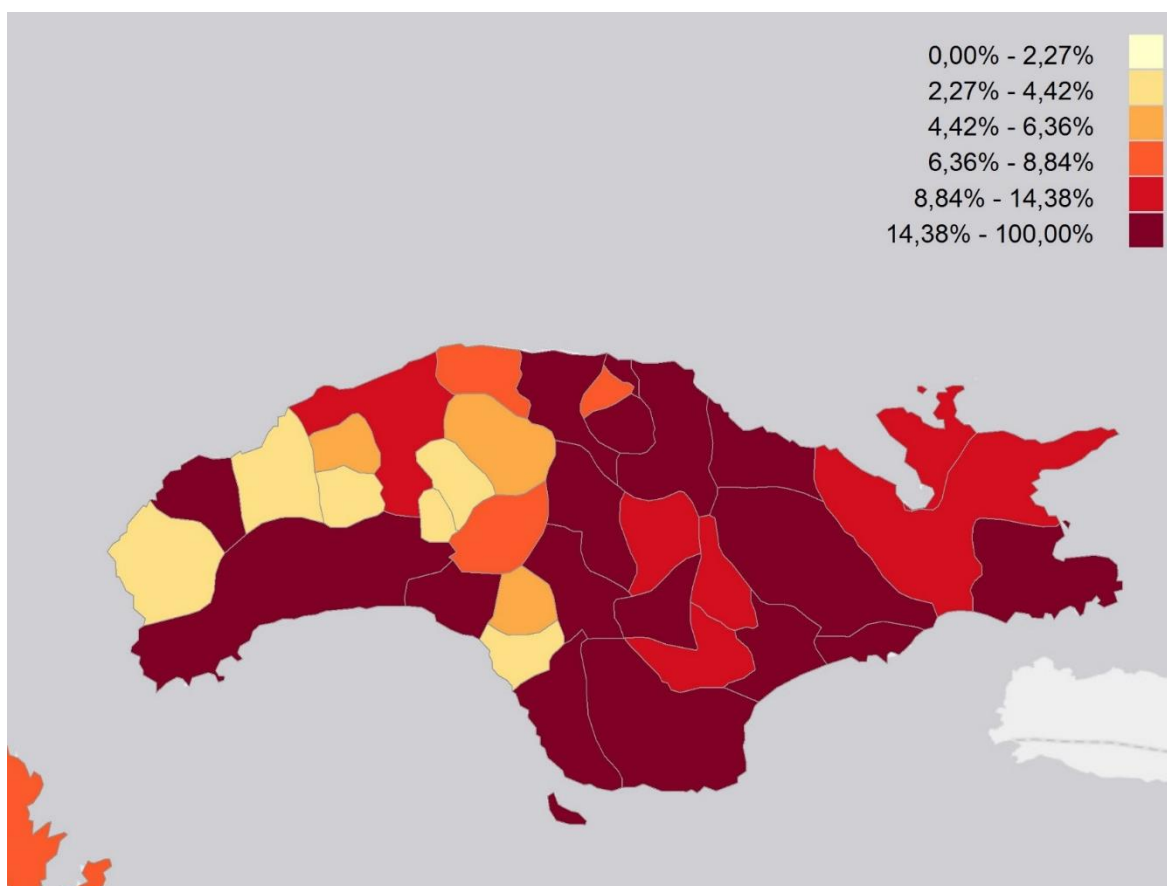

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης καταγράφονται στις τοπικές κοινότητες Αγίου Πολυκάρπου (14,38%) και Ραχών (11,54%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Δάφνης (4,9%) και Καρκιναγρίου (5,49%). Στο δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης ανέρχεται σε 8,09%.

2.3.4.1 Ο κλάδος του τουρισμού

Στον δήμο Σάμου σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης καταγράφονται στη δυτική Σάμο και κυρίως στην κοινότητα Κοκκαρίου (43,03%) καθώς και στις κοινότητες Μαραθοκάμπου (23,68%), Δρακαίων (17,86%) και Κουμαιίκων (14,41%) στην ανατολική Σάμο ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Αγίων Θεοδώρων (2,78%), Καλλιθέας (3,13%), Σκουραιίκων (3,13%), Κονταιίκων (3,57%) και Καστανέας (4,17%).

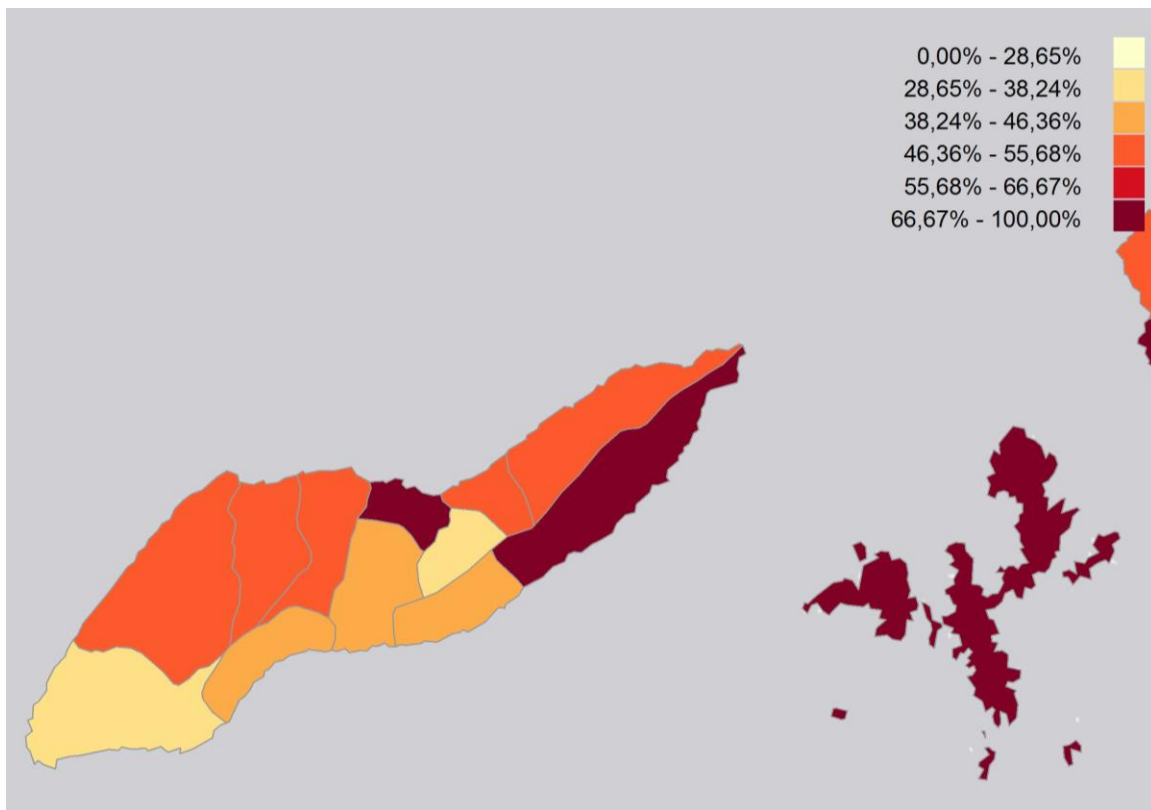
Χάρτης 9: Ποσοστό (%) απασχολουμένων στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

Στην περιφερειακή ενότητα Ικαρίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 στον τριτογενή τομέα απασχολούνται συνολικά 1.812 άτομα (ή το 59,06% του συνόλου των απασχολουμένων) από 1.379 το 2001 (ή το 49,73% του συνόλου των απασχολουμένων).

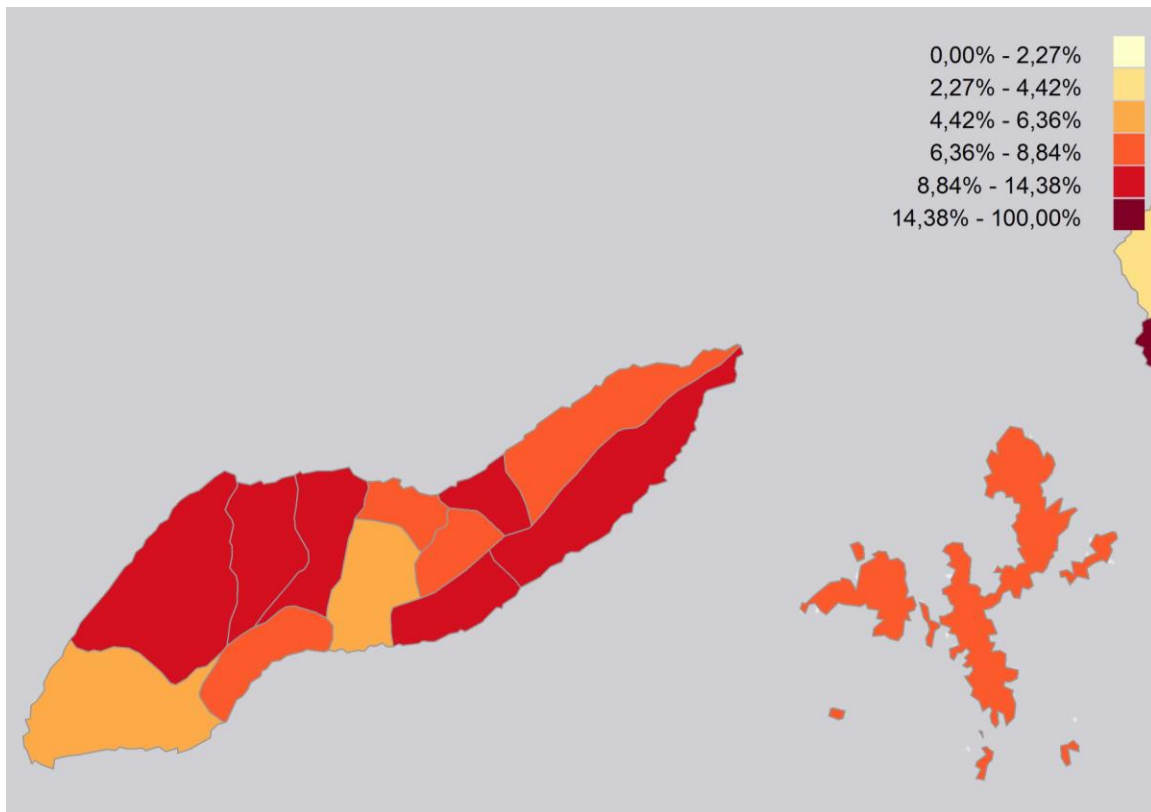
Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στο τριτογενή τομέα καταγράφονται στις τοπικές κοινότητες Αγίου Κηρύκου (72,07%) και Ευδήλου (68,71%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Καρκιναγρίου (29,67%) και Αρεθούσης (35,48%). Στο δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στο τριτογενή τομέα ανέρχεται σε 76,55%.

Χάρτης 10: Ποσοστό (%) απασχολουμένων στο τριτογενή τομέα (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

Σε επίπεδο δημοτικών/ τοπικών κοινοτήτων τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης καταγράφονται στις τοπικές κοινότητες Αγίου Πολυκάρπου (14,38%) και Ραχών (11,54%) ενώ τα χαμηλότερα ποσοστά στις κοινότητες Δάφνης (4,9%) και Καρκιναγρίου (5,49%). Στο δήμο Φούρνων Κορσεών το ποσοστό απασχόλησης στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης ανέρχεται σε 8,09%.

Χάρτης 11: Ποσοστό (%) απασχολουμένων στις υπηρεσίες παροχής καταλύματος και εστίασης (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011)

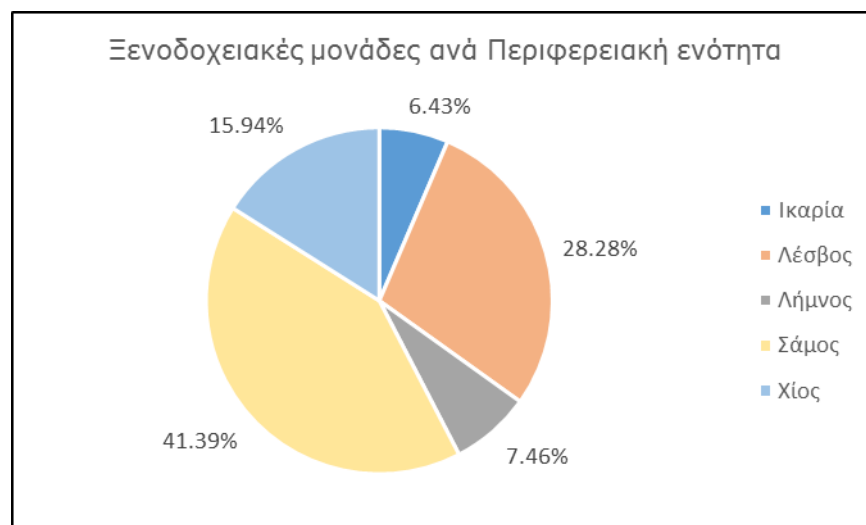

Σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα στοιχεία η δυναμικότητα σε επίπεδο ξενοδοχειακών μονάδων στην Π.Ε. Σάμου αντιστοιχούσε το 2015 στο 41,39%¹⁹ (161 ξενοδοχειακές μονάδες) της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, εμφανίζοντας το καλύτερο ποσοστό μεταξύ των Π.Ε. της Περιφέρειας Β.Α.

Το αντίστοιχο ποσοστό στην Π.Ε. Ικαρίας ανήλθε σε 6,43% (25 ξενοδοχειακές μονάδες) της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου.

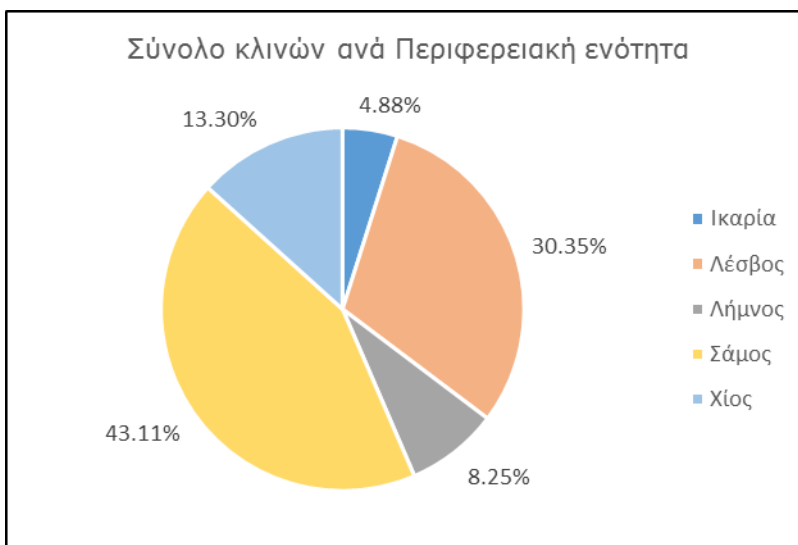
Αναφορικά με το σύνολο των κλινών, στην περιφερειακή ενότητα Σάμου ανήλθαν σε 9.505, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στο 43% της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και στην περιφερειακή ενότητα Ικαρίας ο αριθμός κλινών ανήλθε σε 1.076, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στο 5% της Περιφέρειας Β.Α.

Διάγραμμα 24

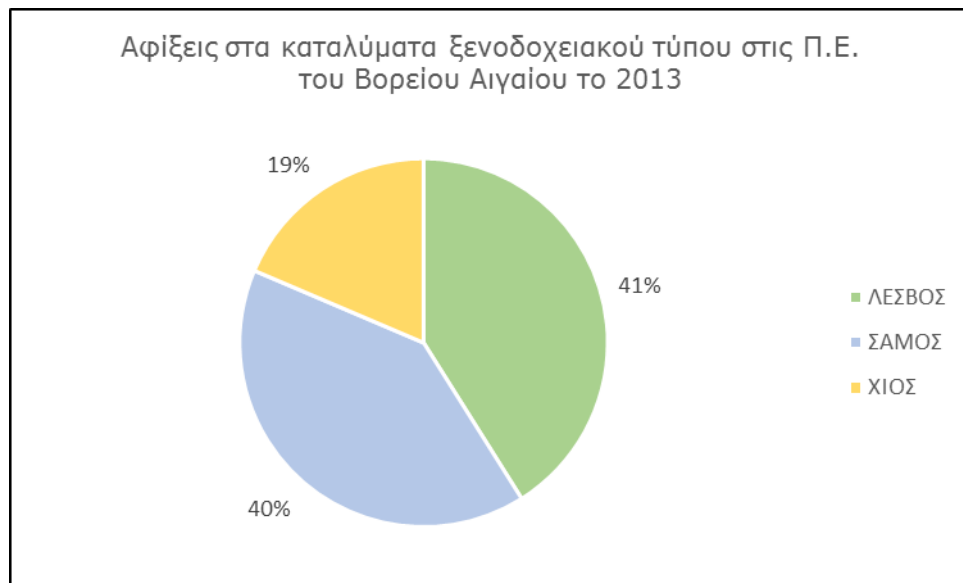
¹⁹ Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος 31/12/2015

Διάγραμμα 25

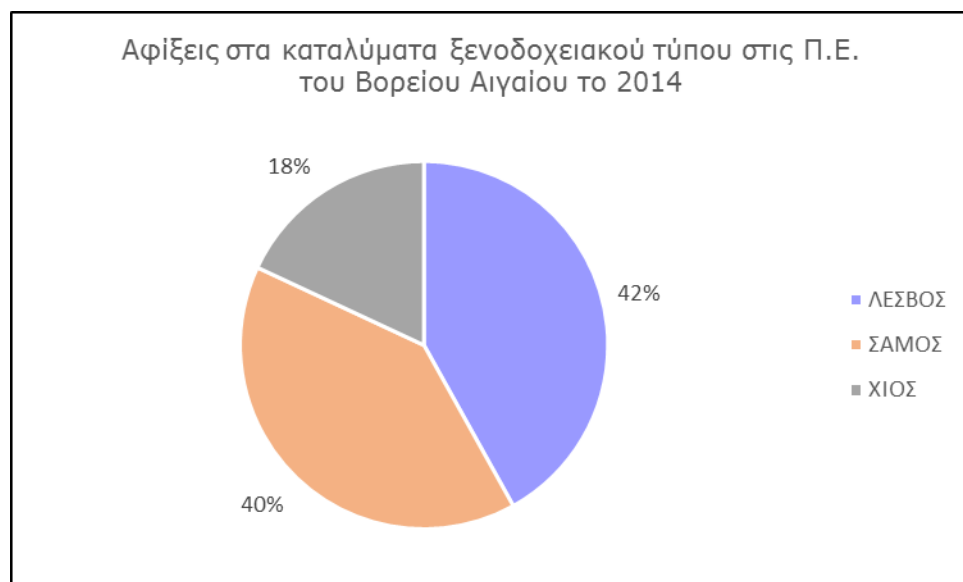

Ο Νομός Σάμου (ΠΕ Σάμου και Ικαρίας), όπως φαίνεται και στα επόμενα διαγράμματα, υποδέχτηκε το 2013 και το 2014 περίπου το 40% των συνολικών αφίξεων τουριστών (ημεδαπών και αλλοδαπών) της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, σε ξενοδοχειακά καταλύματα. Το 2013 οι αφίξεις έφτασαν τις 121.072 και το 2014 τις 129.457, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 7%.

Διάγραμμα 28

Διάγραμμα 29

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ (2014), ο Νομός Σάμου (ΠΕ Σάμου και Ικαρίας) τα τελευταία χρόνια κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό αφίξεων στο σύνολο της περιφέρειας Β.Α.

Το διάστημα 2012-2014 παρά τις κοινωνικο-οικονομικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε η χώρα, ο νομός παρουσίασε αύξηση στον αριθμό των αφίξεων της τάξης του 22% και στον αριθμό των διανυκτερεύσεων της τάξης του 24%.

Στους επόμενους πίνακες παρουσιάζεται αναλυτικά ο αριθμός των αφίξεων και των διανυκτερεύσεων στα ξενοδοχειακά καταλύματα, την περίοδο 2004 – 2014.

Πίνακας 13: Αριθμός Αφίξεων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα

Περιοχή	Έτη:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Νομός Σάμου (ΠΕ Σάμου και Ικαρίας)		114.445	101.701	111.299	119.400	118.840	123.192	119.714	120.772	105.684	121.072	129.457
Βόρειο Αιγαίο		292.089	605.752	309.467	327.188	752.657	310.589	290.514	299.987	259.919	300.132	323.532
Ποσοστό αφίξεων σε σχέση με το σύνολο της περιφέρειας Β.Α.		39%	17%	36%	36%	16%	40%	41%	40%	41%	40%	40%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Πίνακας 14: Αριθμός Διανυκτερεύσεων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα

Περιοχή	Έτη:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Νομός Σάμου (ΠΕ Σάμου και Ικαρίας)		804.989	675.134	724.447	747.839	764.033	777.627	750.931	772.482	686.057	812.636	853.045
Βόρειο Αιγαίο		1.686.968	1.568.615	1.608.058	1.659.124	1.653.390	1.635.463	1.499.728	1.531.059	1.271.432	1.492.523	1.653.055
Ποσοστό σε σχέση με το σύνολο της περιφέρειας Β.Α.		48%	43%	45%	45%	46%	48%	50%	50%	54%	54%	52%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Η μέση πληρότητα των ξενοδοχειακών μονάδων την περίοδο 2010 – 2014, στην Π.Ε. Σάμου ήταν της τάξης του 42%,. Και στην Π.Ε Ικαρίας 24% και στις δύο περιφερειακές ενότητες η καλύτερη επίδοση εντοπίζεται στα έτη 2010 και 2011. Το έτος 2012 παρατηρείται έντονη μείωση του ποσοστού της πληρότητας και στις δύο Π.Ε.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, την περίοδο 2010 – 2014.

Πίνακας 15: Πληρότητα Ξενοδοχειακών Καταλυμάτων

Περιοχή	Έτη:	2010	2011	2012	2013	2014
ΠΕ Σάμου		46,8%	45.9%	37.8%	39%	40.6%
ΠΕ Ικαρίας		27,7%	28,5%	17,1%	22%	22,6%
Βόρειο Αιγαίο		38.7%	37.8%	29.9%	32.9%	35.9%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ

Πτήσεις εσωτερικού

Αναφορικά με τις πτήσεις εσωτερικού για το 2016, στο αεροδρόμιο της Σάμου παρουσιάζεται το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης, της τάξης του 406% σε σχέση με 2015.

Πίνακας 16: Αριθμός θέσεων εσωτερικού

Αεροδρόμιο	2015	2016	Δ	% Δ
Σάμος	22.693	114.916	92.223	406%

Πηγή: ΣΕΤΕ

Διεθνείς τουριστικές αφίξεις

Συγκρίνοντας τον αριθμό των αφίξεων εξωτερικού τα έτη 2016 και 2015 για το χρονικό διάστημα Ιανουάριος – Μάιος, παρατηρείται σημαντική μείωση στο ποσοστό διεθνών αφίξεων της τάξης του 40,6%. Ειδικότερα, τον Μάιο του 2015 οι αφίξεις ανήλθαν σε 14.836 ενώ τον Μάιο του 2016 σε 8.835, διαφαίνεται η πτώση λόγω του προσφυγικού ζητήματος. Την ίδια χρονική περίοδο, το ποσοστό των διεθνών αφίξεων στη Σάμο, αντιστοιχεί στο 0,49% σε σχέση με το σύνολο της χώρας ενώ το 2015 αντιστοιχούσε στο 0,85%.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των αφίξεων από το εξωτερικό για τα έτη 2014-2016.

Πίνακας 17: Διεθνείς αφίξεις

Διεθνείς αφίξεις στο αεροδρόμιο της Σάμου			
Μήνας	2014	2015	2016
Ιανουάριος	0	0	0
Φεβρουάριος	0	0	0
Μάρτιος	0	0	0
Απρίλιος	1.068	1.420	825
Μάιος	15.226	14.836	8.835
Ιούνιος	23.660	25.912	-
Ιούλιος	28.997	29.291	-
Αύγουστος	29.286	30.955	-

Διεθνείς αφίξεις στο αεροδρόμιο της Σάμου			
Σεπτέμβριος	22.749	22.439	-
Οκτώβριος	1.541	1.936	-
Νοέμβριος	0	0	-
Δεκέμβριος	0	0	-
ΣΥΝΟΛΟ	122.527	126.789	9.660
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	14,578,526	15,532,956	3.423.699

Πηγή: ΣΕΤΕ

Το Αεροδρόμιο της Σάμου υποδέχτηκε το 2014 το 0,84% των συνολικών αφίξεων τουριστών, της χώρας ενώ το 2015 το ποσοστό κινήθηκε περίπου στο ίδιο επίπεδο 0,81%. Ωστόσο το 2015 παρατηρείται αύξηση στο σύνολο των αφίξεων, της τάξης του 3,48% σε σχέση με το 2014.

Από την ανάλυση των στοιχείων αναφορικά με την πληρότητα, όπου παρατηρείται σημαντική μείωση το τελευταίο έτος αλλά και με τον αριθμό των αφίξεων από το εξωτερικό να έχει υποχωρήσει σημαντικά, η εξέλιξη των μεγεθών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση των προσφυγικών ροών. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, η συνολική δυναμικότητα των κέντρων πρώτης υποδοχής στα νησιά της Λέσβου, της Χίου, της Σάμου, της Λέρου, της Καλύμνου και της Κω ανέρχεται σε 7.484 άτομα τη στιγμή που οι ημερήσιες αφίξεις στην κλιμάκωση της κρίσης ανέρχονταν κατά μέσο όρο στα 3.400 άτομα οι οποίοι διέμεναν στα νησιά για μία έως δεκαπέντε ημέρες²⁰.

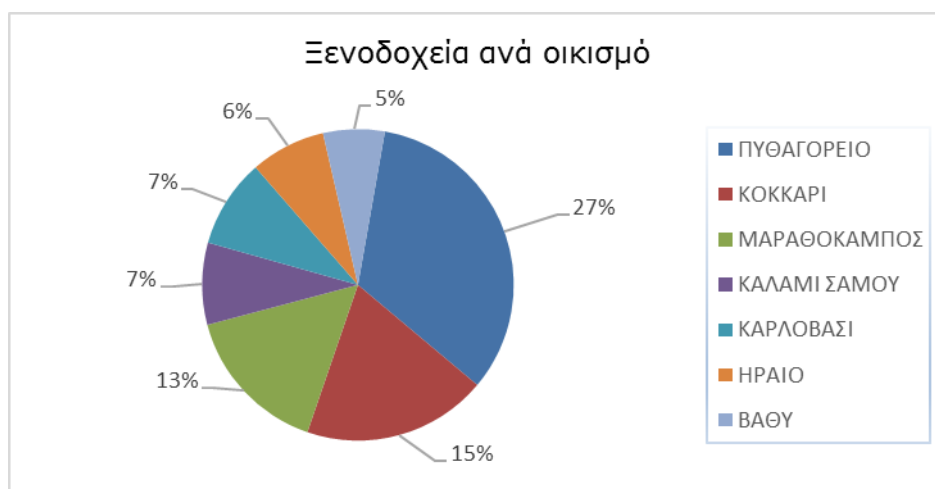
²⁰ Στοιχεία Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες για το μήνα Ιανουάριο.

➤ Π.Ε. Σάμου

Η τουριστική υποδομή του νησιού, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία του ξενοδοχειακού επιμελητηρίου Σάμου, είναι περισσότερο ανεπτυγμένη στο Πυθαγόρειο (47 καταλύματα), στο Κοκκάρι (27 καταλύματα) και στον Μαραθόκαμπο (22 καταλύματα)²¹.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι οικισμοί με τα περισσότερα ξενοδοχειακά καταλύματα στη Σάμο.

Διάγραμμα 26

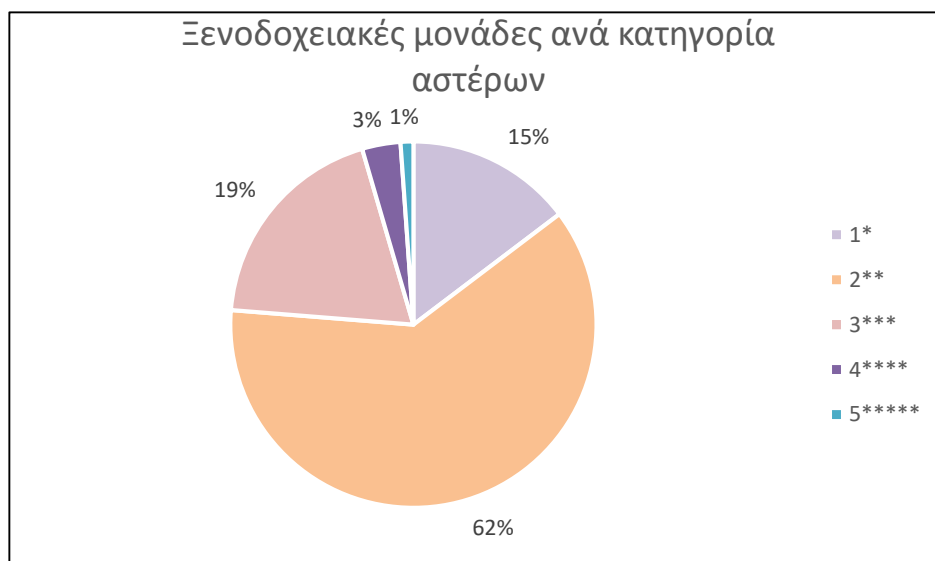
Πηγή: Ξενοδοχειακό επιμελητήριο Σάμου

Η πλειοψηφία των ξενοδοχειακών μονάδων ανήκει στην κατηγορία των 2** (109 καταλύματα), ακολουθεί η κατηγορία των 3*** (34 καταλύματα) και 1* (26 καταλύματα). Είναι έντονη η απουσία πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων, καθώς υπάρχουν μόνο 2 μονάδες στην κατηγορία των 5***** και 6 μονάδες στην κατηγορία των 4****.

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των καταλυμάτων σύμφωνα με την κατηγορία τους:

²¹ www.samoscci.gr/default.aspx?pid=69&compid=143

Διάγραμμα 27

Πηγή: Ξενοδοχειακό επιμελητήριο Σάμου²²

Ενοικιαζόμενα δωμάτια

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συλλόγου Τουριστικών Καταλυμάτων Σάμου, η Σάμος διαθέτει 74 ενοικιαζόμενα δωμάτια, κατανεμημένα στους διάφορους οικισμούς του νησιού. Το Πυθαγόρειο και το Κοκκάρι διαθέτουν τα περισσότερα ενοικιαζόμενα δωμάτια, 18 και 17 αντίστοιχα.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται τα ενοικιαζόμενα δωμάτια ανά οικισμό.

Πίνακας 18: Ενοικιαζόμενα δωμάτια

Περιοχή	Αριθμός δωματίων
Καρλόβασι	3
Μαραθόκαμπος	6
Ηραϊόν	6
Ποτοκάκι	6
Πυθαγόρειο	18

²² Επισημαίνεται ότι αναφορικά με την κατάταξη των ξενοδοχειακών μονάδων σε κατηγορίες, στα διαθέσιμα στοιχεία η ταξινόμηση περιελάμβανε και κατηγορία τάξης (Α, Β, Γ, κτλ) ωστόσο σύμφωνα με τον ΕΟΤ, η κατάταξη των ξενοδοχείων γίνεται με το σύστημα αστερών και ως εκ τούτου έγινε η σχετική αντιστοίχιση (ΦΕΚ Α 155/2014).

Βουρλιώτες	1
Άγιος Κωνσταντίνος	5
Κοκκάρι	17
Βαθύ	3
Ποσειδώνιο	6
Ψιλή άμμος	3
ΣΥΝΟΛΟ	74

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω στοιχεία είναι με βάση τον Σύλλογο Τουριστικών Καταλυμάτων Σάμου. Σύμφωνα με στοιχεία τοπικών συλλόγων και ταξιδιωτικών ιστοσελίδων, η περιοχή διαθέτει ενοικιαζόμενα δωμάτια και σε άλλους οικισμούς αλλά και στους αναφερόμενους οικισμούς ωστόσο δεν ανήκουν στα εγγεγραμμένα μέλη του Συλλόγου.

Στη Σάμο δεν υπάρχουν μονάδες camping και ως εκ τούτου γίνεται αναφορά σε ξενοδοχειακές μονάδες και ενοικιαζόμενα δωμάτια.

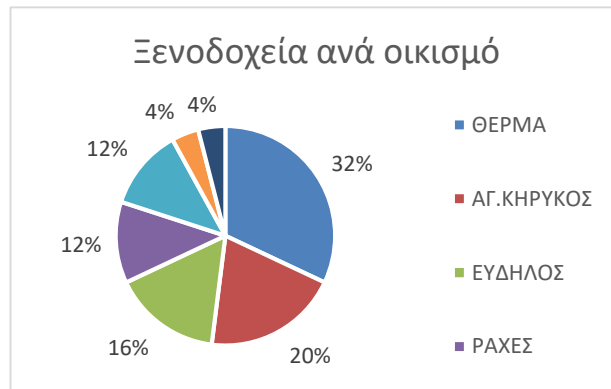
➤ Π.Ε. Ικαρίας

Η τουριστική υποδομή του νησιού, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία του ξενοδοχειακού επιμελητηρίου Σάμου, είναι περισσότερο ανεπτυγμένη στην περιοχή Θέρμα (8 καταλύματα) και στον Αγ.Κήρυκο (5 καταλύματα)²³.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται τα καταλύματα ανά οικισμό στην Π.Ε. Ικαρίας.

²³ www.samoscci.gr/default.aspx?pid=69&compid=143

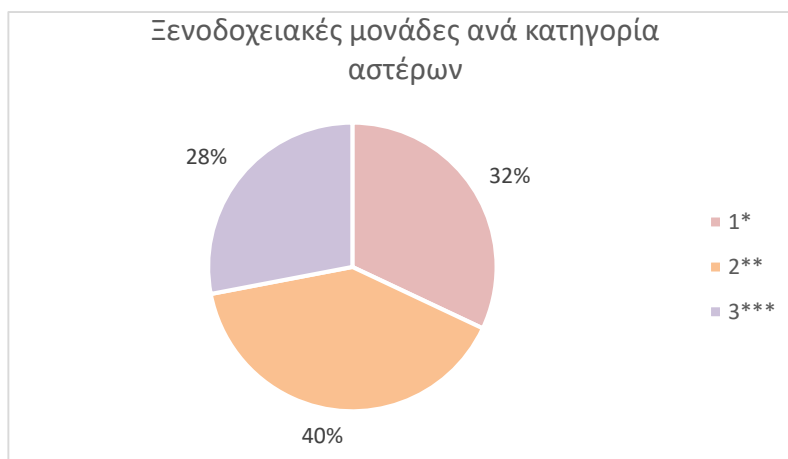
Διάγραμμα 26

Η πλειοψηφία των ξενοδοχειακών μονάδων ανήκει στην κατηγορία των 2** (10 καταλύματα), ακολουθούν οι κατηγορίες του 1* (8 καταλύματα) και των 3*** (7 καταλύματα). Είναι αισθητή η απουσία πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων, καθώς δεν υπάρχουν μονάδες στην κατηγορία των 5***** των 4*****.

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των καταλυμάτων σύμφωνα με την κατηγορία τους:

Διάγραμμα 27

Πηγή: Ξενοδοχειακό επιμελητήριο Σάμου

Ενοικιαζόμενα δωμάτια

Σύμφωνα με τον ηλεκτρονικό οδηγό του νησιού (www.nikaria.gr), η Ικαρία διαθέτει 84 ενοικιαζόμενα δωμάτια, καταμελημένα στους διάφορους οικισμούς του νησιού. Τα Θέρμα (33 δωμάτια), ο Αρμενιστής (19 δωμάτια) και ο Άγιος Κήρυκος (17 δωμάτια) διαθέτουν τα περισσότερα ενοικιαζόμενα δωμάτια.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται τα ενοικιαζόμενα δωμάτια ανά οικισμό.

Πίνακας 18: Ενοικιαζόμενα δωμάτια

Περιοχή	Αριθμός δωματίων
Άγιος Κήρυκος	17
Θέρμα	33
Φάρος	4
Εύδηλος	3
Κάμπος	4
Δάφνη	1
Ακαμάτρα	2
Αρέθουσα	1
Αρμενιστής	19
Σύνολο	84

➤ Ειδικές τουριστικές υποδομές

Η Σάμος διαθέτει αξιόλογες δυνατότητες στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού, εξυπηρετώντας διαφορετικά είδη αναγκών, προτιμήσεων και ψυχαγωγίας. Κυρίως επικεντρώνεται στις κάτωθι μορφές τουρισμού, αποσκοπώντας στον εκσυγχρονισμό της περιοχής και στη βελτίωση της τουριστικής ζήτησης:

- Αθλητικός τουρισμός αναψυχής
Πολιτιστικός τουρισμός
- Θαλάσσιος τουρισμός
- Τουρισμός υπαίθρου
- Γαστρονομικός τουρισμός
- Τουρισμός υγείας και ευεξίας

➤ Πεζοπορία - Ποδηλασία

Η Σάμος διαθέτει ιδιαίτερες διαδρομές και μονοπάτια, δάση και βουνά, τα οποία προσφέρονται για πεζοπορία και ποδηλασία, όπως:

- Η Παραλία Σεϊτάνι
- Το βουνό Κέρκης
- Η περιοχή «ασκηταριά»
- Η Σπηλιά του Πυθαγόρα
- Οι διαδρομές:
 - ο Κοκκάρι - Άγιος Κωνσταντίνος.
 - ο Βοτσαλάκια -Μ. Ευαγγελιστρίας - Προφήτης Ηλίας - Βίγλα.
 - ο Μνημείο-Προφήτης Ηλίας-Βίγλα.
 - ο Παναγία Μακρινή-Πριόνι -Βίγλα.
 - ο Στρούγκα- Αεροπλάνο- Βίγλα.

Στη Σάμο λειτουργεί Ποδηλατική Λέσχη, οργανώνοντας διαδρομές στις παραπάνω περιοχές δίνοντας την ευκαιρία στους επισκέπτες του νησιού να ανακαλύψουν τα ιδιαίτερα γνωρίσματά του²⁴.

➤ Ορειβασία (αναρρίχηση – καταρρίχηση)

Η Σάμος είναι κατάλληλη και για ορειβασία καθώς διαθέτει 11 αναρριχητικές πίστες με 100 διαδρομές διαφορετικής δυσκολίας. Τα κάτωθι αναρριχητικά πεδία είναι εγκεκριμένα από τον Ελληνικό Ορειβατικό Πεζοπορικό Σύλλογο Σάμου (ΕΟΠΣ):

- Αναρριχητικό πεδίο Ζωοδόχου πηγής - Σάμος
- Αναρριχητικό πεδίο Ευπαλίνιο - Πυθαγόρειο
- Αναρριχητικό πεδίο Τσάμπου
- Αναρριχητικό πεδίο Ποτάμι - Καρλόβασι

Ο ΕΟΠΣ διοργανώνει αγώνες και ορειβατικές εκδρομές, για ενήλικες και για παιδιά, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

➤ Καταδύσεις

Στη Σάμο λειτουργεί από το 2007 Καταδυτικό Κέντρο²⁵ το οποίο είναι μέλος του καταδυτικού οργανισμού PADI. Μέσω του καταδυτικού κέντρου διοργανώνονται καθημερινά μαθήματα και δραστηριότητες, όπως καταδυτικά ταξίδια, ψάρεμα με ψαροντούφεκο, καταδύσεις με water scooter, κ.α²⁶.

Επιπλέον η Σάμος διαθέτει και σύλλογο αυτοδυτών, με μείζονα στόχο την προώθηση και ανάπτυξη του καταδυτικού τουρισμού μέσω της οργάνωσης καταδύσεων, σεμιναρίων με θέματα καταδυτικά και περιβαλλοντικά, καθαρισμού παραλιών, κτλ.

²⁴ <https://www.facebook.com/SamosCyclingClub>

²⁵ <http://www.samosdivers.gr>,

²⁶ <http://www.samosdiving.com>

➤ Σπηλαιολογικός τουρισμός

Στο πλαίσιο της διάσωσης και της αξιοποίησης της φυσικής κληρονομιάς του νησιού, ιδρύθηκε ο Σπηλαιολογικός Σύλλογος Σάμου «Ο ΕΥΠΑΛΙΝΟΣ». Μέσω του συλλόγου πραγματοποιούνται εκδρομές σε σπήλαια, μαθήματα σπηλαιολογίας, περιβαλλοντικές δράσεις, κ.α. καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

➤ Οινοποιεία²⁷

Το 1934 ιδρύθηκε η Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (ΕΟΣΣ). Η Ένωση παράγει κρασί μέσω των δύο οινοποιείων που διαθέτει στο Καρλόβασι και στο Μαλαγάρι. Και τα δύο οινοποιεία δέχονται επισκέπτες, τις εργάσιμες ημέρες και ώρες.

Οι εξαγωγές κρασιού καλύπτουν το 80% της ετήσιας παραγωγής (περίπου 7.000 τόνοι κρασί). Στη Γαλλία εξάγεται το 60% της παραγωγής του νησιού ενώ σημαντικές εξαγωγές σαμιακού οίνου γίνονται και σε άλλες χώρες, όπως η Αγγλία, η Αυστραλία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Δανία, η Ελβετία, οι ΗΠΑ, η Ιταλία, ο Καναδάς, η Ολλανδία, η Σιγκαπούρη, η Σουηδία, η Φινλανδία, οι Σκανδιναβικές χώρες και, προσφάτως, χώρες της Άπω Ανατολής.

Μουσείο Σαμιακού οίνου

Στο μουσείο Σαμιακού Οίνου οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τη διαδικασία της οινοποίησης μέσω πλήθους εκθεμάτων, όπως εργαλεία, δεξαμενές, όργανα χημείου, φιάλες οίνου, βαρέλια κρασιού, φωτογραφίες, κ.α.

Στον χώρο του μουσείου λειτουργεί εμπορικό κατάστημα, στο οποίο οι επισκέπτες μπορούν να αγοράσουν αλλά και να δοκιμάσουν τα κρασιά της ΕΟΣΣ.

²⁷ <http://www.samoswine.gr>

➤ Παροχή τουριστικών υπηρεσιών

Στον τομέα του τουρισμού, το δίκτυο των παρεχόμενων υπηρεσιών στοχεύει να καλύπτει ένα μεγάλο εύρος των αναγκών των επισκεπτών, μέσω εμπορικών τουριστικών καταστημάτων, ταξιδιωτικών γραφείων, γραφείων ενοικίασης αυτοκινήτων, χώρων αναψυχής, κτλ.

Στους επόμενους πίνακες παρουσιάζονται ανά κατηγορία οι παρεχόμενες τουριστικές υπηρεσίες.

Πίνακας 19: Τουριστικές επιχειρήσεις νήσου Σάμου

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Τουριστικά είδη – αξεσουάρ – είδη δώρων	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	10
Είδη λαϊκής τέχνης	ΚΟΥΜΑΡΑΔΑΙΟΙ	1
Ενδύματα - Τουριστικά είδη	ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΣ	7
Αξεσουάρ – τουριστικά – είδη δώρων	ΣΑΜΟΣ	11
Τουριστικά είδη	ΜΑΝΩΛΑΤΕΣ	3
Γκαλερί κοσμήματος & έργων τέχνης	ΣΑΜΟΣ	1
Παραδοσιακά - Βιολογικά προϊόντα	ΚΟΚΚΑΡΙ	1
Ημιπολύτιμοι λίθοι - Είδη δώρων - Τουριστικά	ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	1
Εργαστήριο αργυροχρυσοχοΐας	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	2
Ζωγραφική - Λαϊκή τέχνη	ΒΟΥΡΛΙΩΤΕΣ	1
Χρυσοχοείο	ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΣ	1
Χειροποίητα καλλιτεχνήματα	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ	1
Τουριστικά είδη	ΚΟΚΚΑΡΙ	4
Τουριστικά	ΗΡΑΙΟΝ	1
Εργαστήριο μουσικών οργάνων	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	1
Είδη λαϊκής τέχνης	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ	1
Δερμάτινα – Είδη Ταξιδιού	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	1
Είδη λαϊκής τέχνης	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	1
Παραδοσιακή βιοτεχνία υφαντών εδών	ΠΛΑΤΑΝΟΣ	1

Πηγή:

http://samos22730.gr/index.php?option=com_mtree&task=listcats&cat_id=741&Itemid=136&lang=el

Πίνακας 20: Ενοικίαση αυτοκινήτων νήσου Σάμου

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΚΟΚΚΑΡΙ	7
ΣΑΜΟΣ	9
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ	4
ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΣ	9
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	12
ΧΩΡΑ	1
ΗΡΑΙΟΝ	4
ΑΕΡΟΔΟΡΜΙΟ	2
ΜΕΣΟΚΑΜΠΟΣ	1

Πηγή:

http://samos22730.gr/index.php?option=com_mtree&task=listcats&cat_id=843&Itemid=136&lang=el

Πίνακας 21: Ταξιδιωτικά πρακτορεία νήσου Σάμου

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ
Γραφείο ταξιδίων & Γεν. Τουρισμού	ΣΑΜΟΣ	9
Εισιτήρια Αεροπορικά - Ακτοπλοϊκά, Ναυτικές πρακτορεύσεις	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ	3
Πρακτορείο-τουριστικό γραφείο	ΚΟΚΚΑΡΙ	1
Πρακτορείο γενικού τουρισμού	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	5

Πηγή:

http://samos22730.gr/index.php?option=com_mtree&task=listcats&cat_id=653&Itemid=140&lang=el

➤ Πολιτισμικό περιβάλλον

Η Σάμος παρουσιάζει ιδιαίτερο ιστορικό και πολιτισμικό ενδιαφέρον καθώς διαθέτει σημαντικά μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία, μοναστήρια, βιομηχανικά κτίρια και νεοκλασικά κτίσματα και έχει καταφέρει να διατηρήσει τη φυσική της ταυτότητα καθώς οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι παραλίες, τα ορεινά χωριά, κ.α. έχουν κρατήσει ανέπαφο τον φυσικό τους χαρακτήρα μέσα

στα χρόνια. Καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου πραγματοποιούνται πολιτιστικές και πνευματικές εκδηλώσεις.

Μοναστήρια

Η Σάμος διαθέτει πλήθος μοναστηριών, με τα πιο σημαντικά να αναφέρονται κατωτέρω:

Στην περιοχή της πόλης Σάμου η "Ζωοδόχος Πηγή" και η "Αγία Ζώνη". Στην περιοχή του Βουρλιωτών, η "Παναγία Βροντιανή". Στην περιοχή του Πυθαγορείου η "Μεγάλη Παναγία", ο "Τίμιος Σταυρός" και η "Αγία Τριάδα". Στο Καρλόβασι ο "Προφήτης Ηλίας", ο Άγιος Ιωάννης Θεολόγος" και ο Αρχαίος ναός η "Μεταμόρφωση του Σωτήρα". Στον Κέρκη το Μοναστήρι του "Ευαγγελισμού".

Η Σάμος παρουσιάζει αξιόλογο αρχαιολογικό ενδιαφέρον καθώς διαθέτει σημαντικούς ιστορικούς χώρους και μουσεία δίνοντας την ευκαιρία στον επισκέπτη να γνωρίσει την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού.

Αρχαιολογικοί χώροι²⁸

- Πυθαγόρειο,
- Ηραίο,
- Ο ναός της θεάς Ήρας.
- Το Ευπαλίνειο όρυγμα.
- Τα Πολυκράτεια τείχη.
- Αρχαιολογικός χώρος Θερμών.
- Βυζαντινό μνημείο: Πύργος Λυκούργου Λογοθέτη.

Μουσεία

²⁸ <http://visit.samos.gr>

- Αρχαιολογικό μουσείο Βαθέως.
- Αρχαιολογικό μουσείο Πυθαγορείου.
- Μουσείο Σαμιακού οίνου.
- Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Αιγαίου.
- Λαογραφικό Μουσείο Σάμου.
- Μουσείο βυρσοδεψίας Καρλοβάσου.
- Εκκλησιαστικό Βυζαντινό Μουσείο.
- Λαογραφικό Μουσείο Κουμεϊκών.
- Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Δήμου Καρλοβασίων.

2.4 Τεχνική υποδομή – Κοινωνική Υποδομή – Αναπτυξιακές Παρεμβάσεις

Οδικό Δίκτυο²⁹

Το εθνικό οδικό δίκτυο στα νησιά του Βορείου Αιγαίου έχει συνολικό μήκος 124,3 χλμ, εκ των οποίων τα 24 χλμ στις Π.Ε. Σάμου και Ικαρίας. Το επαρχιακό οδικό δίκτυο ανέρχεται σε 1.222 χλμ. Εκ των οποίων τα 267 στις Π.Ε. Σάμου και Ικαρίας. Με τις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν, το συνολικό μήκος του επαρχιακού δικτύου ανήλθε στα 1.252 χλμ. Αναλυτικά:

Δ.Ε. Καρλαβασίων

- Συνολικό μήκος κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ (χλμ): 57
- Συνολικό μήκος ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ (χλμ): 57
- Συνολικό μήκος δευτερεύοντος οδικού δικτύου (χλμ): 22
- Συνολικό μήκος αγροτικών οδών (χλμ): 125

Δ.Ε. Μαραθόκαμπου

- Συνολικό μήκος κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ (χλμ): 180
- Συνολικό μήκος ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ (χλμ): 80
- Συνολικό μήκος δευτερεύοντος οδικού δικτύου (χλμ):
- Συνολικό μήκος αγροτικών οδών (χλμ): 100

²⁹<http://www.ypai.gr/site/home/Basic+Menu/The+islands+of+Aegean/Northern+Aegean/NOMOS+SAMOS/Y/SAMOS/Infrastructures/Metaphores/Odiko+Dyktio.csp;jsessionid=c0a81e0a30d611716f56ac864c88b9c3db3434de7f7d.e38Pch0Kbh4Nc40Nc3mQbxaLaN90n6jAmljGr5XDqQLvpAe>

Δ.Ε. Πυθαγορείου

- Συνολικό μήκος κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ (χλμ): 70
- Συνολικό μήκος ασφαλτοστρωμένου κυρίου οδικού δικτύου του ΟΤΑ (χλμ): 70
- Συνολικό μήκος δευτερεύοντος οδικού δικτύου (χλμ):120
- Συνολικό μήκος αγροτικών οδών (χλμ): 600

Προβλεπόμενα Έργα Οδοποιίας:

- Ολοκλήρωση περιμετρικής και παρακάμφσεων της πόλης Σάμου
- Βελτίωση σύνδεσης Αεροδρομίου – Καρλοβασίου
- Παράκαμψη Καρλοβασίου
- Παράκαμψη Πυθαγορείου
- Σύνδεση:Όρμος Μαραθόκαμπου – Σπαθαραίοι – Ηραίο
- Αγροτική οδοποιία Μπάλλου Κουμείκων-Κάμπου Σκουρείκων.
- Αγροτική οδοποιία Τ/Κ Υδρούσας.
- Αγροτική οδοποιία Πλατάνου.
- Αγροτική οδοποιία Δ/Ε Πυθαγορείου τμήμα ΧΩΡΑ-ΜΥΛΟΙ.
- Κόμβος και ολοκλήρωση σύνδεσης περιμετρικής Πλατάνου.

Μετακινήσεις με λεωφορείο

Το Κ.Τ.Ε.Λ Σάμου είναι ο φορέας που αναλαμβάνει τις δημόσιες συγκοινωνίες στο εσωτερικό του νησιού. Υπάρχουν καθημερινά δρομολόγιο προς όλα τα χωριά της περιοχής.

Μεταφορικές υποδομές

Ο Κρατικός Αερολιμένας Σάμου βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του νησιού, και σε απόσταση τριών χιλιομέτρων από το Πυθαγόρειο και

δεκατεσσάρων από την πρωτεύουσα. Η κτιριακή υποδομή του αερολιμένα είναι συνολικής επιφάνειας 7.000 τμ.

Πίνακας 22: Αερολιμένας Σάμου

Παρουσίαση στοιχείων αερολιμένα	
Αερολιμένας	Αρίσταρχος
Έτος έναρξης	1963
Κατηγορία (κατά ΥΠΑ)	Διεθνής
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ICAO	LGSM
ΟΝΟΜΑΣΙΑ IATA	SMI
Απόσταση και διεύθυνση από την πόλη:	10χλμ. Νοτιοδυτικά της πόλης
Γεωγραφικό σημείο αναφοράς:	374125N 265446E
Υψόμετρο:	6μ
Διαστάσεις διαδρόμου:	094/274, 2030x45
Θέσεις Στάθμευσης Αεροσκαφών:	9
Τηλεγραφική διεύθυνση AFTN:	LGSMYDYX
E-mail:	kasmtl@otenet.gr

Η Σάμος συνδέεται αεροπορικά όλο τον χρόνο με Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λήμνο, Μυτιλήνη, Χίο, Ρόδο και Ηράκλειο. Το καλοκαίρι πραγματοποιούνται πτήσεις charter από την Ευρώπη.

Προβλήματα αερολιμένα:

- Δεν έχει καθαριστεί Ζώνη Ειδικής Ανάπτυξης ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία του αερολιμένα.
- Απουσία παράλληλου τροχοδρόμου σε όλο το μήκος του υπάρχοντος διαδρόμου.
- Περιορισμένη αντοχή των οδοστρωμάτων.
- Βελτίωση των οδικών προσπελάσεων του Α/Λ.
- Δεν υπάρχει εμπορευματικός σταθμός. Η διακίνηση ταχυδρομείου και ελαφρών δεμάτων γίνεται στον επιβατικό Α/Σ.
- Τα προσφερόμενα γεύματα στους επιβάτες δεν παρασκευάζονται εντός του Α/Σ.

Ακτοπλοϊκές μεταφορές³⁰

Το Βαθύ και το Καρλόβασι αποτελούν τα κύρια λιμάνια του νησιού, εξυπηρετώντας τις ανάγκες διακίνησης ανθρώπων και αγαθών.

Το Βαθύ είναι ένα από τα τρία μεγαλύτερα φυσικά λιμάνια της Ελλάδας, και διαθέτει έναν τουριστικό λιμένα και ένα εμπορικό/επιβατικό λιμένα.

Στον τουριστικό λιμένα καταπλέουν κρουαζιερόπλοια και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής ενώ υπάρχει και ειδικά διαμορφωμένο αλιευτικό καταφύγιο. Κατά μήκος της παραλιακής ζώνης υπάρχουν θέσεις στάθμευσης σκαφών με θέσεις ηλεκτροδότησης και παροχής ύδατος.

Στον τουριστικό λιμένα λειτουργεί τελωνιακός σταθμός και κατάστημα αφορολογήτων ειδών.

³⁰ <http://www.elime.gr/index.php/samos>

Στον εμπορικό/επιβατικό σταθμό καταπλέουν τα επιβατηγά πλοία της γραμμής σύνδεσης της Σάμου με τον Πειραιά, τα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου και τη Βόρεια Ελλάδα.

Υπάρχει καθημερινή σύνδεση με τα λιμάνια της Ικαρίας, των Κυκλάδων και του Πειραιά, είτε με συμβατικό είτε με ταχύπλοο Ο/Γ-Ε/Γ, ενώ υπάρχει μια φορά την εβδομάδα σύνδεση με όλα τα νησιά του Βορείου Αιγαίου και τα Δωδεκάνησα μέσω της επιδοτούμενης γραμμής του Υπουργείου Αιγαίου, Αλεξανδρούπολη - Ρόδος. Η Σάμος συνδέεται καθημερινά σχεδόν όλο το χρόνο με το Κουσάντασι της Τουρκίας.

Στους επόμενους πίνακες, παρουσιάζονται αναλυτικά τα λιμάνια και οι μαρίνες του νησιού:

Πίνακας 23: Λιμάνια νήσου Σάμου

α/α	Λιμάνι	Κωδικός	Χαρακτηρισμός κατά την Κ.Υ.Α.	Χαρακτηρισμός κατά Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α.
1	Σάμος (Βαθύ) (S-3)	GRVTH	Εθνικής Σημασίας	Περιφερειακής Σημασίας
2	Μαλαγάρι (S-5)	-	-	-
3	Καρλόβασι (S-12)	GRKAR	Τοπικής Σημασίας	-
4	Πυθαγόρειο (S-20)	GRPYT	Τοπικής Σημασίας	-

Πίνακας 24: Μαρίνες νήσου Σάμου

Είδος μαρίνας	Θέση
Τ.Λ.	Πυθαγόρειο
Α	Καρλόβασι
Κ	Μαραθόκαμπος

* ΤΛ: Τουριστικοί Λιμένες

Α: Αγκυροβόλια

Κ: Καταφύγια τουρ. σκαφών

Περιβαλλοντικές υποδομές ³¹

➤ Επεξεργασία Αποβλήτων

Στη Σάμο λειτουργεί ο ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ Ανατολικής Σάμου, ο οποίος βρίσκεται στη θέση Καμάρα της κοινότητας Μυτιληνίων με συνολική έκταση του γηπέδου εγκατάστασης 87,5 στρέμματα, εκ των οποίων τα 51,5 είναι ο στεγανοποιημένος χώρος του Χ.Υ.Τ.Α. Ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός ανέρχεται στους 29.295 κατοίκους, η διάρκεια ζωής του εν λόγω Χ.Υ.Τ.Α. είναι 20 έτη και διατείθενται 9.131 τόνοι απορριμμάτων το έτος.

Υπεύθυνος φορέας λειτουργίας είναι ο Σύνδεσμος Ο.Τ.Α. Δήμος Βαθέου - Πυθαγορείου (πρώην Ο.Τ.Α. Ανατολικής Σάμου).

Ο ΧΥΤΑ/ΧΥΤΥ Δυτικής Σάμου έχει κατασκευαστεί ωστόσο δεν λειτουργεί λόγω προβλημάτων κατολίσθησης. Η ενότητα της Δυτικής Σάμου εξυπηρετείται από το ΧΥΤΑ Ανατολικής Σάμου.

➤ Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων

Η Σάμος διαθέτει δώδεκα (12) εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων στις κάτωθι περιοχές:

Πίνακας 25: Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων Νομού Σάμου

ΔΗΜΟΣ	Δ.Δ.	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ
ΣΑΜΟΥ	ΑΓ. ΚΩΝ/ΝΟΥ	ΠΡΙΝΙΑΣ	1	1.000 - 1.200 κατ.
ΣΑΜΟΥ	ΣΑΜΟΥ	ΚΟΚΚΑΡΙ	1	4.127 κατ.
ΣΑΜΟΥ	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	ΣΠΙΡΤΑΠΟΘΗΚΗ	1	15.500 κατ.
ΣΑΜΟΥ	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟ	1	5.970 κατ.
ΣΑΜΟΥ	ΧΩΡΑΣ	ΧΩΡΑ	1	18.500 κατ.
ΣΑΜΟΥ	ΣΑΜΙΩΝ	ΚΟΤΣΙΚΑΣ	1	9.398 κατ.

³¹ Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 2014 - 2020

ΣΑΜΟΥ	ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	ΚΑΜΠΟΣ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	1	<2.000 κατ.
ΣΑΜΟΥ	ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	ΟΡΜΟΣ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	1	<2.000 κατ.

➤ Ταμιευτήρες – Φράγματα

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται νέα προγραμματιζόμενα εγχειοβελτιωτικά έργα, σχετικά με την κατασκευή φραγμάτων στον Δήμο Σάμου.

Πίνακας 26: Νέα Εγχειοβελτιωτικά έργα

ΕΡΓΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ
Κατασκευή Φράγματος Μεγάλου Ρέματος Καρλοβάσου – Δ/Δ Καρλοβάσου, Δήμος Σάμου, Ν. Σάμου	Φράγμα χωρητικότητας 700.000 κ.μ. νερού επί του Μεγάλου Ρέματος Καρλοβάσου για άρδευση 500 στρ. στην περιοχή Δ/Δ Καρλοβάσου Δήμου Σάμου Ν. Σάμου	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Π.Ε. Σάμου	Οριστική μελέτη
Κατασκευή Λιμν/νής Γεωργαρά – Δ/Δ Υδρούσας Δήμου Σάμου Ν. Σάμου	Λιμν/νή χωρητικότητας 440.000 κ.μ. νερού για την άρδευση 830 στρ. στην περιοχή Δ/Δ Καρλοβάσου Δήμου Σάμου Ν. Σάμου.	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Π.Ε. Σάμου	Οριστική μελέτη
Κατασκευή Φράγματος Ρ. Μελέτη - Δ/Δ Μαραθοκάμπου, Δήμου Σάμου, Ν. Σάμου	Φράγμα χωρητικότητας 158.000 κ.μ. νερού για την κάλυψη αρδευτικών και υδρευτικών αναγκών της παραλιακής περιοχής του Μαραθοκάμπου που ευρίσκεται στα δυτικά του Όρμου Μαραθοκάμπου.	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Π.Ε. Σάμου	Προτεινόμενο
Κατασκευή Φράγματος Κακορέματος - περιοχής Δ/Δ Μανωλατών, Δήμου Σάμου, Ν. Σάμου	Φράγμα χωρητικότητας 1.000.000 κ.μ. για την κάλυψη υδρευτικών και αρδευτικών αναγκών ολόκληρου του βορείου τμήματος της νήσου Σάμου.	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, Π.Ε. Σάμου	Προτεινόμενο

➤ Ενέργεια

Στο Νομό Σάμου λειτουργεί ένας αυτόνομος σταθμός παραγωγής ηλεκτρισμού στη Σάμο από τον οποίο τροφοδοτούνται, δια μέσου υποθαλάσσιας σύνδεσης, οι Φούρνοι και η Ικαρία.

Πίνακας 27: Σταθμοί ΑΠΕ στη Νήσο Σάμου

Σύστημα μη διασυνδεδεμένων νησιών		Αιολικοί σταθμοί			Φωτοβολταϊκοί σταθμοί		
		Συνολική ισχύς αδειών (kW)	Συνολική ισχύς αδειών με άδεια εγκατάστασης (kW)	Συνολική ισχύς αδειών σε λειτουργία (kW)	Περιθώριο ανακοίνωσης 703/2008 (kWp)	Συνολική αδειοδοτημένη ισχύς (kWp)	Ισχύς Φ/Β σε λειτουργία (πλην στεγών Φεβρουάριος 2012) (kWp)
Σύμπλεγμα	Σάμος	8.975	700	7.675	5.201	7.578	2.510
	Φούρνοι				112	0	
	Θύμαινα				11	0	

Ολοκληρωμένα περιβαλλοντικά Έργα

➤ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΑΜΟΥ / ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΟΜΒΡΙΩΝ

Πρόκειται για εργασίες διαχωρισμού της αποχέτευσης των ομβρίων υδάτων.

Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν κατά την υλοποίηση του έργου ήταν:

- Κατασκευή κεντρικού αντλιοστασίου (πλατεία Καθολικής εκκλησίας)
- Κατασκευή νέου αγωγού ακαθάρτων (οδός Ήρας έως την παραλιακή οδό)
- Ανακατασκευή του αγωγού ομβρίων

➤ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΟΥ (ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΟΜΒΡΙΩΝ)

Αντικείμενο του έργου ήταν η κατασκευή των δευτερευόντων αγωγών αποχέτευσης ακαθάρτων και αγωγών απορροής ομβρίων, του Δήμου Σάμου, προκειμένου τα λύματα της πόλεως να διαχωριστούν από τα όμβρια και να καταλήξουν στον υπό ολοκλήρωση κεντρικό συλλεκτήριο αγωγό βαρύτητας κατά μήκος της παραλιακής οδού της πόλης και στην συνέχεια μέσω των αντλιοστασίων στην Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.).

Σε σχέση με τα όμβρια οι εργασίες ήταν:

- α) χωριστό δίκτυο συλλογής ομβρίων συνολικού μήκους 6.191 μ.μ.
- β) χωριστό δίκτυο συλλογής ομβρίων συνολικού μήκους 681 μ.μ.

➤ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΣΑΜΟΥ

Αντικείμενο του έργου ήταν η αντικατάσταση του υφιστάμενου ακτινωτού παλαιού εσωτερικού δικτύου ύδρευσης της πόλεως του Δήμου Βαθέος, με την κατασκευή νέου βροχοτού δικτύου ύδρευσης. Επίσης κατασκευάστηκαν νέες υδατοδεξαμενές 24ωρης εξισορρόπησης του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης της πόλης .

➤ **ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΕΝΤΟΣ Χ.Ζ. ΛΙΜΕΝΑ ΒΑΘΕΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ Χ.Ζ. ΛΙΜΕΝΑ ΒΑΘΕΩΣ**

Οι εργασίες περιλάμβαναν:

- Παρέμβαση στην παραλιακή οδό της πόλης της Σάμου από το λιμάνι μέχρι το ΞΕΝΙΑ μήκους 700 μέτρων και πλάτους 35 μέτρων για την αντιπλημμυρική προστασία, την αποκατάσταση & αρχιτεκτονική διαμόρφωση, καθώς & την ανακατασκευή του κατεστραμμένου κρηπιδώματος της παραλιακής ζώνης.
- Ανύψωση παραλιακού μετώπου ώστε να μην πλημμυρίζει λόγω υπερπήδησης των κυματισμών ή από το κρηπίδωμα της παραλίας αλλά ούτε και μέσω των σχαρών υδροσυλλογής του παραλιακού αγωγού ομβρίων.
- Κατασκευή συλλεκτών ομβρίων για την παροχέτευση των ομβρίων των ρεμάτων Δάπλη και Αγ. Νικολάου.

Αρχιτεκτονικά, οι παρεμβάσεις αφορούσαν:

- Κατάργηση μιας εκ των δύο οδών κυκλοφορίας και την διατήρηση της άλλης ως οδού διπλής κατεύθυνσης, με πλάτος 7.5 μ.
- Κατάργηση των χώρων στάθμευσης κατά μήκος της παραλίας και της μικρής παρακαμπηρίου έναντι του κτιρίου της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Ενοποίηση του παραθαλάσσιου πεζοδρομίου, των καταργούμενων χώρων στάθμευσης και της καταργούμενης οδού και δημιουργία πεζοδρόμου και ποδηλατοδρόμου παρά το θαλάσσιο όριο.
- Επανασχεδιασμό των νησίδων πρασίνου.
- Σχεδιασμό νέων καθιστικών, ανακατασκευή υπάρχουσας παιδικής χαράς.
- Δημιουργία περιορισμένου αριθμού θέσεων στάθμευσης στο πεζοδρόμιο του αστικού μετώπου.
- Εγκατάσταση νέων φωτιστικών σωμάτων τόσο στο αστικό όσο και στο παραθαλάσσιο πεζοδρόμιο.
- Υπογειοποίηση του δικτύου της ΔΕΗ και η παραλλαγή του δικτύου του ΟΤΕ.

➤ ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΜΠΟΥ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ

Το έργο περιελάμβανε την κατασκευή των αγωγών του πρωτεύοντος και δευτερεύοντος αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων του οικισμού Κάμπου Μαραθοκάμπου μετά των απαιτούμενων αντλιοστασίων καθώς και του καταθλιπτικού αγωγού μεταφοράς των λυμάτων αυτών στην Ε.Ε.Λ., προκειμένου να υποστούν πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια (βιολογικός καθαρισμός) και τριτοβάθμια (απολύμανση) επεξεργασία πριν την διάθεση τους στον χείμαρρο αποδέκτη.

➤ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΡΛΟΒΑΣΟΥ

Αντικείμενο του έργου ήταν η αντικατάσταση του υφιστάμενου παλαιού εσωτερικού δικτύου ύδρευσης του Καρλοβάσου. Το νέο δίκτυο μήκους 10,87 χιλ. από σκληρό PVC και εξασφαλίζει την ομοιόμορφη διανομή ύδατος σε όλα τα σημεία της πόλης. Συνοδεύεται από τρεις νέες δεξαμενές ύδρευσης, στον Άγιο Τρύφωνα (350 κ.μ.), στα Πευκάκια (400 κ.μ.) και στη θέση Μεγάλες Πέτρες (400 κ.μ.).

➤ ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΟΜΒΡΙΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΑΜΠΑΚΙΚΩΝ & ΝΕΟΥ ΚΑΡΛΟΒΑΣΟΥ

Αντικείμενο ήταν η κατασκευή αγωγών ομβρίων υδάτων και αποχέτευσης στην περιοχή Ταμπάκικα και στο Νέο Καρλόβασι, διαχωρίζοντας τα υφιστάμενα παντοροϊκά δίκτυα σε ανεξάρτητα δίκτυα αποχέτευσης και ομβρίων.

Στην περιοχή Ταμπάκικα κατασκευάστηκε πλακοσκεπής αγωγός διατομής 1,0 x 1,0 m², σε συνέχεια του υφιστάμενου, ο οποίος δέχεται μόνο όμβρια και καταλήγει στη θάλασσα μέσω υπάρχουσας, κατάλληλα διαμορφωμένης εξόδου. Τοποθετήθηκε αγωγός αποχέτευσης PVC Φ200 και αγωγός ύδρευσης σκληρού PVC Φ90, στη μια πλευρά του κιβωτοειδούς αγωγού, στα τμήματα που είτε δεν υπάρχουν τέτοιοι αγωγοί είτε οι υπάρχοντες έπρεπε λόγω

φθοράς να αποξηλωθούν. Ο αγωγός αποχέτευσης οδηγεί σε υφιστάμενο φρεάτιο που συνδέεται με το αντλιοστάσιο της περιοχής και μεταφέρει τα λύματα στη μονάδα επεξεργασίας λυμάτων (ΜΕΛ) Καρλοβασίων.

Στο Νέο Καρλόβασι, στις οδούς Βλιάμου και Πυθαγόρα, τοποθετήθηκαν δύο αγωγοί ομβρίων PVC Φ630 για τη μεταφορά των ομβρίων στο Μεγάλο Ρέμα και ένας αγωγός αποχέτευσης διατομής Φ300 για τη μεταφορά των λυμάτων, μέσω της οδού Πυθαγόρα, στον κεντρικό αποχετευτικό αγωγό της οδού Λυκούργου Λογοθέτη που οδηγεί στη ΜΕΛ Καρλοβασίων.

➤ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΡΛΟΒΑΣΟΥ

Το εν λόγω έργο περιελάμβανε την κατασκευή δύο αγωγών από πολυαιθυλένιο 3ης γενιάς υψηλής πυκνότητας (HDPE), με αφετηρία τις πηγές Αγίου Παντελεήμονα και κοινή πορεία μέχρι τη διασταύρωση προς Στενούρα, εντός του οικισμού Λέκα, όπου και διαχωρίζονται. Ο πρώτος αγωγός, συνολικού μήκους 4.300,0 m, οδηγεί έως τη διασταύρωση προς Μεταμόρφωση, στην περιοχή Στενούρα, όπου συνδέεται με τον υφιστάμενο αγωγό. Ο δεύτερος αγωγός, συνολικού μήκους 4.370,0 m, μέχρι τη Λέκα και καταλήγει στην υφιστάμενη δεξαμενή ύδρευσης Αγίου Γεωργίου.

➤ ΑΠΟΡΡΟΗ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΚΑΤΑΒΟΘΡΑ ΚΑΙ ΑΓΩΓΟΣ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΑΠΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΜΕΧΡΙ ΚΑΤΑΒΟΘΡΑ ΚΟΚΚΑΡΙΟΥ

Αντικείμενο του έργου ήταν η κατασκευή δικτύου αγωγών αποχέτευσης – αποστράγγισης των όμβριων υδάτων της πεδινής περιοχής Καταβόθρα από διάτρητους τσιμεντοσωλήνες, ανακατασκευή με κατάλληλη διαμόρφωση του ανοικτού τμήματος της υπάρχουσας καταβόθρας, κατασκευή του κεντρικού συλλεκτήριου αγωγού αποχέτευσης των όμβριων υδάτων του καταστρώματος κατά μήκος του παραλιακού δρόμου από το Νεκροταφείο μέχρι την Καταβόθρα καθώς και για τμήμα δυτικά της Καταβόθρας από οπλισμένους τσιμεντοσωλήνες καθώς και των αγωγών σύνδεσης των φρεατίων υδροσυλλογής με τον συλλεκτήριο αγωγό, καθώς και η κατασκευή των απαραίτητων τεχνικών έργων του δικτύου αποχέτευσης – αποστράγγισης των

όμβριων υδάτων όπως φρεάτια επισκέψεως, συμβολής, πτώσεως και υδροσυλλογής, κατασκευή του φρεατίου εκβολής – διάθεσης των συλλεγόμενων ομβρίων υδάτων στην θάλασσα, καθαιρέσεις και ανακατασκευές οδοστρωμάτων – τσιμεντοστρώσεων.

➤ **ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ Δ.Κ. ΧΩΡΑΣ ΔΗΜΟΥ ΣΑΜΟΥ**

Τα νέα δίκτυα ύδρευσης αντικατέστησαν τα υπάρχοντα, τα οποία ήταν κατασκευασμένα κυρίως από αμιαντοσωλήνες και σιδηροσωλήνες.

Οι εργασίες που εκτέλεστηκαν είναι οι ακόλουθες::

- Καθαίρεση των υπαρχόντων πλακόστρωτων - τσιμεντοστρώσεων - ασφαλτοστρώσεων.
- Διάστρωση υπόβασης με άμμο.
- Τοποθέτηση αγωγών ύδρευσης και σύνδεση αυτών με δίκτυα τα οποία είναι σε λειτουργία .
- Εγκιβωτισμός των αγωγών με άμμο λατομείου.
- Επίχωση με προϊόντα εκσκαφής .
- Κατασκευή παροχών.
- Διάστρωση με οπλισμένο σκυρόδεμα.
- Επίστρωση με χονδρόπλακες ή επικάλυψη με οπλισμένο σκυρόδεμα η αποκατάσταση ασφαλτικών οδοστρωμάτων.

Βιομηχανικές Εγκαταστάσεις – Ελαιουργεία - Βιομηχανίες

Η Σάμος διαθέτει εγκαταστάσεις οινοποιείων και ελαιουργείων, ως παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες:

Πίνακας 28: Οινοποιεία – Ποτοποιεία νήσου Σάμου

Δ.Δ.	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ
Καρλοβασίων	Ε.Ο.Σ.Σ.	Οινοποιείο
Καρλοβασίων	Ευάγγελος Παριανός	Ποτοποιείο
Βαθέος	ΓΙΟΚΑΡΙΝΗΣ, ΕΜΜ., Α.Β.Ε.Ε.	Παραγωγή και χονδρικό εμπόριο οινοπνευματωδών ποτών και κρασιών.
Βαθέος	ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΣΑΜΟΥ Ι. Π. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΟΣ Α.Ε.Β.Ε.	Παραγωγή και εμπόριο ποτών. Εμφιάλωση οινοπνεύματος

Πηγή: Προσχέδιο διαχείρισης ΥΔ Νήσων Αιγαίου, Μάρτιος 2015, σελ. 175

Πίνακας 29: Ελαιουργεία νήσου Σάμου

Δήμος/κοινότητα	Δ.Δ	Θέση	Επωνυμία
Βαθέος	Αγίου Κωνσταντίνου	Άγιος Κωνσταντίνος	Ιωάννης Παπαγεωργίου & Υιός Ο.Ε (ΟΕ)
Καρλοβασίων	Δρακαίων	Δρακαίοι	Καπανταής Σταμάτιος του Κων/νου (ΑΤΜ)
Καρλοβασίων	Καρλοβασίων	Καρλόβασι	Θεόδωρος Εμμ. Σκούτας & Ιωάννης Βαλσαμίδης Ο.Ε (ΟΕ)
Καρλοβασίων	Καρλοβασίων	Καρλόβασι	Μογιός Κων/νος
Μαραθοκάμπου	Μαραθοκάμπου	Μαραθόκαμπος	Κλουκιώτης Κων/νος του Ευαγγέλου (ΑΤΜ)
Μαραθοκάμπου	Μαραθοκάμπου	Μαραθόκαμπος	Χριστόδουλος Αντωνακάκης και Υιός Ο.Ε (ΟΕ)
Πυθαγορείου	Μαυρατζαίων	Μαυρατζαίοι	Καψόπουλος Ελαεuthέριος του Κων/νου
Πυθαγορείου	Μύλων	Μύλοι	Αχιλλέας Δήμας - Εμμανουήλ Καλατζής Ο.Ε. (ΟΕ)
Πυθαγορείου	Μυτιληνίων	Μυτιληνιοί	Ευάγγελος Καρβέλας και Χρήστος Βακιντής Ο.Ε (ΟΕ)
Πυθαγορείου	Μυτιληνίων	Μυτιληνιοί	Συν/κό Ελαιτριβείο Οιν/κου Συν/μου Μυτιληνίων (ΣΥΝ)
Πυθαγορείου	Παγώνδου	Παγώνδας	Ελαιουργικός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Παγώνδα ΣΥΝ.Π.126Β/47 (ΣΥΝ)
Πυθαγορείου	Παγώνδου	Παγώνδας	Μανωλιάδης Γεώργιος του Κων/νου
Βαθέος	Παλαιοκάστρου	Παλιόκαστρο	Καρπαθίου Κων/νος του Γεωργίου (ΑΤΜ)
Μαραθοκάμπου	Μαραθοκάμπου	Μαραθόκαμπος	Κώττη - Σαραγιάννη Αργυρώ του Νικολάου (ΑΤΜ)
Πυθαγορείου	Πύργου	Πύργος	Σκαλιάρη Ιωάννα του Ελευθερίου (ΑΤΜ)

Πηγή: Προσχέδιο διαχείρισης ΥΔ Νήσων Αιγαίου, Μάρτιος 2015, σελ. 191

➤ Υποδομές υγείας

Η Σάμος διαθέτει ένα Γενικό Νοσοκομείο στην πόλη της Σάμου, ένα Κέντρο Υγείας στο Καρλόβασι, δέκα Περιφερειακά Ιατρεία, κατανεμημένα σε ισάριθμα χωριά του νησιού, 1 κέντρο ψυχικής υγείας στο Βαθύ και 1 Κέντρο Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες.

Πίνακας 30: Μονάδες υγείας νήσου Σάμου

α/α	ΔΟΜΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΥΠΟΣ ΔΟΜΗΣ
1	Γ.Ν. ΣΑΜΟΥ "ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ"	ΚΕΦΑΛΟΠΟΥΛΟΥ 17, ΣΑΜΟΣ	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
2	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΥΓΕΙΑΣ ΣΑΜΟΥ	ΠΙΝΔΑΡΟΥ 2, ΒΑΘΥ, ΣΑΜΟΣ	Ν.Μ.Υ. - ΙΚΑ
3	Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.ΜΕ.Α. ΣΑΜΟΥ	ΚΟΥΜΑΡΙΩΝΑΣ, ΣΑΜΟΣ	Ο.Κ.Φ. ΑμεΑ
4	Π.Ι. ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΑΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
5	Π.Ι. ΚΟΚΚΑΡΙΟΥ	ΚΟΚΚΑΡΙ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
6	Π.Ι. ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ	ΜΥΤΙΛΗΝΙΟΙ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
7	Π.Ι. ΧΩΡΑΣ ΣΑΜΟΥ	ΧΩΡΑ ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
8	Π.Ι. ΚΟΝΤΑΚΑΙΙΚΩΝ	ΚΟΝΤΑΚΑΙΙΚΑ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
9	Π.Ι. ΛΕΚΚΑ	ΛΕΚΚΑ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
10	Π.Ι. ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΣΑΜΟΥ	ΠΛΑΤΑΝΟΣ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
11	Π.Ι. ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΣ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
12	Π.Ι. ΠΑΓΟΝΔΑ	ΠΑΓΩΝΔΑ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
13	Π.Ι. ΠΥΡΓΟΥ ΣΑΜΟΥ	ΠΥΡΓΟΣ, ΣΑΜΟΣ	ΤΥΠΙΚΟ Π.Ι.
14	Κ.Ψ.Υ. ΣΑΜΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ, ΒΑΘΥ ΣΑΜΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
15	Κ.Υ. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ, ΣΑΜΟΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ - ΑΠΛΟΥ ΤΥΠΟΥ

Λοιποί Φορείς Κοινωνικής Μέριμνας

- Κέντρο Πρόληψης των εξαρτήσεων και προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας «ΦΑΡΟΣ»
- Πανσαμιακό Σωματείο ΑμεΑ και Φίλων «Ν. ΜΕΝΕΓΑΣ Ο ΙΚΑΡΟΣ»
- Εκκλησιαστικό γηροκομείο «ΕΥΓΗΡΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑ»
- Δημοτικό γηροκομείο

Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

➤ Υποδομές παιδείας³²

Η Σάμος διαθέτει 24 δημοτικά σχολεία, 25 νηπιαγωγεία, 6 γυμνάσια, 3 λύκεια, 4 επαγγελματικά λύκεια, 1 επαγγελματική σχολή και 1 Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, ως ακολούθως:

Πίνακας 31: Δημοτικά Σχολεία νήσου Σάμου

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
1ο Δ.Σ. Νέου Καρλοβάσου	mail@dim-karlov.sam.sch.gr	22730-32572
1ο Πόλεως Σάμου	mail@1dim-samou.sam.sch.gr	22730-27378
2ο Πόλεως Σάμου	2dimsamo@sch.gr	22730-27770
3ο Πόλεως Σάμου	mail@3dim-samou.sam.sch.gr	22730-25268
Βουρλιωτών	mail@dim-vourl.sam.sch.gr	22730-93355
Δ.Σ. Αγ. Κωνσταντίνου	mail@dim-ag-konst.sam.sch.gr	22730-94273
Δ.Σ. Βαθέος	mail@dim-vatheos.sam.sch.gr	22730-27503
Δ.Σ. Λέκκας	mail@dim-lekas.sam.sch.gr	22730-32015
Δ.Σ. Μαραθοκάμπου	mail@dim-marath.sam.sch.gr	22730-38313
Δ.Σ. Παγώνδα	mail@dim-pagond.sam.sch.gr	22730-71903
Δ.Σ. Υδρούσσας	mail@dim-ydrous.sam.sch.gr	22730-33342
Ε.Α.Ε. Σάμου	mail@dim-eid-samou.sam.sch.gr	22730-89788
Καλλιθέας	mail@dim-kallith.sam.sch.gr	22730-31100
Κοκκαρίου	mail@dim-kokkar.sam.sch.gr	22730-92252
Κοντακαϊκών	mail@dim-kontak.sam.sch.gr	22730-33568
Κουμαϊκών	mail@dim-koumaiik.sam.sch.gr	22730-36246
Μεσαίου Καρλοβάσου	mail@dim-messaïou.sam.sch.gr	22730-32877
Μυτιληνιών	mail@dim-mytil.sam.sch.gr	22730-51282
Όρμου Καρλοβάσου	mail@dim-ormou.sam.sch.gr	22730-32393
Παλαιοκάστρου	mail@dim-palaiok.sam.sch.gr	22730-25204
Πλατάνου	mail@dim-platan.sam.sch.gr	22730-39229
Πυθαγορείου	mail@dim-pythag.sam.sch.gr	22730-61970
Πύργου	mail@dim-pyrgou.sam.sch.gr	22730-41039
Χώρας	mail@dim-choras.sam.sch.gr	22730-91775

³² Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Βορείου Αιγαίου

Πίνακας 32: Νηπιαγωγεία νήσου Σάμου

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	Τηλέφωνο
Αγίου Κωνσταντίνου	mail@nip-agkonstantinou.sam.sch.gr	2273094273
Βαθέος	mail@dim-vatheos.sam.sch.gr	2273080986
Βουρλιωτών	mail@dim-vourl.sam.sch.gr	2273093355
Ηραίου		2273095307
Κοκκαρίου	mail@nip-kokkar.sam.sch.gr	2273092562
Κοντακαϊικών	mail@nip-kontak.sam.sch.gr	2273035411
Λέκκας	mail@nip-lekas.sam.sch.gr	2273032015
Μαραθοκάμπου	mail@nip-marath.sam.sch.gr	2273031377
Μεσαιού Καρλοβάσου	mail@nip-messaïou.sam.sch.gr	2273032973
Μυτιληνίων	mail@nip-mytil.sam.sch.gr	2273051365
1ο Νηπ. Νέου Καρλοβάσου	mail@1nip-karlo.sam.sch.gr	2273032565
2ο Νέου Καρλοβάσου	mail@2nip-karlov.sam.sch.gr	2273032292
3ο Νέου Καρλοβάσου		2273030410
Παγώνδα		2273071900
Παλαιόκαστρο		2273023260
Νηπ. Πυθαγορείου	mail@nip-pythag.sam.sch.gr	2273061454
Πύργου		2273041398
1ο Πόλεως Σάμου	mail@1nip-samou.sam.sch.gr	2273027912
2ο Νηπ Πόλεως Σάμου		2273027197
3ο Πόλεως Σάμου		2273023314
Υδρούσσας	mail@nip-ydrou.sam.sch.gr	2273033342
Νηπ. Χώρας	mail@nip-choras.sam.sch.gr	2273091440
Πλατάνου	mail@nip-platan.sam.sch.gr	2273039229
Κουμαϊικών	mail@nip-koumeik.sam.sch.gr	2273036403
Ε.Α.Ε. Σάμου	mail@nip-eid-samou.sam.sch.gr	2273089788

Πίνακας 33: Γυμνάσια, Λύκεια, ΕΠΑΛ-ΕΠΑΣ, νήσου Σάμου

ΟΝΟΜΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΣΑΜΟΥ		
1 ^ο Γυμνάσιο Σάμου	Κανάρη 13 Σάμος	22730-27766
2 ^ο Γυμνάσιο Σάμου	Γ. Κατεβαίνη 31 Σάμος	22730-25315
Πυθαγορείου	Πυθαγόρειο Σάμου	22730-61461
Πύργου	Πύργος Σάμου	22730-41037
Καρλοβασίων	Καρλόβασι Σάμου	22730-32308
Μαραθόκαμπου	Μαραθόκαμπος Σάμου	22730-31211
ΛΥΚΕΙΑ ΣΑΜΟΥ		
Πυθαγόρειο Γ.Ε.Λ. Σάμου	Πυθαγόρα 11 Σάμος	22730-24433
Γ.Ε.Λ. Καρλοβασίων	Καρλόβασι Σάμου	22730-32982
Γ.Ε.Λ. Μαραθόκαμπου	Μαραθόκαμπος Σάμου	22730-31502
ΕΠΑΛ ΕΠΑΣ ΣΑΜΟΥ		
Μαυρογένειο ΕΠΑΛ Σάμου	Πυθαγόρα 11 Σάμος	22730-24477
ΕΠΑΛ Καρλοβασίων	Καρλόβασι Σάμου	22730-35691
ΕΠΑΛ Ευδήλου Ικαρίας	Εύδηλος Ικαρίας	22750-61329
Εσπερινό ΕΠΑΛ	Πυθαγόρα 11 Σάμος	22730-28339
ΕΠΑΣ Σάμου	Πυθαγόρα 11 Σάμος	22730-22177
ΕΕΕΕΚ Σάμου	Αγ. Ειρήνη – Κουμαρίωνας Σάμου	22730-87494

Επίσης, στη Σάμο λειτουργούν 3 κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, 2 εργαστήρια ελευθέρων σπουδών και 1 κέντρο εκπαιδευτικής έρευνας:

Πίνακας 34: ΚΕΚ, ΕΕΕ, ΚΕΕ νήσου Σάμου

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΕΚ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ / 83200 / ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΛΟΓΟΘΕΤΗ 141 22730/89531 /22730/35966
ΚΕΚ	EUROCOURSE ΚΑΙ ΣΙΑ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ / 83200 / ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΣΟΦΟΥΛΗ 14 2273035865 /2273035865
ΚΕΚ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ Α.Ε	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΑΜΟΣ / 83100 / ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΒΑΘΥ, ΣΑΜΟΣ 22730-80.404,80.328, 80.296 /22730-80.297
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	FUTUREKIDS ΣΑΜΟΥ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ ΣΟΦΟΥΛΗ 31/ 83100 2273087408
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	MARIANNA ΑΣΛΑΝΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΟ	ΚΕΝΤΡΙΚΟ Μ.ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ 22, ΒΑΘΗ / 83100 2273081001
Κ.Ε.Ε.	Κ.Ε.Ε. ΣΑΜΟΥ	ΔΗΜΟΣΙΟ	ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΔΑΜΙΑΝΟΥ/ ΒΑΘΥ 2273027776

Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Στο Καρλόβασι λειτουργεί η Πανεπιστημιακή Μονάδα του Πανεπιστημίου Αιγαίου και περιλαμβάνει τη Σχολή Θετικών Επιστημών, η οποία αποτελείται από τα εξής Τμήματα:

- Τμήμα Μαθηματικών.
- Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων.
- Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων.

Βιβλιοθήκη και κέντρο πληροφόρησης

Το νησί διαθέτει μία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη³³, η οποία στεγάζεται σε ένα διώροφο νεοκλασικό κτίριο επί της παραλιακής λεωφόρου Θεμιστοκλή Σοφούλη του λιμανιού της Σάμου.

- Η Βιβλιοθήκη διαθέτει περίπου 30.000 τεκμήρια και το υλικό της αποτελούν:
- Παλαιά και σπάνια βιβλία. Το παλαιότερο χρονολογείται από τον 16ο μ.Χ. αι.
- Σαμιακή συλλογή.
- Συλλογή χειρογράφων/ιδιογράφων.
- Βιβλία Αναγνωστηρίου
- Βιβλία της δανειστικής βιβλιοθήκης.
- Βιβλία της κινητής βιβλιοθήκης.
- Εφημερίδες και περιοδικά. Από τον 19ο αι. έως σήμερα.
- Οπτικοακουστικό υλικό. Κυρίως εκπαιδευτικά CD/DVD και βιντεοταινίες.
- Εφημερίδες της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ)

Από το 1999 η Βιβλιοθήκη έχει ενταχθεί στα χρηματοδοτούμενα από το ΕΠΕΑΕΚ προγράμματα των Κινητών Βιβλιοθηκών. Διαθέτει ένα βιβλιοαυτοκίνητο σε λειτουργία και επισκέπτεται σχολεία και απομακρυσμένες κοινότητες της περιοχής ευθύνης της.

Από το 2004 έχει δημιουργηθεί το Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης στα πλαίσια της «Κοινωνίας της Πληροφορίας». Στους υπολογιστές του υποδέχεται τους χρήστες που επιθυμούν να έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά προγράμματα, στην ηλεκτρονική βιβλιοθήκη και τον κατάλογο της Βιβλιοθήκης, και μέσω του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου σε εθνικές και διεθνείς βάσεις δεδομένων και ψηφιακές βιβλιοθήκες.

³³ <http://publiclibs.ypepth.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=90>
<http://www.lib.aegean.gr/el/parartima-samoy>

Το 2007 η Βιβλιοθήκη απέκτησε ειδικό ηλεκτρονικό εξοπλισμό για Άτομα με αναπηρία.

➤ Αθλητικές υποδομές³⁴

Η Σάμος διαθέτει 2 δημοτικά στάδια στο Βαθύ και στο Καρλόβασι, 6 γήπεδα ποδοσφαίρου στο Καρλόβασι, στον Μαραθόκαμπο και στο Πυθαγόρειο, 2 κλειστά γυμναστήρια και 2 κολυμβητήρια, στο Καρλόβασι και στο Πυθαγόρειο.

Πίνακας 35: Αθλητικές εγκαταστάσεις νήσου Σάμου

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΑΤ.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΒΑΘΕΩΣ	1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΒΑΘΕΩΣ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ	Δ.Δ. ΒΑΘΕΩΣ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	ΣΤΙΒΟΣ	Δ.Δ. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	1	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	Δ.Δ. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	1	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	Δ.Δ. ΚΟΝΤΑΚΑΙΪΚΩΝ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	1	ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ	ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ	Δ.Δ. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ
ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ	1	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	Δ.Δ. ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	1	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	Δ.Δ. ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	1	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	Δ.Δ. ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	1	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	Δ.Δ. ΜΥΤΙΜΛΗΝΙΩΝ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	1	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	Δ.Δ. ΧΩΡΑΣ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	1	ΓΗΠΕΔΟ	ΓΗΠΕΔΟ	Δ.Δ.

³⁴ http://gga.gov.gr/images/stories/geoData/dimotikes/D_Boreiou_Aigaiou.pdf

ΔΗΜΟΣ / ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΑΤ.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
		ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΣΠΑΘΑΡΑΙΩΝ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	1	ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ	ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ	Δ.Δ. ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ

Πίνακας 36: Λοιποί Αθλητικοί σύλλογοι και φορείς

Περιοχή	Ονομασία
ΒΑΘΕΟΣ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΒΑΘΕΩΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΕΝΩΣΗ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΠΑΝΣΑΜΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΣΑΜΟΣ"
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΝΟΜΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	Α.Σ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ ΣΑΜΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ"ΑΟΚ"
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΙΩΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ
ΚΟΝΤΑΚΑΪΙΚΩΝ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ"
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ"
ΛΕΚΑΣ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΚΚΑΣ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ "Ο ΑΙΓΛΗΣ"
ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΩΝ «Ο ΦΟΙΝΙΚΑΣ»
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ"
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ" ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ
ΧΩΡΑΣ (Δ.Δ.)	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΧΩΡΑΣ ΣΑΜΟΥ "ΛΑΙΛΑΨ"

Πίνακας 37: Κοινωνικές υπηρεσίες νήσου Σάμου³⁵

Περιοχή	Κατηγορία	Υποκατηγορία	Ονομασία
ΣΑΜΟΥ (ΕΠΑΡΧΙΑ)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΕΑ	ΣΥΛΛ.ΓΟΝ.& ΚΗΔ.ΦΙΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ Μ Ε Α ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΟΥ (ΕΠΑΡΧΙΑ)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΑ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ ΣΑΜΟΥ "Η ΑΓΑΠΗ"
ΣΑΜΟΥ (ΕΠΑΡΧΙΑ)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡ.ΣΥΛΛ. ΑΓ.ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΟΥ (ΕΠΑΡΧΙΑ)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΚΑΠΕΤΑΝ ΛΑΧΑΝΑΣ" ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΕΑ	ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΣΑΜΟΥ-ΙΔΡΥΜΑ ΝΤΑΕΛ
ΒΑΘΕΟΣ (ΔΗΜΟΣ)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ Δ.ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΑ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ ΣΑΜΟΥ 'Η ΑΓΑΠΗ'
ΒΑΘΕΟΣ (ΔΗΜΟΣ)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΑΠΗ	ΚΑΠΗ Δ. ΒΑΘΕΟΣ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΑΠΗ	ΚΑΠΗ Δ. ΣΑΜΙΩΝ
ΒΑΘΕΟΣ (Δ.Δ.)	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΡΟΣΚΟΠΟΙ	ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΟΔΗΓΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΜΜΕ	ΕΚΔΟΣΕΙΣ & ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	ΑΠΟΠΛΟΥΣ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΜΜΕ	ΕΚΔΟΣΕΙΣ & ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ	ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΑΠΟΠΛΟΥΣ ΣΑΜΙΑΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛ.ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔΕΜ. 1ου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΣΑΜΟΥ
ΒΑΘΕΟΣ (ΔΗΜΟΣ)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ & ΚΗΔΕΜ. 7/Θ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΒΑΘΕΟΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΘΕΑΤΡΙΚΟΙ	ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΑΜΟΥ
ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟ Υ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	Α.Ψ.Ε.Μ.Ε.Σ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ "ΑΝΑΤΟΛΗ"

³⁵<http://www.ypai.gr/site/home/Basic+Menu/The+islands+of+Aegean/Northern+Aegean/NOMOS+SAMO Y/SAMOS/Services+Institutions+Associations.csp>

Περιοχή	Κατηγορία	Υποκατηγορία	Ονομασία
ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΟ Υ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΟΥ
ΒΟΥΡΛΙΩΤΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΥΡΛΙΩΤΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΜΑΝΟΛΑΤΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΛΥΚΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣ.ΜΟΡΦΩΤ.ΑΘΛΗΤΙΚ.ΣΥΛΛΟΓΟΣ -ΚΟΥΡΟΣ-ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛ.ΦΙΛΩΝ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ
ΒΑΘΕΟΣ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΛΑΜΑΡΙΩΤΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΑΜΟΥ "Ο ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ"
ΣΑΜΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΦΟΡΕΙΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΔΥΠΕ	ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ ΣΑΜΟΥ
ΠΛΑΤΑΝΟΥ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΜΕΑ	ΠΑΝΣΑΜΙΑΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΑ	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΚΑΡΛΟΒΑΣΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΑΠΗ	ΚΑΠΗ Δ.ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΦΙΛΟΠΤΩΧΕΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕ Σ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠ. ΑΙΓΑΙΟΥ ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤ. ΚΑΡΛΟΒΑΣΙ ΣΑΜΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛ. ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔ. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧ. ΟΡΜΟΥ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ "ΙΡΙΔΑ"
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Ν.ΣΑΜΟΥ-ΜΕΘΟΡΙΟΣ
ΛΕΚΑΣ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤ.ΕΞΩΡ.ΨΥΧΑΓΩΓ.ΣΥΛ.ΛΕΚΑΣ"Η ΑΝΘΕΜΟΥΣΑ"
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ - ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ

Περιοχή	Κατηγορία	Υποκατηγορία	Ονομασία
(Δ.Δ.)			ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Η ΡΙΒΑ"
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΓΟΡΓΥΡΑ" ΚΑΡΛΟΒΑΣΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ (ΔΗΜΟΣ)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ "ΗΔΥΛΗ"
ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ "ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ο ΣΑΜΙΟΣ"
ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡ/ΚΟΣ ΠΟΛΙΤ/ΚΟΣ ΣΥΛ/ΓΟΣ ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ ΣΑΜΟΥ
ΜΑΡΑΘΟΚΑΜΠΟΥ (ΔΗΜΟΣ)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛ.ΣΚΟΥΡΑΙ*ΚΩΝ"ΕΙΡΗΝΗ"
ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡΑ*ΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣ.ΕΞΩΡΑ*Σ.ΣΥΛ.ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΣΑΜΟΥ"ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΜΑΚΡΙΝΗ"
ΚΟΥΜΑΙΙΚΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΥΜΕ*ΚΩΝ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ- ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΙ	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ- ΚΕΝΤΡΑ ΕΡΕΥΝΩΝ	ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛ.ΓΟΝΕΩΝ-ΚΗΔΕΜ.7/Θ ΔΗΜΟΤ.ΣΧΟΛΕΙΟΥ&ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ
ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛ.ΓΟΝ.& ΚΗΔ.ΔΗΜ.ΣΧΟΛ.& ΝΗΠΙΑΓ.ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ
ΠΑΓΩΝΔΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΓΟΝΕΩΝ & ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ ΔΗΜ ΣΧΟΛ ΝΗΠ ΠΑΓΩΝΔΑ ΗΡΑΙΟΥ ΣΑΜ
ΠΑΓΩΝΔΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΘΕΑΤΡΙΚΟΙ	ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΠΑΓΩΝΔΑΣ ΣΑΜΟΥ
ΣΠΑΘΑΡΑΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΑΘΛ.ΣΚΑΚ.ΠΟΛΙΤ.ΕΞΩΡ. ΜΟΡΦΩΤ. ΣΥΛ.ΝΕΩΝ "ΣΠΑΘΑΡΑΙΩΝ"
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιοχή	Κατηγορία	Υποκατηγορία	Ονομασία
(Δ.Δ.)			ΕΛΛΗΝ.ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΙΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΧΩΡΑΣ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡ.ΣΥΛΛ.ΠΟΤΟΚΑΚΙΟΥ ΣΑΜΟΥ
ΜΑΥΡΑΤΖΑΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛ.ΜΑΥΡΑΤΖΑΙΩΝ ΣΑΜΟΥ
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΑΜΟ " ΝΙΚΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ "
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΣΑΜΟΥ "Ο ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ"
ΠΥΡΓΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤ.ΜΟΡΦ.ΣΥΛΛ.ΠΥΡΓΟΥ ΣΑΜΟΥ"ΑΜΦΙΛΥΣΣΟΣ"
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤ.ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤ.ΣΥΛΛ.'ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ-ΜΕΛΙΣΣΟΣ-ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ' ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ
ΣΠΑΘΑΡΑΙΩΝ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ"ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΕΩΝ"
ΠΥΡΓΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΥΡΓΟΥ ΣΑΜΟΥ "ΚΥΒΕΛΗ"
ΠΑΓΩΝΔΟΥ (Δ.Δ.)	ΣΥΛΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΩΝ 'Η ΟΜΟΝΟΙΑ' ΠΑΓΩΝΔΑΣ ΣΑΜΟΥ

➤ Χώροι πολιτισμού

Η Σάμος παρουσιάζει αξιόλογο αρχαιολογικό ενδιαφέρον καθώς διαθέτει σημαντικούς ιστορικούς χώρους και μουσεία δίνοντας την ευκαιρία στον επισκέπτη να γνωρίσει την ιστορία και τον πολιτισμό του νησιού.

Στο υποκεφάλαιο 2.3.4 – πολιτισμικό περιβάλλον, παρουσιάζονται οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μουσεία της Νήσου Σάμου.

Για το διάστημα 2002-2014 οι εισπράξεις από τις επισκέψεις στους αρχαιολογικούς χώρους του νησιού ανήλθαν σε 1.837.139,93€. Αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες:

Πίνακας 38: Εισπράξεις Αρχαιολογικών χώρων της νήσου Σάμου

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ 2002 - 2014		
ΕΤΗ	Ηραίου Σάμου	Ευπαλίνειο Όρυγμα
2002	100.115,11	56.113,82
2003	104.721,00	49.787,00
2004	103.693,00	52.095,00
2005	124.337,00	54.509,00
2006	70.908,00	62.475,00
2007	109.064,00	65.552,00
2008	114.980,00	53.540,00
2009	113.161,00	54.229,00
2010	92.214,00	42.029,00
2011	86.953,00	56.385,00
2012	63.354,00	37.917,00
2013	77.863,00	38.847,00
2014	0,00	52.298,00
ΣΥΝΟΛΟ	1.161.363,11	675.776,82

Πίνακας 39: Επισκέπτες Αρχαιολογικών χώρων στη νήσο Σάμου

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ 2002 - 2014		
ΕΤΗ	Ηραίου Σάμου	Ευπαλίνειο Όρυγμα
2002	32.238,00	56.113,82
2003	29.388,00	49.787,00
2004	32.736,00	52.095,00
2005	35.902,00	54.509,00
2006	20.895,00	62.475,00
2007	32.480,00	65.552,00
2008	34.471,00	53.540,00
2009	34.974,00	54.229,00
2010	27.305,00	42.029,00
2011	22.210,00	56.385,00
2012	18.115,00	37.917,00
2013	21.485,00	38.847,00
2014	0,00	52.298,00
ΣΥΝΟΛΟ	342.199,00	675.776,82

Για το διάστημα 2002-2014 οι εισπράξεις από τις επισκέψεις στα μουσεία του νησιού ανήλθαν σε 680.536,01€. Αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες:

Πίνακας 40: Εισπράξεις μουσείων της νήσου Σάμου

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ 2002 - 2014		
ΕΤΗ	Πυθαγορείου	Σάμου
2002		54.002,01
2003		54.594,00
2004		53.167,00
2005		51.136,00
2006		49.212,00
2007		49.463,00
2008		45.158,00
2009		43.247,00
2010	364,00	37.167,00
2011	28.736,00	39.378,00
2012	21.200,00	38.063,00

Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

2013	23.108,00	37.565,00
2014	24.180,00	30.796,00
ΣΥΝΟΛΟ	97.588,00	582.948,01

Για το διάστημα 2002-2014 ο αριθμός των συνολικών επισκεπτών ανήλθε σε 269.616.

Πίνακας 41: Επισκέπτες μουσείων της νήσου Σάμου

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ 2002 - 2014		
ΕΤΗ	Πυθαγορείου	Σάμου
2002		21.065,00
2003		20.346,00
2004		21.387,00
2005		21.135,00
2006		20.540,00
2007		20.853,00
2008		18.991,00
2009		18.485,00
2010	101,00	15.931,00
2011	8.903,00	16.133,00
2012	7.177,00	15.343,00
2013	7.622,00	14.910,00
2014	8.713,00	11.981,00
ΣΥΝΟΛΟ	32.516,00	237.100,00

Αναπτυξιακές παρεμβάσεις

Την περίοδο 2007- 2013 ολοκληρώθηκαν στην Π.Ε Σάμου έργα συνολικού προϋπολογισμού 80.271.313,00€. Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά τα υλοποιημένα έργα:

Πίνακας 42: Ολοκληρωμένα έργα κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
«Μουσείο ναυπηγικών – ναυτικών τεχνών Αιγαίου» Στη Σάμο – το έργο θα ολοκληρωθεί στην 5 ^η προγραμματική περίοδο	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	8.008.180,00	3.686.895,00	3.686.895,00
Αναβάθμιση και επέκταση υφιστάμενων εγκαταστάσεων επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων Δ.Ε. Καρλοβασίων	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	1.505.216,00	1.505.216,00	1.073.806,00
Ανακατασκευή παλαιού λιθόστρωτου στο Παλιό Καρλόβασι της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	255.000,00	244.800,00	236.079,00
Ανάπλαση υπαίθριου δημοτικού χώρου στο Καρλόβασι Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	485.000,00	465.555,00	465.555,00
Ανάπτυξη των υποδομών και εφαρμογών του Μουσείου Μητροπόλεως Σάμου και Ικαρίας.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	240.285,00	240.285,00	240.285,00
Αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης της πόλης της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	3.559.500,00	3.490.411,00	3.419.182,00

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
Αντικατάσταση του εξωτερικού δικτύου ύδρευσης στο Καρλόβασι της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	626.000,00	607.220,00	578.561,00
Αντικατάσταση του εξωτερικού δικτύου ύδρευσης του οικισμού Κονταϊκών στο Καρλόβασι της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	547.012,00	506.715,00	506.715,00
Αντικατάσταση του εσωτερικού δικτύου ύδρευσης στο Καρλόβασι Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	1.627.934,00	1.549.963,00	1.522.096,00
Αντικατάσταση των δικτύων ύδρευσης της Χώρας της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	151.884,00	140.585,00	134.905,00
Αντιπλημμυρική προστασία της παραλιακής ζώνης εντός χερσαίας ζώνης του λιμένα Βαθέος στη Σάμο και αποκατάσταση τμήματός της χερσαίας ζώνης του λιμένα Βαθέος.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	3.553.079,00	3.459.297,00	3.241.263,00
Αποκατάσταση του κτιρίου του Κέντρου Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων στο Καρλόβασι της Σάμου	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	816.760,00	792.257,00	754.018,00
Απορροή υδάτων και αγωγός ομβρίων υδάτων στη θέση "Κατάβοθρα" του οικισμού Κοκκαρίου στη Σάμο.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	230.000,00	212.700,00	209.871,00

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
Δευτερεύοντα αποχετευτικά δίκτυα ακαθάρτων και όμβριων υδάτων πόλεως Σάμου (εργασίες ακαθάρτων)	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	3.385.955,00	2.255.443,00	1.853.220,00
Δευτερεύοντα αποχετευτικά δίκτυα ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων πόλης Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	5.105.244,00	3.337.150,00	3.116.846,00
Διαμόρφωση ιστορικής διαδρομής του Καρλοβάσου στη Σάμο	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	965.000,00	934.322,00	889.272,00
Δίκτυο αποχέτευσης ομβρίων στις περιοχές Ταμπάκις και Νέο Καρλοβάσι της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	978.613,00	903.057,00	859.192,00
Δίκτυο αποχέτευσης του οικισμού Κάμπου Μαραθοκάμπου στη Σάμο.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	2.060.000,00	1.930.577,00	1.802.921,00
Εκτέλεση εργασιών ομβρίων για το αποχετευτικό δίκτυο της πόλης της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	6.227.454,00	4.887.836,00	333.754,00
Επισκευή του παραδοσιακού κτιρίου "Γερογιαννάκη" στο Βαθύ Σάμου και διαμόρφωσή του σε δημοτική πινακοθήκη.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	653.570,00	623.851,00	605.080,00
Επισκευή υπάρχοντος κτιρίου 1ου Νηπιαγωγείου Καρλοβάσου στη Σάμο και προσθήκη κατ' επέκταση.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	160.100,00	160.100,00	122.189,00
Κατασκευή επιβατικού και	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	6.300.000,00	5.772.238,00	5.408.248,00

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
εμπορικού σταθμού Λιμένα Σάμου.				
Λειτουργική ενοποίηση υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων (υποδομές ΤΠΕ και εφαρμογές) και δεδομένων Δήμου Σάμου για την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτης	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	78.260,00	77.486,00	77.486,00
Περιμετρική οδός Βαθέος Σάμου	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	14.006.223,00	13.848.711,00	13.738.181,00
Προμήθεια εξοπλισμού διαχείρισης στερεών αποβλήτων στο Δήμο Σάμου	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	398.520,00	398.520,00	398.520,00
Προμήθεια κάδων απορριμμάτων για το Καρλόβασι Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	65.911,00	53.311,00	53.311,00
Σύστημα αυτόματης διάθεσης κοινόχρηστων ποδηλάτων στο Δήμο Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	157.101,00	157.101,00	157.101,00
Τεχνική Βοήθεια του Δήμου Σάμου	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	50.000,00	48.191,00	46.172,00
Τουριστική προβολή της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	192.000,00	182.400,00	182.396,00
Υλοποίηση ψηφιακού κέντρου ενημέρωσης επισκεπτών στο Καρλόβασι της ΣάμουΥλοποίηση ψηφιακού κέντρου ενημέρωσης επισκεπτών στο Καρλόβασι της Σάμου.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ	160.724,00	160.724,00	160.724,00

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
Αναβάθμιση του τμήματος Αγίου Κωνσταντίνου στην Εθνική Οδό Σάμου-Καρλοβάσιου.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	5.736.781,00	5.164.332,00	2.957.441,00
Ανακαίνιση της Πορφυριάδας Σχολής στο Καρλόβασι Σάμου.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.520.000,00	3.341.962,00	3.329.091,00
Αποκατάσταση συντήρηση και ανάδειξη του Ευπαλίνειου υδραγωγείου στο Πυθαγόρειο Σάμου.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	3.639.507,00	3.603.526,00	3.399.678,00
Βελτιώσεις των υποδομών και των εγκαταστάσεων των Περιφερειακών Ιατρείων και του Κέντρου Υγείας στο Καρλόβασι Σάμου.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	333.000,00	319.748,00	312.987,00
Διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου στο κέντρο της αρχαίας πόλης της Σάμου.	ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΣΑΜΟΥ (ΒΑΘΥ)	800.000,00	779.463,00	779.463,00
Επικούρειο Πολιτιστικό Κέντρο Σάμου.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	3.110.000,00	3.077.896,00	1.033.999,00
Ισότητα	Α.Σ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (ΠΕ) ΣΑΜΟΥ ΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ	500.000,00	500.000,00	415.642,00
Κατασκευή 15θέσιου Γυμνασίου Καρλοβάσου στη Σάμο	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	2.614.028,00	2.558.873,00	2.558.873,00
Καταφύγιο τουριστικών σκαφών στο Λιμένα Μαραθόκαμπου	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	2.700.000,00	2.684.914,00	2.337.389,00

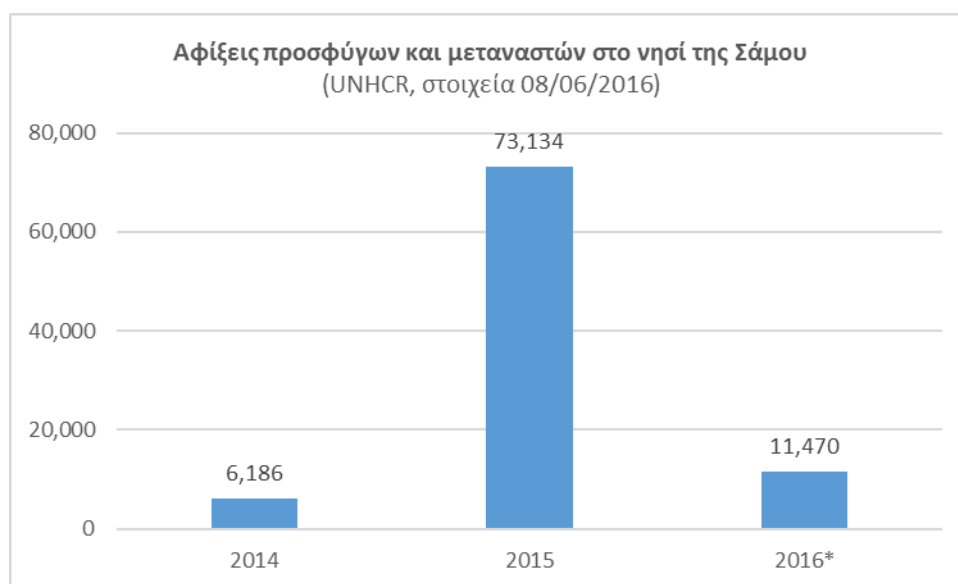
Πρώτο Παραδοτέο του έργου με τίτλο: «Συγκρότηση – Σύνταξη – Τεκμηρίωση φακέλου για την εκπόνηση του Προγράμματος Leader για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020»

Τίτλος	Φορέας	Προϋπολογισμός	Ύψος Συμβάσεων	Ύψος Πληρωμών
Σάμου				
Προμήθεια Ιατροτεχνολογικού Εξοπλισμού και ασθενοφορου για το Γενικό Νοσοκομείο Σάμου.	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΣΑΜΟΥ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ	1.108.960,00	578.921,00	578.921,00
Προμήθεια εξοπλισμού για τα Περιφερειακά Ιατρεία και το Κέντρο Υγείας Καρλοβάσου στη Σάμο.	ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΣΑΜΟΥ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ	4.839.334,00	4.839.334,00	4.839.335,00
	Σύνολο:	92.187.049,00	80.271.313,00	68.605.754,00

2.6 Το προσφυγικό ζήτημα

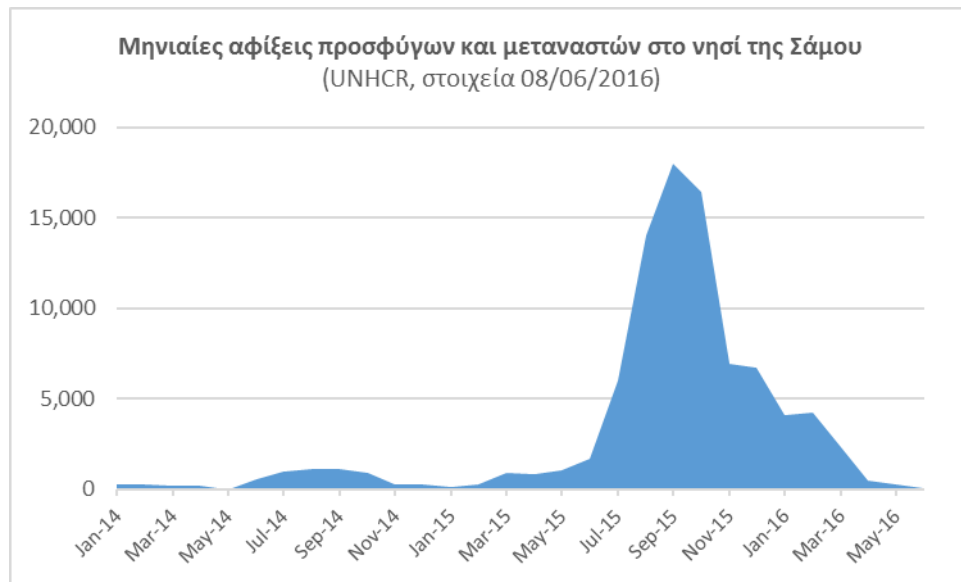
Σημαντική παράμετρος που επηρεάζει ποικιλοτρόπως την κοινωνικοοικονομική εξέλιξη της Σάμου είναι το προσφυγικό πρόβλημα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, οι αφίξεις προσφύγων και μεταναστών στο νησί της Σάμου ανήλθαν σε 73.134 το 2015 (από 6.186 το 2014) ενώ για το τρέχον οι αφίξεις ανέρχονται σε 11.470.

Διάγραμμα 30

* Στοιχεία μέχρι 08/06/2016

Διάγραμμα 31

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, στο νησί της Σάμου παραμένουν 1.164 πρόσφυγες και μετανάστες (στοιχεία UNHCR, 06/06/2016) στην πλειοψηφία τους πρόσφυγες από τη Συρία και δευτερευόντως από άλλες χώρες (π.χ. Πακιστάν, Ιράκ, Αφγανιστάν κ.α.) οι οποίοι διαμένουν σε ένα χώρο που δύναται να φιλοξενήσει μέχρι 850 άτομα.

Η συνολική επιφάνεια του κέντρου υποδοχής Σάμου είναι 20 στρέμματα και βρίσκεται σε απόσταση περίπου 400 μέτρων από το Βαθύ. Το κέντρο είναι συνδεδεμένο με δίκτυο ύδρευσης, ηλεκτροδότησης και αποχέτευσης. Στο κέντρο δεν παρέχονται υπηρεσίες νομικής και ψυχολογικής υποστήριξης. Μεμονωμένοι εθελοντές αναλαμβάνουν την υλοποίηση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων προς τα παιδιά ενώ προβλέπεται η κατασκευή χώρου δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά. Καθώς πρόκειται για κλειστό κέντρο δεν είναι δυνατή η υλοποίηση δραστηριοτήτων ένταξης των προσφύγων.

Από τη λειτουργία του κέντρου υποδοχής, επηρεάζεται αρνητικά ο κλάδος του τουρισμού και η τοπική οικονομία στο σύνολό της ενώ ο δήμος και η τοπική αυτοδιοίκηση έχουν επιβαρυνθεί με επιπλέον αρμοδιότητες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου 2014-2020.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Σχέδιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2019 της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, Νοέμβριος 2015.

Ειδική γραμματεία υδάτων, Σχέδιο διαχείρισης Λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος νήσων Αιγαίου, Φεβρουάριος 2015.

ΕΤΑΜ Α.Ε., Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου 2014 – 2020.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης – Νήσων Αιγαίου 2007-2013, Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ΕΠ «Κρήτης – Νήσων Αιγαίου» 2007-2013, Μάρτιος 2007.

Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, ΣΕΤΕ (www.sete.gr).

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος (www.grhotels.gr).

Ξενοδοχειακό επιμελητήριο Σάμου (www.samoscci.gr).

UNHCR, Sites locations in Greece, 06 June 2016 (www.unhcr.org)

Ελληνική Στατιστική Αρχή (www.statistics.gr).

Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτική Πολιτική (www.ypai.gr).

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (www.pvaigaiau.gov.gr).

Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (gga.gov.gr).

Ελληνική εταιρεία προστασίας της φύσης (webmail.eepf.gr).

Ελληνικό κέντρο βιοτόπων –υγροτόπων (www.ekby.gr).

Βιβλιοθήκη και κέντρο πληροφόρησης Πανεπιστημίου Αιγαίου
(www.lib.aegean.gr).

Δημόσιες βιβλιοθήκες Ελλάδος (publiclibs.yperth.gr).

Σύλλογος αυτοδυτών Σάμου (www.samosdivers.gr).

Καταδυτικό κέντρο Σάμου (www.samosdiving.com).

Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (www.samoswine.gr).

Ένωση Λιμένων Ελλάδος (www.elime.gr).

Επαγγελματικός οδηγός Σάμου (samos22730.gr).

Δίκτυο NATURA (natura2000.eea.europa.eu).

samos2021.eu.

visit.samos.gr.